

**TÜRK MÜZİĞİNDE TÜRKÜ FORMUNDAKİ
AYNI İSİMLİ ESERLERİN ÇEŞİTLİ
DEĞİŞKENLER AÇISINDAN
KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ**

Merve ERKAN

Yüksek Lisans Tezi

Türk Müziği Çalışmaları Ana Bilim Dalı

2025

(Her hakkı saklıdır.)

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
TÜRK MÜZİĞİ ÇALIŞMALARI BİLİM DALI

**TÜRK MÜZİĞİNDE TÜRKÜ FORMUNDAKİ AYNI İSİMLİ ESERLERİN ÇEŞİTLİ
DEĞİŞKENLER AÇISINDAN KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ**

(A Comparative Analysis of Same Titled Works in the Türkü Form within Turkish Music in
Terms of Various Variables)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Merve ERKAN

Danışman: Prof. Dr. Mehmet Can PELİKOĞLU

Erzurum
Aralık 2025

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
Güzel Sanatlar Enstitüsü

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Prof.Dr. Mehmet Can PEL KOĞLU danışmanlığında Merve ERKAN tarafından hazırlanan “Türk Müziğinde Türkü Formundaki Aynı İsimli Eserlerin  eşitli Değişkenler Açısından Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi” başlıklı çalışma 30/12/2025 tarihinde aşığıdaki jüri tarafından Türk Müziği  alışmaları - Anabilim Dalı Türk Müziği  alışmaları Bilim Dalı’nda **Yüksek Lisans** tezi olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı:	Doç.Dr. Yılmaz KAHYAOĞLU <i>ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ</i>	e-imza
Jüri �yesi (Danışman):	Prof.Dr. Mehmet Can PEL�KOĞLU <i>ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ</i>	e-imza
Jüri �yesi:	Doç.Dr. Yakup AÇAR <i>KAFKAS ÜNİVERSİTESİ</i>	e-imza

Bu tezin Atatürk Üniversitesi Lisansüstü EĞitim ve  Ğretim Yönetmeliği’nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylanmıştır.

06/01/2026
Prof.Dr. Ahmet Selim DOĞAN
Enstitü Müdürü
e-imza

GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
Graduate School of Fine Arts

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “**TÜRK MÜZİĞİNDE TÜRKÜ FORMUNDAKİ AYNI İSİMLİ ESERLERİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ**” başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

30 /12 / 2025

Aslı ıslak imzalıdır

Mervê ERKAN

☐ Tezle ilgili patent başvurusu yapılması / patent alma sürecinin devam etmesi sebebiyle Enstitü Yönetim Kurulunun .... / ... / .... tarih ve ..... sayılı kararı ile teze erişim 2 (iki) yıl süreyle engellenmiştir.

☐ Enstitü Yönetim Kurulunun .... / ... / .... tarih ve ..... sayılı kararı ile teze erişim 6 (altı) ay süreyle engellenmiştir.

TEZ BENZERLİK RAPORU

“TÜRK MÜZİĞİNDE TÜRKÜ FORMUNDAKİ AYNI İSİMLİ ESERLERİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ” başlıklı tez çalışmamın toplam 75 sayfalık kısmına ilişkin 04.12.2025 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre tezimin benzerlik oranı %15 olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
2. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
3. Önsöz hariç
4. İçindekiler hariç
5. Simgeler ve kısaltmalar hariç
6. Kaynaklar hariç
7. Alıntılar dahil

Bu tezin Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini, azami benzerlik oranının (% 30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

30.12.2025

Danışman

Öğrenci

Prof. Dr. Mehmet Can PELİKOĞLU

Merve ERKAN

Aslı Islak İmzalıdır

Aslı Islak İmzalıdır

TEŞEKKÜR

Öğrenim görmekten mutluluk ve gurur duyduğum Türk Müziği Çalışmaları Bölümü'nde; yüksek lisans eğitimim boyunca, akademik gelişimime katkı sağlayan; konu seçiminden çalışmanın her aşamasına kadar sabır ve özveriyle bilimsel rehberlik eden danışmanım sayın **Prof. Dr. Mehmet Can PELİKOĞLU**'na teşekkür ederim.

Akademik bilgi ve nezaketiyle çalışmama değerli katkılarda bulunan sayın **Doç. Dr. Yakup AÇAR**'a ve sayın **Doç. Dr. Yılmaz KAHYAOĞLU**'na teşekkür ederim.

Bilgi yolculuğumun ilk ışığını yakan, bilimi ve öğrenmeyi her zaman destekleyen; merhameti ve bilgeliğiyle bana ilham kaynağı ve kılavuz olan, bilginin dürüstlikle anlam bulacağını bana öğreten kıymetli babamdır. Onun ışığını her daim hissediyor, minnettarlığımın kendisine ulaşacağına inanıyorum. Canım babacığım **Osman ERKAN**'a en özel teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Merve ERKAN

ÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TÜRK MÜZİĞİNDE TÜRKÜ FORMUNDAKİ AYNI İSİMLİ ESERLERİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ

Merve ERKAN

Aralık 2025, 200 sayfa

Amaç: Bu araştırmanın amacı, Türk müziği repertuvarlarında yer alan, isimleri aynı olan türkülerin müzikal (makam, usul) yönlerini karşılaştırmalı olarak incelemek; bu inceleme sonucunda iki farklı müzik geleneğinin teknik içeriklerinin anlayışları arasındaki, benzerlik ve farklılıkları ortaya koymaktır.

Yöntem: Bu araştırma, betimsel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda ilgili literatür taranmış ve çalışma konusuyla ilişkili başlıklar belirlenmiştir. Araştırmanın evrenini, Türk Halk Müziği (THM) ve Türk Sanat Müziği (TSM) repertuvarlarında yer alan, isimleri aynı olan türkü formundaki eserler oluşturmaktadır. Örneklem ise bu kapsamda seçilen, Türk Müziği repertuvarlarında yer alan aynı isimli 82 eserden oluşmaktadır. Çalışmada kitaplar, tezler, makaleler gibi bilimsel kaynaklar veri olarak kullanılmıştır. Eserlerin makam ve usul özellikleri, Türk Sanat Müziği'nin teorik çerçevesi doğrultusunda incelenmiştir.

Bulgular: Araştırmanın dördüncü bölümü olan bulgular kısmında, Türk müziğinde türkü formunda toplam 82 eserin notaları sunulmuş ve eserlerin makam ve usul özellikleri Türk halk müziği ve Türk sanat müziği nazariyatları açısından analiz edilmiştir. Eserlerin makam ve usul yapısı tanımlanarak çözümlemesi ve karşılaştırılması yapılmıştır. Türk müziğinde türkü formundaki isimleri aynı olan eserlerin benzer ve farklı makam, usul yapısına sahip olsalar da; kendi özelliklerinde farklılıklar olduğu gözlenmiştir.

Sonuçlar: Elde edilen veriler doğrultusunda, Türk Müziği repertuvarında isimleri aynı olan türkü formundaki eserlerin her iki müzik türünde de makam ve usul özelliklerinde benzer ve farklılıkların olduğu saptanmıştır. Analizi yapılan 82 eserin çoğunlukla Hüseyinî, Karcıgar ve Rast makamlarında; 2/4, 4/4 ve 9/8 zamanlı usullerle icra edildiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türk Müziği, makam, usul, türkü formu, TRT repertuarı.

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

A COMPARATIVE ANALYSIS OF SAME TITLED WORKS IN THE TÜRKÜ FORM WITHIN TURKISH MUSIC IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES

Merve ERKAN

December 2025, 200 Pages

Purpose: The aim of this study is to comparatively examine the musical (makam and usul) characteristics of songs in the Turkish music repertoire that share the same titles. Through this analysis, the study seeks to reveal the similarities and differences between the technical structures and conceptual frameworks of two distinct musical traditions.

Method: This research was conducted using the survey model, one of the descriptive research methods. In this context, the relevant literature was reviewed, and topics directly related to the focus of the study were identified. The population of the research consists of works in the Turkish Folk Music (TFM) and Turkish Art Music (TAM) repertoires that share identical titles within the türkû form. The sample includes 82 pieces selected from the Turkish music repertoire. Scientific sources such as books, theses, and articles were used in the analysis. The works were examined based on their makam and usul characteristics within the theoretical framework of Turkish Art Music.

Findings: In the fourth chapter of the study, titled findings, the musical scores of 82 folk songs were presented, and their makam and usûl features were analyzed in terms of both Turkish Folk Music and Turkish Art Music theories. The structural characteristics of makam and usul were defined, examined, and compared. It was observed that although the works with identical titles in Turkish music may share or differ in makam and usul structures, they exhibit distinctive features within their own contexts.

Results: Based on the collected data, it has been determined that pieces in the Turkish music repertoire that share identical titles exhibit both similarities and differences in their makam and usul structures across the two musical traditions. The analysis revealed that most of the 82 pieces are performed in the Hüseynî, Karcıgar and Rast makams, and predominantly in 2/4, 4/4, and 9/8 rhythmic cycles (usuls).

Keywords: Turkish Music, makam, usul, folk song form, TRT repertoire.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	i
ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	ii
TEZ BENZERLİK RAPORU	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZ.....	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar DİZİNİ.....	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ	xii
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ	xv
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
Giriş	1
Problem Cümlesi.....	3
Alt Problemler.....	3
Araştırmanın Amacı	3
Araştırmanın Önemi.....	3
Varsayımlar	3
Sınırlılıklar	3
İKİNCİ BÖLÜM	4
Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar.....	4
Türk Müziği Kavramına Genel Bakış	4
Türk Halk Müziği.....	4
Türk Halk Müziğinde Anonimlik.....	5
Türkü Kavramına Genel Bakış.....	5
Türk Sanat Müziği.....	6
Türk Sanat Müziğinde Türkü Formu	7
Türk Sanat Müziğinde Beste ve Bestekar Kavramı	8
Tanımlar	8
İlgili Araştırmalar.....	9
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	12
Yöntem	12
Araştırma Modeli	12
Evren ve Örneklem	12

Verilerin Toplanması	12
Verilerin Analizi.....	12
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	14
Bulgular ve Yorumlar	14
Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar	14
İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar	156
BEŞİNCİ BÖLÜM	178
Sonuç ve Öneriler	178
Sonuçlar.....	178
Birinci alt probleme yönelik sonuçlar.	178
İkinci alt probleme yönelik sonuçlar.	179
Öneriler	180
KAYNAKÇA	181
ÖZGEÇMİŞ.....	183

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Ağlama Yar Ağlama İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	16
Tablo 2. Al Alma Allandıptı İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	19
Tablo 3. Altın Tasta Gül Kuruttum İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	22
Tablo 4. Aman Avcı Vurma Beni İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	26
Tablo 5. Araz Üste Buz Üste-Tello İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	29
Tablo 6. Avlu Deliğinden Boyun Gösterir İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	33
Tablo 7. Ayağına Giymiş Sedef Nalini İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	38
Tablo 8. Ayva Dibi Serin Olur Yatmaya İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	41
Tablo 9. Bahçe Duvarını Aştım İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	45
Tablo 10. Bahçeye Bar Diyemem İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	48
Tablo 11. Ben Giderken Ekinleri Gök İdi İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	52
Tablo 12. Ben Havada Uçar İdim İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	55
Tablo 13. Bir Dalda İki Kiraz İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	58
Tablo 14. Bizim Dağlar Meşelidir Meşeli İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	61
Tablo 15. Bulut Gelir Seher İle İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	64
Tablo 16. Bülbüller Ötüyor Seher Vaktidir İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	67
Tablo 17. Çıkayım Gideyim Urum Eline İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	71
Tablo 18. Çubuğum Yok Yol Üstüne Uzatam İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	74
Tablo 19. Deryada Deryalıklar-Iğdır'ın Al Alması İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	78
Tablo 20. Düriyemin Güğümleri Kalaylı İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	80
Tablo 21. Eski Libas Gibi Aşğın Gönü İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	84
Tablo 22. Ferayidir Kızın Adı Ferayı İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	89
Tablo 23. Fincanı Taştan Oyarlar İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	92
Tablo 24. Gemilerde Talim Var İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	95
Tablo 25. Genç Osman İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	98
Tablo 26. Gideceğim Gurbet Eldir ve Gönül Gurbet Ele Varma İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri	100
Tablo 27. Gül Kuruttum İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	104
Tablo 28. Ham Meyvayı Kopardılar-Çamlığın Başında Tüter Bir Tütün İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri	108
Tablo 29. İki Dilber Söyleşirler İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	111
Tablo 30. İstanbul'dan Üsküdar'a Yol Gider İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	114
Tablo 31. İzmir'in Kavakları İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri	118

Tablo 32. Kahve Yemenden Gelir İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	121
Tablo 33. Karadeniz Gümbür Gümbür Gümeler İsimli Eserin Makamsal Özellikleri.....	126
Tablo 34. Kız Pınar Başında Aman Testi Doldurur İsimli Eserin Makamsal Özellikleri.....	129
Tablo 35. Lofça'nın Ardında Kaya-Lofçalı İsimli Eserin Makamsal Özellikleri.....	132
Tablo 36. Meclisinde Mayıl Oldum İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	135
Tablo 37. Mecnunum Leylamı Gördüm İsimli Eserin Makamsal Özellikleri.....	140
Tablo 38. Sıra Sıra Siniler İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	142
Tablo 39. Şafak Söktü Yine Sunam Uyanmaz İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	148
Tablo 40. Tıpır Tıpır Yürürsün İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	151
Tablo 41. Yeşil Yaprak Arasında İsimli Eserin Makamsal Özellikleri	153
Tablo 42. İsimleri Aynı Olan Türk Müziği Eserlerin Makamsal Özellikleri	154
Tablo 43. Ağlama Yar Ağlama İsimli Eserlerin Usul Özellikleri	156
Tablo 44. Al Alma Allanıptı İsimli Eserlerin Usul Özellikleri	157
Tablo 45. Altın Tasta Gül Kuruttum İsimli Eserlerin Usul Özellikleri.....	157
Tablo 46. Amman Avcı Vurma Beni İsimli Eserlerin Usul Özellikleri	158
Tablo 47. Araz Üste Buz Üste İsimli Eserlerin Usul Özellikleri	158
Tablo 48. Avlu deliğinden Boyun Gösterir İsimli Eserlerin Usul Özellikleri	158
Tablo 49. Ayağına Giymiş Sedef Nalini İsimli Eserlerin Usul Özellikleri.....	159
Tablo 50. Ayva Dibi Serin Olur Yatmaya İsimli Eserlerin Usul Özellikleri.....	159
Tablo 51. Bahçe Duvarını Aştım İsimli Eserlerin Usul Özellikleri.....	160
Tablo 52. Bahçeye Bar Diyemem İsimli Eserlerin Usul Özellikleri	160
Tablo 53. Ben Giderken Ekinleri Gök İdi İsimli Eserlerin Usul Özellikleri	161
Tablo 54. Ben Havada Uçar İdim İsimli Eserlerin Usul Özellikleri.....	162
Tablo 55. Bir Dalda İki Kiraz İsimli Eserlerin Usul Özellikleri.....	162
Tablo 56. Bizim Dağlar MeşelidirMeşeli İsimli Eserlerin Usul Özellikleri.....	163
Tablo 57. Bulut Gelir Seher İle İsimli Eserlerin Usul Özellikleri	163
Tablo 58. Bülbüller Ötüyor Seher Vaktidir İsimli Eserlerin Usul Özellikleri	164
Tablo 59. Çıkayım Gideyim Urum Eline İsimli Eserlerin Usul Özellikleri	164
Tablo 60. Çubuğum Yok Yol Üstüne Uzatam İsimli Eserlerin Usul Özellikleri	164
Tablo 61. Deryada Deryalıklar-Iğdır'ın Al Alması İsimli Eserlerin Usul Özellikleri	165
Tablo 62. Düriyemin Güğümleri Kalaylı İsimli Eserlerin Usul Özellikleri	166
Tablo 63. Eski Libas Gibi Aşığın Gönü İsimli Eserlerin Usul Özellikleri	166
Tablo 64. Ferayidir Kızın Adı Ferayi İsimli Eserlerin Usul Özellikleri	167
Tablo 65. Fincanı Taştan Oyarlar İsimli Eserlerin Usul Özellikleri	167
Tablo 66. Gemilerde Talim Var İsimli Eserlerin Usul Özellikleri	168

Tablo 67. Genç Osman İsimli Eserlerin Usul Özellikleri.....	168
Tablo 68. Gideceğim Gurbet Eldir-Gönül Gurbet Ele Varma İsimli Eserlerin Usul Özellikleri	168
Tablo 69. Gül Kuruttum İsimli Eserlerin Usul Özellikleri	169
Tablo 70. Ham Meyvayı Kopardılar-Çamlığın Başında Tüter Bir Tütün İsimli Eserlerin Usul Özellikleri	169
Tablo 71. İki Dilber Söyleşirler İsimli Eserlerin Usul Özellikleri.....	170
Tablo 72. İstanbul'dan Üsküdar'a Yol Gider İsimli Eserlerin Usul Özellikleri	170
Tablo 73. İzmir'in Kavakları İsimli Eserlerin Usul Özellikleri.....	170
Tablo 74. Kahve Yemenden Gelir İsimli Eserlerin Usul Özellikleri	171
Tablo 75. Karadeniz Gümbür Gümbür Gümeler İsimli Eserlerin Usul Özellikleri.....	171
Tablo 76. Kız Pınar Başında Aman Testi Doldurur İsimli Eserlerin Usul Özellikleri.....	172
Tablo 77. Lofça'nın Ardında Kaya İsimli Eserlerin Usul Özellikleri.....	172
Tablo 78. Meclisinde Mayıl Oldum İsimli Eserlerin Usul Özellikleri	172
Tablo 79. Mecnunum Leylamı Gördüm İsimli Eserlerin Usul Özellikleri.....	173
Tablo 80. Sıra Sıra Siniler İsimli Eserlerin Usul Özellikleri	173
Tablo 81. Şafak Söktü Yine Sunam Uyanmaz İsimli Eserlerin Usul Özellikleri	173
Tablo 82. Tıpır Tıpır Yürürsün İsimli Eserlerin Usul Özellikleri	174
Tablo 83. Yeşil Yaprak Arasında İsimli Eserlerin Usul Özellikleri	174
Tablo 84. İsimleri Aynı Olan Türk Müziği Eserlerin Usul Özellikleri	175

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Ağlama Yar Ağlama İsimli TSM Eserinin Notası	14
Şekil 2. Ağlama Yar Ağlama İsimli THM Eserinin Notası.....	15
Şekil 3. Al Alma Allanıptı İsimli TSM Eserinin Notası	17
Şekil 4. Al Alma Allanıpdı İsimli THM Eserinin Notası.....	18
Şekil 5. Altın Tasta Gül Kuruttum İsimli TSM Eserinin Notası.....	20
Şekil 6. Altın Tasta Gül Kuruttum İsimli THM Eserinin Notası	21
Şekil 7. Amman Avcı Vurma Beni İsimli TSM Eserinin Notası	23
Şekil 8. Amman Avcı Vurma Meni İsimli THM Eseri	25
Şekil 9. Araz Üste Buz Üste İsimli TSM Eserinin Notası	27
Şekil 10. Tello İsimli THM Eserinin Notası	28
Şekil 11. Avlu Deliğinden Boyun Gösterir İsimli TSM Eserinin Notası.....	30
Şekil 12. Avlu Deliğinden Boyun Gösterir İsimli THM Eserinin Notası	31
Şekil 13. Ayağına Giymiş Sedef Nalini İsimli TSM Eserinin Notası.....	34
Şekil 14. Ayağına Giymiş Sedef Nalini İsimli THM Eserinin Notası	36
Şekil 15. Ayva Dibi Serin Olur Yatmaya İsimli TSM Eserinin Notası.....	39
Şekil 16. Ayva Dibi Serin Olur Yatmaya İsimli THM Eserinin Notası	40
Şekil 17. Bağçe Dıvarını Aştım İsimli TSM Eserinin Notası.....	42
Şekil 18. Bahçe Duvarını Aşdım İsimli THM Eserinin Notası	43
Şekil 19. Bahçeye Bar Diyemem İsimli TSM Eserinin Notası	46
Şekil 20. Bahçeye Bar Diyemem İsimli THM Eserinin Notası.....	47
Şekil 21. Ben Giderken Ekinleri İsimli TSM Eserinin Notası	49
Şekil 22. Ben Giderken Ekinleri Göğüdü İsimli THM Eserinin Notası.....	50
Şekil 23. Ben Havada Uçar İdim İsimli TSM Eserinin Notası.....	53
Şekil 24. Ben Havada Uçarıdım İsimli THM Eserinin Notası	54
Şekil 25. Bir Dalda İki Kiraz İsimli TSM Eserinin Notası.....	56
Şekil 26. Bir Dalda İki Kiraz İsimli THM Eserinin Notası	57
Şekil 27. Bizim Dağlar Meşelidir Meşeli İsimli TSM Eserinin Notası.....	59
Şekil 28. Bizim Dağlar Meşelidir Meşeli İsimli THM Eserinin Notası	60
Şekil 29. Bulut Gelir Seher İle İsimli TSM Eserinin Notası	62
Şekil 30. Bulut Gelir Seher İle İsimli THM Eserinin Notası.....	63
Şekil 31. Bülbüller Ötüyor Seher Vaktidir İsimli TSM Eserinin Notası	65
Şekil 32. Bülbüller Ötüyor Seher Vaktidir İsimli THM Eserinin Notası.....	66
Şekil 33. Çıkayım Gideyim Urmeline İsimli TSM Eserinin Notası.....	68

Şekil 34. Çıkayım Gideyim Urum Eline İsimli THM Eserinin Notası	69
Şekil 35. Çubuğum Yok Yol Üstüne Uzatam İsimli TSM Eserinin Notası	72
Şekil 36. Çubuğum Yok Yol Üstüne Uzatam İsimli THM Eserinin Notası.....	73
Şekil 37. Deryada Deryalıklar İsimli TSM Eserinin Notası.....	75
Şekil 38. Iğdır'ın Al Alması İsimli THM Eserinin Notası.....	76
Şekil 39. Düriye'min Güğümleri Kalaylı İsimli TSM Eserinin Notası.....	79
Şekil 40. Düriye'min Güğümleri Kalaylı İsimli THM Eserinin Notası	80
Şekil 41. Eski Libas Gibi Aşığın Gönlü İsimli TSM Eserinin Notası	82
Şekil 42. Eski Libas Aşkın Gönlü İsmli THM Eserinin Notası.....	83
Şekil 43. Ferayidir Kızın Adı Ferayi İsimli TSM Eserinin Notası	85
Şekil 44. Ferahi-Feraye İsimli THM Eseri	87
Şekil 45. Fincanı Taştan Oyarlar İsimli TSM Eserinin Notası	90
Şekil 46. Fincanı Taştan Oyarlar İsimli THM Eserinin Notası	91
Şekil 47. Gemilerde Talim Var İsimli TSM Eserinin Notası	93
Şekil 48. Gemilerde Talim Var İsimli THM Eserinin Notası	94
Şekil 49. Genç Osman İsimli TSM Eserinin Notası	96
Şekil 50. Genç Osman İsimli THM Eserinin Notası	97
Şekil 51. Gideceğim Gurbet Eldir İsimli TSM Eserinin Notası	99
Şekil 52. Gönül Gurbet Ele Varma İsimli THM Eserinin Notası	100
Şekil 53. Gül Kuruttum İsimli TSM Eserinin Notası	102
Şekil 54. Gül Kuruttum İsimli THM Eserinin Notası	103
Şekil 55. Ham Meyvayı Kopardılar İsimli TSM Eserinin Notası	105
Şekil 56. Çamlığın Başında Tüter Bir Tütün İsimli THM Eserinin Notası	106
Şekil 57. İki Dilber Söyleşirler İsimli TSM Eserinin Notası.....	109
Şekil 58. İki Dilber Söyleşirler İsimli THM Eserinin Notası	110
Şekil 59. İstanbul'dan Üsküdar'a Yol Gider İsimli TSM Eseri.....	112
Şekil 60. İstanbul'dan Üsküdar'a Yol Gider İsimli THM Eserinin Notası.....	113
Şekil 61. İzmir'in Kavakları İsimli TSM Eserinin Notası.....	115
Şekil 62. İzmir'in Kavakları İsimli THM Eserinin Notası	117
Şekil 63. Kahve Yemenden Gelir İsimli TSM Eserinin Notası	119
Şekil 64. Kahve Yemenden Gelir İsimli THM Eserinin Notası.....	120
Şekil 65. Karadeniz Gümbür Gümbür Gümeler İsimli TSM Eserinin Notası.....	122
Şekil 66. Karadeniz Gümbür Gümbür Gümeler İsimli THM Eserinin Notası.....	123
Şekil 67. Kız Pınar Başında Aman Testi Doldurur İsimli TSM Eserinin Notası.....	127
Şekil 68. Kız Pınar Başında Testi Doldurur İsimli THM Eserinin Notası.....	128

Şekil 69. Lofça'nın Ardında Kaya İsimli TSM Eserinin Notası.....	130
Şekil 70. Lofçalı İsimli THM Eserinin Notası	131
Şekil 71. Meclisinde Mail Oldum İsimli TSM Eserinin Notası	133
Şekil 72. Meclisinde Mayıl Oldum İsimli THM Eseri	134
Şekil 73. Mecnunum Leylamı Gördüm İsimli TSM Eserinin Notası.....	136
Şekil 74. Mecnunum Leylamı Gördüm İsimli THM Eserinin Notası	137
Şekil 75. Sıra Sıra Siniler İsimli TSM Eserinin Notası	141
Şekil 76. Sıra Sıra Siniler İsimli THM Eserinin Notası	142
Şekil 77. Şafak Söktü Yine Sunam Uyanmaz İsimli TSM Eserinin Notası	144
Şekil 78. Şafak Söktü Yine Sunam Uyanmaz İsimli THM Eserinin Notası.....	146
Şekil 79. Tıpır Tıpır Yürürsün İsimli TSM Eserinin Notası.....	149
Şekil 80. Tıpır Tıpır Yürürsün İsimli THM Eserinin Notası	150
Şekil 81. Yeşil Yaprak Arasında Kırmızı Gül Goncasi İsimli TSM Eserinin Notası.....	152
Şekil 82. Yeşil Yaprak Arasında İsimli THM Eserinin Notası.....	153

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

Rep. No	: Repertuvar Numarası
THM	: Türk Halk Müziği
TSM	: Türk Sanat Müziği
Vd.	: Ve diğerleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş

Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk’e göre sanat, güzelliğin ifade biçimidir. Türk ulusunun sanat sevgisi her dönemde çeşitli araçlar ve yöntemlerle desteklenmeli ve geliştirilmelidir. Güzel sanatlardan yoksun bir milletin çağdaşlaşma ve ilerleme yolunda mesafe kat etmesi mümkün değildir; çünkü güzel Sanatlar da başarı, üstün inkılapların başarılı olduğunun da kesin kanıtıdır (Uçan, 1994).

Müzik sanatı da bu güzel sanatların en önemli dallarından biridir. Dünya üzerindeki birçok kültürü birbirine bağlayan; medeniyetler arası iletişimi sağlayan etkili anlatım yollarından biri olan müzik, bir toplumun duygu, düşünce ve estetik değerlerini yansıtan güçlü bir anlatım yoludur. Yazılı kaynaklar incelendiğinde Türkler müzik sanatını dini, askeri, eğlence, yas gibi bütün ritüellerine dahil ederek müziğe yer vermişlerdir. Bu bilgiler dikkate alındığında, Türklerin sanata ve sanatın bir şubesi olan müziğe ne denli değer verdiklerinin göstergesi sayılabilir.

Toplumların da kendine özgü müzikal kimlikleri vardır. Bu kimlikler toplumların kültürel miraslarından biridir. Giyim-kuşamdan yemeğe, mimariden halk danslarına kadar birçok kültürel unsur, geleneksel müzikle bütünleşmektedir. Gerek Türk halk müziği gerekse halk oyunları ve ezgileri, bu bütünün ayrılmaz parçalarıdır (Pelikoğlu, 2022, s. 225).

Yine toplumların kültürleri aracılığıyla oluşan folklorik özellikleri, ilgili toplumun sanat alanlarını şekillendirir. Örf, adet ve gelenekler içinde doğan bu halk sanatı; ezgi ve ritimden oluşmuşsa “halk müziği”, söz ve şiirden oluşmuşsa “halk edebiyatı”, eğer bir takım ritmik hareketlerden oluşmuşsa “halk oyunları” adı altında kültür varlığını gösterir (Bayburtlu, 2016, s. 266).

Toplumların gelişmişlik düzeyine ve özelliklerine bağlı olarak, her kültürde farklı biçimlerde icra edilen müzik, bir toplumun genel yapısını ve karakterini yansıtan en önemli unsurlardan biridir (Emekli, 2011, s. 19).

Günümüzde var olan Türk müziği, geçmişten beri var olan Türk toplumlarının müzik kültürlerinin bir sentezi olarak şekillenmiştir. Teorik ve yapısal kuralları üstüne yapılan çalışmalar neticesinde günümüzdeki halini almıştır. Söyleme ve dinleme biçimiyle adeta bir davranış şekline dönüşen Türk müzik kültürü; toplumsal bellekte yer eden bilgi, kavram ve

deneyimlerle şekillenmektedir. Türkülerde kullanılan dil, köklü, görkemli ve itibarlı Türk tarihinin izlerini taşır.

Türk müzik kültüründe de Türk halk müziği ve Türk sanat müziği olarak iki müzikal yapı mevcuttur. Bu iki kültürün de iç dinamiklerinin birbirinden ayrıldığı noktalar vardır. Bahsi geçen dinamikler çalgılar, ses sistemi, tavır ve üslup bağlamında ifade edilebilir.

Türk halk müziği, sözlü gelenek içinde anonimleşen ve bölgesel söyleyişlerle şekillenen bir yapı sunarken; Türk sanat müziği, makam ve usul ilişkileriyle biçimlenmiş müzikal eserlerle sistematik bir yapı oluşturur. Ancak kimi zaman bu iki form arasında, aynı isme sahip türkü ve şarkılar; farklı müzik geleneklerinin ortak kültürel kodlarda nasıl birleştiğinin göstergesidir.

Kültürel mirasın temel yapı taşlarından biri olan türkü formu; halkın sevinçlerini, hüznlerini, toplumsal yapısını ve tarihi kırılmalarını müzik aracılığıyla ifade etmesini mümkün kılar. Türkü, sadece melodik ve ritmik bir yapı değil; aynı zamanda yerel belleğin, kimliğin ve duygu dünyasının taşıyıcısıdır.

Türkülerin, bu kimlik taşıyıcılığında halk şairleri tarafından oluşturulmuş anonim eserler de vardır. Türk halk müzik kültürü, Türk toplumunun yaşadığı bölgelere göre yöresel isimlendirmeler almış ve zamanla yapılan derleme çalışmaları neticesinde kayıtlara geçmiştir.

Türk Müziği repertuvarında dikkat çeken unsurlardan biri de, aynı ismi taşıyan farklı eserlerin zamanla farklı bölgelerde veya geleneklerde yeniden şekil bulmasıdır. Halk müziği repertuvarında yer alan eserlerin icraları incelendiğinde türkülerin bir kısmının farklı varyasyonlarla yeniden yorumlandığı görülmüştür. Türküler, kimi zaman aynı ismi taşıyıcılar da farklı yörelerde ezgi, usul ve söyleyiş açısından belirgin biçimde ayrışmaktadır. Bazı eserler tamamen bağımsız biçimlerde ortaya çıkmıştır. Bu durum, sözlü kültürün esnek yapısını ve müzik geleneklerinin bütüncül işleyişini ortaya koyan önemli bir göstergedir.

Bahsi geçen ifadelerden yola çıkılarak, belirlenen bu çalışmada; benzer adlara sahip eserlerin nasıl farklılaştığını incelemek hedeflenmiştir. Bu kapsamda; makam ve usul özellikleri gibi değişkenler üzerinden yapılacak karşılaştırmalı çözümlemelerle hem yerel müzik üretiminin çeşitliliği hem de sözlü kültürün zengin yapısı kapsamlı bir biçimde incelenmeye çalışılmıştır.

Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problem cümlesi, Türk Müziğinde türkü formundaki aynı isimli eserlerin çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılması sonucunda ortaya çıkan özellikler nelerdir? şeklinde belirlenmiştir.

Alt Problemler

1. Türk müziğinde türkü formundaki aynı isimli eserlerin makamsal özellikleri nelerdir?
2. Türk müziğinde türkü formundaki aynı isimli eserlerin usul özellikleri nelerdir?

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Türk müziği repertuvarlarında yer alan, isimleri aynı olan türkülerin müzikal (makam, usul) yönlerini karşılaştırmalı olarak incelemek; bu inceleme sonucunda THM ve TSM müzik türlerinin teknik içeriklerinin anlayışları arasındaki, benzerlik ve farklılıkları ortaya koymaktır.

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, Türk sanat müziği ve Türk halk müziği geleneklerinde yer alan aynı isme sahip türkü formundaki eserlerin; müzikal özelliklerinin benzerlik ve farklılıklarını inceleyerek bu alandaki çalışmalara destek olmak ve birçok anlamda benzer özelliklere sahip olan müzik türünün terminolojik olarak tek çatı altında toplanması açısından önemlidir.

Varsayımlar

- İsimleri aynı olan türkülerin her iki türde (THM ve TSM) karşılaştırılabilir nitelikte oldukları, varsayılmaktadır.
- Bu eserlerin usul ve makam açısından analitik bir kıyaslamaya olanak sağladığı varsayılmaktadır.
- Makam ve usul özelliklerin, müzik kuramı çerçevesinde ölçülebilir ve sınıflandırılabilir olduğu varsayılmaktadır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma, Türk müziğinde isimleri aynı olan türkü formundaki eserler arasından; yazılı literatürde, TRT, THM ve TSM repertuvarında ve nota arşivinde yer alan toplam 82 eserle sınırlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar

Türk Müziği Kavramına Genel Bakış

Türk müziğinin kökeni Orta Asya Türklerine dayanmaktadır. Türkler, dini ve resmi ritüellerinde müziğe başvurmuşlardır; buna ek olarak askeri alanda da müzikten yararlandıkları da kaynaklarda mevcuttur. (Tanrıkorur, 2004), Türklerin, müzik alanında gelişim ve ilerleme süreçlerinin diğer toplumlara nazaran önde giden toplumlardan biri olduğunu; Türklerin tarih boyunca sanatla ve dolayısıyla musiki ile ilgili olduğunu söylemiştir (Özkan, 2016).

Türk musikisinin teorik temelleri 10. yüzyılda atılmaya başlanmıştır. Sistemci okul, 13. yüzyılda kadar nazari temelleri atmış; 14. yüzyılda ise İş Erbabı Okulu olarak nitelenen ekol Türk müziğinin nazari yapısını temellendirmeye devam etmiştir (Tıraşçı, 2017).

Türk musikisi, gelişiminin en önemli dönemini, Osmanlı devletinde yaşadığını söylemek mümkündür (Behar, 2015). Osmanlı döneminde ciddi yapısal reformlara uğradıktan sonra Cumhuriyet Dönemiyle birlikte günümüzde kullanılan şeklini almıştır. Bu dönemde yazılı kaynak sayısının ve Türk müziği alanında yapılan araştırmaların artması, Türk müziğini günümüze taşıma noktasında referanslar barındırmaktadır.

Türk Halk Müziği

Toplum içinde ortak gelenek, görenek davranış ve uygulamalardan oluşan kültürel düzende yaşayan insan topluluğuna “halk” denilmektedir (Acıpayamlı, 1978).

Halk müziği ise, toplumların ortak duygu ve düşüncelerini yansıtan, halkın içinden yetişmiş sanatçılar tarafından oluşturulmuş; zaman içinde farklı değişimlere uğrayarak sözlü ve melodik aktarım yoluyla nesilden nesile taşınmış geleneksel bir müzik türüdür (Büyükyıldız, 2009, s. 89).

İngiliz araştırmacı Breniers’e göre halk müziği; toplumun ortak mirası sayılan, biçimsel açıdan en yalın ve sade melodilerden oluşmuş, bestecisi bilinmeyen bir müziktir (Emnalar, 1998, s. 25). Ülkemizde Türk halk müziği üzerine çeşitli bakış açılarına dayanan farklı tanımlar oluşturulmuştur. Bu tanımlardan bazıları aşağıda örneklendirilmiştir.

1. Halil Bedii Yönetken’e göre Türk halk müziği; anonim ve folklorik özellikleri olan, üreticisi bilinmeyen bir müzik türüdür. Bu müzik türü, Türk köylüsünün,

aşiretlerinin ve âşıklarının kültürel ifadesi olarak şekillenmiştir.

2. Muzaffer Sarısözen'e göre ise halk musikisi; halkın bestecisini tanımadan icra ettiği ezgilerden oluşmaktadır. Bu tür, anonimliğiyle halkın ortak kültürel mirasını yansıtmaktadır (Emnalar, 1998, s. 25).

M. C. Pelikoğlu, ise halk müziğini; kendine özgü çalgıları, çalış ve söyleyiş tarzları, formları olan, onu, aynı tür müzik türlerinden ayrı tutan en önemli belirleyicisinin; sözlü ve sözsüz melediler olmasının yanında günümüzde hala varlığını sürdürebilmiş olmasını belirtmektedir (Pelikoğlu, 2012, s. 18).

Türk Halk Müziğinde Anonimlik

Toplumsal bir üretim sürecinin ürünü olan halk müziğinin en belirgin özelliklerinden biri halkın ortak duygu dünyasını, yaşam biçimini yansımasıdır. Ortaya çıkan her müziksel ifade, sözlü kültür geleneği içinde sabit kalmamış; ağızdan ağıza, nesilden nesile aktarılırken, halkın diliyle ve sazıyla tekrar işlenerek, her seslendirildiği ortamda yeni öğelerle zenginleşmiş veya bazı unsurlarını kaybederek dönüşüm geçirmiştir. Bu dönüşüm sürecinin sonucu olarak icra edilen eserler, bireysel kimlikten ayrılarak halkın ortak belleğinde yeniden şekillenmiş ve ortak üretim hâline gelmiştir.

Sonuç olarak bu eserler, derleyiciler tarafından kayıt altına alınıp günümüze kadar ulaşmıştır. Türkülerin zamanla geçirdiği bu dönüşüm, "folklorik oluşum" yani anonimleşme süreci olarak isimlendirilmektedir. Bu sürecin özünde, o dönemin teknolojik eksikleri sebebiyle iletişimin sadece söz ve müzik yoluyla sağlanması yatmaktadır. Dolayısıyla, başlangıçta bireysel yapıda olan türküler zamanla anonimleşmiş; bu ilke halk müziğinde vazgeçilmez unsur olarak var olmuştur (Arat, 2001, s. 13).

Anonim ezgiler, her bakımdan halk müziğinin en büyük ve önemli yer edinmiş bir alanıdır. Bu melodiler, zamanla yerini koruyamamış ve dönüşüm geçirmiş olsa bile âşık müziği ile tekke geleneğinin de izleri görülmekte; ayrıca bazı yörelerde, sınırlı da olsa, saray müziğine ait motifleri de içinde barındırmaktadır (Özbek, 1982).

Türkü Kavramına Genel Bakış

Türkçe sözlüğe göre türkü kavramı, halk ezgileriyle bestelenmiş ve hece ölçüsüyle yazılmış bir şiir türüdür (TDK, 1988).

Çobanoğlu (2010), türkü sözcüğünün kökenini “Türk-Küy” birleşimine dayandırmaktadır.

Türküler, olağanüstü bir anlatım gücüne sahip olup; içeriklerinde olduğundan fazla

ya da eksik unsurlara yer verilmez; doğal mecazlar ve telmihlerle örölü olan türküler, halk sanatının ifade kapasitesinin ulaşabileceğı en üst düzeyi göstermektedir (Gökçe, 1982, s. 530).

Türkülerdeki dil, zengin, büyük ve saygın bir medeniyetin dilidir. Binlerce yıllık bir süreçte oluşan, yalın fakat alımlı, arıtılmış, insana özgü her his ve düşünceyi en kısa, anlamlı şekilde anlatabilen bir dil olmaktadır (Küçükbezirici, 2006, s. 11).

M. R. Gazimihâl'e göre, türkü isimli ilk eserlerin, 15. asrın başlarında Horasan'da ortaya çıktığını ve bu eserlerin kayıtlarla var olduğunu belirtmektedir (Dizdaroğlu, 1969, s. 103).

Y. Öztuna' ya göre Halk Musikisinin en bilinen şekli olan türkü, XII. yüzyıl Farsça Türki'den ("Türkçe, Türk'e ait ve mahsus) Türkçe telaffuza uydurulmuştur. Klasik musikideki şarkı formuna karşılık gelmektedir. Böylece, musikinin en son aşaması olan form özelliğı itibariyle de Türk halk ve Klasik Musikileri arasında benzerlik görüldüğünü belirtmiştir. (1990, s. 347).

Türk müziğinde en sık kullanılan yapı türkü formudur. Bu formun örneklerinde, genellikle on zamanlıya kadar olan kısa ritmik kalıplara yer verilmektedir (Salgar, 2017, s. 33).

Türk Sanat Müziğı

Usul ve makam kavramları üzerine kurulu, çeşitli müzikal formları ile yerini alan Türk müziğı, "Kültür, sanat ve tarihi birikimle geleneksellik bağlamında dönemin estetik, zevk, beğeni kabulleri ve ölçülerine göre gelişim göstermiş, makamlar ve bu makamlar üzerinde temellendirdiğı zengin perde sistemiyle farklı duyguların oluşumunda terkip edilmiş usuller ve yine kültürün sunduğı dini ve din dışı formlardan oluşmuş bir müziktir" (Gerçek, 2023, s. 1).

Türk müziğinin başlangıcından Abdülkadir Meragi, Urmevi, İbn-i Sina, El kindi gibi müzikologlar dönemine kadar olan süreç, müziğın hazırlık ve şekillenme evresi olarak değerlendirilebilmektedir. Çalışmalar, Altay dönemiyle Türk topluluklarında kültürel bir oluşumun başladığını ortaya koymaktadır. Söz konusu içeriklerde; balaban, tambur ve dombra gibi geleneksel çalgıların örneklerine de rastlanmaktadır (Uçan, 2000, s. 13).

Türk sanat müziğini özgün kılan bir başka temel gösterge de, melodilerinin makamsal bir unsura dayanmış olmasıdır. Bu müzik, Osmanlı döneminde makam temelli bir anlayışla oluşturulmuş; sanat amacı güdölerek, dönemin müzik anlayışına uygun, nitelikli eserler bestelenmiştir. Bu dönemde Türk müziğine ve makam sistemine saray tarafından gösterilen ilgiyle beraber Türk sanat müziğinde yeni makamlar ortaya çıkmış; usul ve form yapıları

üzerinde özenle durulmuş; bu alanda katkı sunan padişahlar arasında III. Selim de yer almıştır (Akt.: Dağlı, 2019, s. 18).

Türk müziğinin tarihsel geçmişinde 500'den fazla makamın olduğu düşünülmekte; fakat bunların önemli bir kısmına zamanla ilgi azalmış ve eser örneği verilmemiştir. Günümüzde ise bu makamların hemen hemen elli tanesi, en çok kullanılan ve seslendirilen makamlar içinde olmaktadır (Aydın, 2011, s. 15).

Türk toplumunda büyük ustaların yaşadığı ve önemli eserlerin oluşturulduğu zamanlarda, eğitim "meşk" yöntemiyle yapıyordu. Yani usta-çırak ilişkisiyle öğrenim dikkate alınır. Yazılı kaynaklar kullanılmadığı için bahsi geçen dönemlerde müzik eğitimi, pratik ağırlıklıydı. Büyük üstatlar, perdeler ve makamlarla ilgili bilgileri talebelere aktarırken küçük defterlere sığacak şekilde notlar alırlardı. Yani eğitim, uygulamalı yöntemlerle yapılmaktaydı. Türkçe yazılan ilk müzik teorisi kitabı, besteci ve teorisyen Abdülkadir Meragi'nin (1360-1435) "Kitâbü'l Edvâr" isimli eseridir (Karakaya, 2023, s. 211).

Cumhuriyet dönemiyle birlikte Türk müziği nazariyatına ilişkin önemli reformlar yapılarak Türk müziği ses sistemi sistematikleşmiş ve Hüseyin Saadettin Arel, Dr. Suphi Ezgi, Salih Murad Uzdilek gibi müzikologlar tarafından geliştirilen ve Arel-Ezgi-Uzdilek adı verilen 24 perdeli ses sistemi oluşturulmuştur (Özkan, 2016).

Türk Sanat Müziğinde Türkü Formu

Türk sanat müziğinin tarihsel gelişim sürecine bakıldığında türkü formunun hece vezniyle yazılmış sözlerinin, geçmişte Klasik Türk müziği repertuvarında "türkü" olarak isimlendirildiği görülmektedir. Özellikle XV. ve XVII. yüzyıllar arasında seslendirilen bu eserler, yapı olarak yalın ve ezgisel yönünden hafif nitelikler taşımaktaydı.

Türk Sanat Müziği repertuvarında, türkü formunu anımsatan melodik özelliklere olan birçok eser, şarkı formunda bestelenmiştir. Bu eserlerin bir kısmı "türkü", bir kısmı ise "şarkı" olarak isimlendirilmektedir. Bu eserleri her ne kadar şarkı formunda bestelenmiş olsalar da Klasik dönem bestekârları, biçimsel olarak türkü formunu tercih etmişlerdir. Bu bağlamda, sanat müziği bestekârlarınca tekrar bestelenmiş olabileceği düşünülmektedir. Yüzlerce türkü kayıt altına alınarak notaya geçirilmiş ve günümüze ulaşmış olsa bile, "türkü" kavramı bu eserlerin ortak ismi olarak kullanılmaktadır. Fakat içerik olarak değerlendirildiğinde, bu eserlerin bazıları koşma, semai, uzun hava gibi farklı nazım ve müzik türlerine ait olduğu, sanat müziği tekniği ile de aynı olduğu; farklı olarak üslup tarzı gözlenmektedir (Öztuna, 2000, s. 536).

...Türk Sanat Müziği ile Türk Halk Müziği, birbirinden bağımsız iki farklı kültürün ürünü değildir. Her iki müzik türü de aynı ulusun ortak temelleri üzerinde şekillenmiş, zamanla üslup ve ezgi bakımından bazı farklılıklar kazanmıştır. Bu ezgileri bilimsel ve tarafsız bir yaklaşımla incelemek ve sınıflandırmak isteyenlerin, aralarındaki tarihsel ve yapısal ortaklıkları göz ardı etmemeleri önemlidir.” Türk Halk ezgileri de Türk Sanat Müziği ezgilerine benzer şekilde çoğunlukla makam anlayışı çerçevesinde şekillenmiştir. Bu nedenle, söz konusu ezgiler bu anlayış temel alınarak analiz edilebilir ve sınıflandırılabilir’ (Tura, 1977, s. 420-421).

Türk Sanat Müziğinde Beste ve Bestekar Kavramı

Her ne kadar tarihsel süreçte “beste” teriminin halk müziği repertuvarında yer almadığı düşünülse de, günümüzde bu kavram neredeyse tüm müzik türlerinde ve bağlamlarında kullanılmakta; geleneksel yaklaşımlardan, çağdaş yorumlara kadar uzanan geniş bir ifade alanı kazanmış durumdadır (Avcı, 2021, s. 55).

Bestekârlık, müzikal yapıların oluşturulmasında hem teorik bilgi birikimi hem de yaratıcı sezgi ve sanatsal beceri gerektiren, çok yönlü akademik bir alandır. Bestekâr olmak, edebiyat ve felsefede derin bilgiye sahip olmayı ve bu disiplinleri yorumlayabilmeyi gerektirmekte; bu alanda ustalaşmak için, ilgili eserleri dikkatle incelemeyi ve bu bilgileri ustalıkla sentezleyebilmek gerekir. Bestekâr olmak için, aydınlar ve sanatçılarla etkileşim içinde olmak, sık sık seyahat etmek ve farklı diller öğrenmek gerekmektedir (Emekli, 2011, s. 21).

Tanımlar

Aralık: Her makamın, kendine has bir ses dizisi vardır. Bu oluşumun meydana gelmesi için, sesler arasındaki sabit aralıkların korunması ve doğru seslendirilmesi gerekmektedir. Bu aralıkların işitsel estetiğe uygun biçimde (yani armonik) belirlenmiş olması zorunludur. Sekiz perdeden oluşan bu yapıdaki sesler arasında sabit mesafeye aralık denir (Karadeniz, 1965, s. 64).

Derleme: Seçilerek bir araya getirmek, toplamak (Arat, 2001, s.14).

Dizi: Bir makamda var olan bütün perdelerin ardışık dizilmesiyle oluşmuş yapıya “dizi” adı verilir (Yener, 2001, s. 71).

Durak: Bir dizinin son notası ya da bir makamda karar verilen son perde, durak olarak tanımlanmaktadır (Öztuna, 1990, s. 232).

Düzüm: Usulü meydana getiren parçaların bir kısmına denir (Özkan, 2016, s. 606).

Geçki: Bir makamdan farklı bir makama geçmeye “geçki” denir (Akdoğan, 1993, s.113).

Güçlü: Karar sesinden sonra gelen ve ezgisel özellikte olan perdedir. Çoğunlukla dörtlü ya da beşli aralıkların birleştiği noktada yer almaktadır (Öztuna, 1990, s. 311).

Güfte: Musiki kurallarına göre oluşturulmuş, ezgisel bir yapı ile birleşerek şarkı ve türkü formuna dönüşen edebi metine “güfte” denilmektedir (Gültaş, 2003, s. 209).

Makam: Makam kavramı, ezginin çıkırını oluşturan, ses dizisinin sistemli yapısını ifade etmektedir (Oransoy, 1990, s. 26).

Usul: Bir müzik eserinin başından, eserin sonuna kadar geçen süreyi, düzenli aralıklarla tekrar eden ritmik sayı dizileri aracılığıyla şekillendiren bir sistemdir (Yeğin vd., 1992, s. 32).

Repertuvar: Repertuvar, tarih boyunca ilgili sanat toplumu tarafından üzerinde ortak fikir birliğine varılan, üretilen, seslendirilen ve icra edilen eserlerin tamamına verilen isimdir. (Titon, 2009, s. 27).

Ses: Kulak aracılığıyla algılanan ve beyin tarafından duyum olarak yorumlanan fiziksel bir olgudur. Bir sesin varlığından söz edebilmek için üç temel bileşenin bir arada bulunması gerekmektedir (Zeren, 1997, s. 11).

Seyir: Bir dizideki seslerin inişli çıkışlı bir yol izleyerek makamı oluşturmaya denir. (Özkan, 2016, s. 94).

Seyir, farklı bir perdeden çıkış yapabilir, fakat mutlaka karar sesi olan perdeyle sonlanmaktadır (Tanrıkorur, 2005, s. 141).

Yeden: Karar sesinin bir altındaki sesi kullanarak onun daha etkili, vurgulu ve açık duyurulması için kullanılan yardımcı sese “yeden” denir (Kutluğ, 2000, s. 76).

İlgili Araştırmalar

Bu bölümde, tez konumuzla ilgili ön araştırma kapsamında, daha önce yapılmış ve araştırmamıza gerek duyulabilecek çalışmalara, benzerlikleri ve farklılıklarıyla birlikte, yıllar bazında sıralama yapılmıştır.

Akıncı (2020), “Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği’nde Benzerlik Gösteren Dizilerin Eser Üzerinde İncelenmesi ve Sınıflandırılması” adlı sanatta yeterlik tezinde Günümüzde Halk Müziği’nin ezgisel yapısına dair bir çok araştırma yapılmış olsa da, henüz kapsamlı ve kesin bir form ortaya konulamadığını ele almıştır. Çalışmanın, konservatuvarlarda verilen halk müziği solfej ve nazariyat derslerinin öğretim sistemlerinden yola çıkarak, hâlâ tartışmalı olan “ayak”, “makam” ve “dizi” kavramlarını ele alarak bir sistem geliştirme amacıyla yapıldığını ifade etmiştir.

Akıncı, halk ezgilerinin melodik yapısını açıklarken, Türk müziği dizilerinden faydalanarak bir model oluşturulduğunu TRT repertuarındaki 3000 sözlü eserin incelenerek Türk müziği dizileri ile benzerlik gösteren örneklerinin tespit edilip, halk müziğine uygun işaretlemeler ile dizilere göre gruplandırmıştır.

Karakaş, (2016), Türk Sanat Müziğinin Türk Halk Müziğiyle Karşılaştırarak İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde Türk Müziği’nin tarihsel dönüşümü kapsamında, TSM ile THM’ye dair tanımlara, ezgisel, yapısal özelliklerine, ritmik düzenine, paylaşılan eserler ile benzerlik ve farklılıklara yer vermiş; çalışma sonucunda evrensel müzik terminolojisi doğrultusunda eksikliklerin bulunduğu saptanmış; özellikle GTSM ve Türk Halk Müziği alanında terminolojik açıdan yeterli olmasa da yazılı kaynak eksikliğinin, hem ulusal hem de uluslararası düzeyde tanınırlık ve gelişim üzerinde olumsuz etkiler oluşturduğunu belirtmiş; bu sebeple kavram karışıklıkların ortaya çıktığını belirtmiştir. THM türlerinin gruplandırılmasında kesin bir yöntem olmadığı, bu gruplandırmaların kişilerin kişisel görüşlerine göre değiştiği görülmektedir. Bu nedenle, THM’de ulusal düzeyde standart bir tür gruplandırmanın bulunmadığını tespit etmiştir.

Burç, (2009), TRT repertuarındaki türkü sözlerinin konu tür ve biçim açısından incelenmesi isimli yüksek lisans çalışmasında TRT repertuarındaki türkü sözlerinin hangi konuları işlediği, hangi tür ve biçimleri kullandığını belirlemek, halk kültür ve bilimine katkı sağlaması açısından önemini vurgulamıştır. Çalışma neticesinde 4222 türkü incelenerek araştırmada çoğunlukla türkülerde kullanıldığı tespit edilen nazım biçimleri ve türleri, türkü ismi, yöre ve repertuar numaraları belirtilerek çeşitli tespitlerde bulunulmuştur.

Pelikoğlu, M.C. ve Sümbüllü, H.T. (2008). "GTHM ve GTSM Türkü Formundaki Eserlerin Dizileri Bakımından Makamsal Benzerlikleri” isimli çalışmasında, Geleneksel Türk halk müziği (GTHM) ile geleneksel Türk sanat müziği (GTSM) türlerinin, bazı yapısal farklılıklar dışında benzer dizisel yapılara sahip olduğunu, bu iki müzik geleneği arasında makamsal düzeydeki ortaklıkların daha sistematik biçimde incelenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Teorik yaklaşımların ötesine geçerek analitik çalışmaların artırılması ve ortak bir terminoloji kullanımıyla geleneksel müziklerdeki dizilerin daha tutarlı biçimde adlandırılması, bu alandaki kavramsal karmaşayı gidermesine katkı sağlayacağını ifadelerinde sunmuşlardır. Yapılan çalışma, Türk müziğinde isimleri aynı olan türkü formundaki eserlerin çeşitli değişkenler açısından karşılaştırmalı olarak incelenmesine yönelik bir araştırma olduğundan, söz konusu tez ile çeşitli benzerlik ve farklılıklar göstermektedir.

Pelikoğlu (1998), “Geleneksel Türk Halk Müziği Dizilerinin İsimlendirilmesinde Karşılaşılan Zorluklar” başlıklı yüksek lisans tezinde, GTHM eserlerindeki dizi

adlandırmalarında makam ve ayak kavramları üzerine incelemelerde bulunmuştur. Çalışmanın neticesinde, THM eserlerinde dizilerin isimlendirilmesinde ayak kavramının bazı yönlerden sorunlu olduğu, bunun yerine makam veya makam dizisi ifadelerinin kullanılmasının daha bilimsel bir yaklaşımı temsil ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmamız bağlamında önem taşıyan bu çalışma, TRT Türk Halk Müziği repertuvarındaki eserlerin incelenerek makamsal diziler temelinde adlandırılabilmesine dair öncülük niteliği taşımaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yöntem

Bu bölümde; araştırmanın modeli, evreni, örnekleme, verilerin toplanması ve analiz edilmesinde kullanılan yöntemler yer almaktadır.

Araştırma Modeli

Bu çalışma, betimsel araştırma türlerinden biri olan tarama (survey) modeliyle gerçekleştirilmiştir (Büyüköztürk, vd., 2013, ss. 22).

Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu, var olduğu şekilde amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlamaya çalışır. Onların herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır (Karasar, 2005, s. 49).

Türk müziğinde türkü formundaki aynı isimli eserler karşılaştırılmış, teknik ve içerik bakımından ayrışan ya da örtüşen noktaları tespit edilmiştir.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, Türk halk müziği (THM) ve Türk sanat müziği (TSM) repertuvarlarında yer alan türkü formundaki aynı isimli eserler oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise, Türk müziği repertuvarında isimleri aynı olan türkü formundaki toplamda 82 eser oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması

THM ve TSM repertuvarlarında yer alan türkü formunda aynı isimli 238 esere ulaşılmıştır. Bu eserlerden tesadüfi örnekleme yöntemiyle tespit edilen her makamdan ikişer örnek oluşturularak toplamda 82 tanesinin nota örneklerinin incelenerek karşılaştırılmıştır. TRT repertuarı, akademik yayınlar, dijital müzik arşivleri ve derleme notaları temel kaynaklar olarak kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Seçilen eserlerde müzikal analiz, Arel-Ezgi-Uzdilek ses sistemine göre belirlenmiş ve bu sisteme ilişkin tasnifi yapılan makamlara, makam, dizi, seyir, usul ve donanım yapıları

incelenmiş, eserler hem ayrı ayrı analiz edilmiş hem de türler arası karşılaştırma tabloları oluşturularak değeriendirilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde, araştırmanın problemine ve alt problemlerine yönelik bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Araştırmanın ana problemi doğrultusunda TRT Türk müziği repertuvarında türkü formundaki aynı isimli eserlere ait THM ve TSM eserlerinin nota bilgilerine, makam ve ritim özelliklerinin ortak olup olmadığını belirlemeye yönelik karşılaştırmalı olarak yapılmış tablo bilgilerine yer verilmiştir.

Birinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Birinci alt problem olarak belirlenen “Türk müziğinde türkü formundaki aynı isimli olan eserlerin makamsal özellikleri nelerdir? ifadesinin çözümüne yönelik çalışmaya konu olan, türkü formundaki isimleri aynı olan 82 eserin 25 farklı makamsal özelliklerinin belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılmış ve özellikler tablo halinde verilmiştir.

Şekil 1

Ağlama Yar Ağlama İsimli TSM Eserinin Notası

Rep.No:121

HÜSEYİNİ TÜRKÜ

AĞLAMA YÂR AĞLAMA

180

çokyürük

3+2+3

(müsemmen) Ağ - la - ma - yar - ağ - la - ma - ka - re - yaz - ma - bağ - la - ma -

5

Gİ - de - rim - tez - ge - li - rim - ey - el - le - re - el - bağ - la - ma -

9

Bu - gün - a - yın - ü - çü - dür - gir - me - bos - tan - i - çi - dir -

13

Du - dak - la - rın - bal - şeker - di - lin - ba - dem - i - çi - dir Merve E.

Ağlama yar ağlama;
Kare yazma bağlama;
Giderim tez gelirim ey;
Ellere el bağlama.

Bugün ayın üçtüdür;
Girme bostan içidir;
Dudakların bal şeker;
Dilin badem içidir.

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 2

Ağlama Yar Ağlama İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No : 2171
İNCELEME TARİHİ :29.02.1983
YÖRESİ
DİYARBAKIR
KİMDEN ALINDIĞI
CELAL GÜZELSES
SÜRESİ

DERLEYEN
PLAKTAN

NOTAYA ALAN
MEHMET ÖZBEK 1977

AĞLAMA YAR AĞLAMA

96

AĞ - LA - MA - YA - R - AĞ - LA - MA - A - NAM -

- MA - Vİ - YA Z - MA - - BA Ğ - LA - MA - -

- MA - Vİ - YAZ - MA - TEZ - SO - LAR - A - NAM - Cİ - ĞE - Rİ - Mİ -

- DA Ğ - LA - MA - - MA - Vİ - YAZ - MA - TE - Z - SO - LAR - A -

NAM - Cİ - ĞE - Rİ - Mİ - - DA Ğ - LA - MA

1 -

ELMADA AL OLAYDIN
SELVİDE DAL OLAYDIN
BANA GÖRE YAR MI YOK
İSTEDİM SEN OLAYDIN

2 -

ELMA AL OLANDA GEL
AYVA NAR OLANDA GEL
HASTE DÜŞTÜM GELMEDİN
BARİ CAN VERİM DE GEL

(TRT, THM Arşivi, 2025).

Tablo 1*Ağlama Yar Ağlama İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Hüseyni	Hüseyni
Karar Sesi	La	La
Güçlüsü	Mi	Mi
Yedeni	Yok	Yok
Donanımı	Si ₁ ²	Si ₁ Fa#
Ses Değiştirici İşaretler	Yok	Fa ₁
Seyir karakteri	İnici-Çıkıcı	İnici-Çıkıcı
Genişlemesi	Yok	Yok
Ses Aralığı	6 ses	6 ses
Pes Sesi	La	La(dügah)
Tiz Sesi	Fa	Fa#(evic)

Tablo 1 incelendiğinde isimleri aynı olan Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği repertuvarında yer alan “**Ağlama Yar Ağlama**” isimli eserin; dizi, makam, karar, güçlü, yeden sesi, seyir karakteri, genişlemesi, ses aralığı, pes ve tiz sesi özelliklerinin aynı olduğu görülmektedir. Her iki eserin donanım işaretlerinin yeri aynı olup; şekli ile ilgili farklılık olduğu görülmektedir; fakat bu durum aynı makam özelliği olmalarını engellememiştir. Genel özellikleri itibarıyla iki eserinde Hüseyni makam ve özelliklerinde olduğu söylenebilir.

Şekil 3

Al Alma Allanıptı İsimli TSM Eserinin Notası

Rep.No:309

AL ALMA ALLANIPTI RAST TÜRKÜ

Azeri Türkü

----- KODA -----

7

13

2

AL-AL..... - MA - AL - LA - NIP - DI -

19

DA - LIN - DA - SAL - LA - NIP - DI - - ON - BE - ŞİN - DE -

25

BİR - GÜ - ZEL - KEF - TE - RE - AL - DA - NIP - DI -

31

ON - BE - ŞİN - DE - BİR - GÜ - ZEL - KEF - TE - RE - AL -

37

DA - NIP - DI - - AL..... - VER..... - SA - RI-GİZ - BAH -

43

Merve E.

ÇE..... - LE - RİN - BA - RI-GİZ - GOY - MA..... - BE-Nİ..... -

49

1 2

Merve E.

YAL - NIZ - YAL - NIZ

GÜZEL RESMİN ALDIRDIM
İĞDIRI DOLANDIRDIM
O GİTTİ ARDAHANA
BENİ KODU YANA YANA NAKARAT.....

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 4

Al Alma Allanıpdı İsimli THM Eserinin Notası

YÖRESİ
İĞDIR

KİMDEN ALINDIĞI
TEVFİK TÜRKEL

AL ALMA ALLANIPDI

DERLEME TARİHİ
20.07.1950

NOTAYA ALAN
ALTAN DEMİREL

DERLEYEN
ANKARA DEVL. KONS.

SAZ.....

3 1. 2.

5 AL - AL - MA - AL - LA - NIP - DI DA - LIN - DA - SAL - LA - NIP - DI -
KI - ZİN - İS - MİN - AL - DIR - DIM İĞ - Dİ - Rİ - DO - LAN - DIR - DIM

7 ON - BES - YA - SIN - DA - BİR - KIZ - KAF - TA - RA - AL - DA - NIP - DI -
O - GET - Tİ - ĞR - DA - HA - NA - MEN - KAL - DIM - YA - NA - YA - NA -

9 AL - VER - SA - RI - KIZ - BAH - ÇA - LA - RIN - BA - RI - KIZ -
AL - VER - SA - RI - KIZ - BAH - ÇA - LA - RIN - BA - RI - KIZ -

11 - GOY - MA - BE - Nİ - YA - LI - NIZ - GEL - Gİ - DEK - SA - RI - KIZ -
- GOY - MA - BE - Nİ - YA - LI - NIZ - GEL - Gİ - DEK - SA - RI - KIZ -

13 - BAH - ÇA - LA - RIN - BA - RI - KIZ - GOY - MA - BE - Nİ - YA - LI - NIZ -
- BAH - ÇA - LA - RIN - BA - RI - KIZ - GOY - MA - BE - Nİ - YA - LI - NIZ

Merve E.

- 1 -
AL ALMA ALLANIPDI
DALINDA SALLANIPDI
ON BEŞİNDE BİR KIZ
KAFTARA ALDANIPDI
BAĞLANTI
AL VER SARI KIZ
BAHÇALARIN BARI KIZ
GOYMA BENİ YALINIZ
GEL GİDEK SARI KIZ
BAHÇALARIN BARI KIZ
GOYMA BENİ YALINIZ

- 2 -
KIZIN İSMİN ALDIRDIM
İĞDIR'I DOLANIRDIM
O GETTİ ARDAHAN'A
MEN GELDİM YANA YANA
BAĞLANTI
AL VER SARI KIZ
BAHÇALARIN BARI KIZ
GOYMA BENİ YALINIZ
GEL GİDEK SARI KIZ
BAHÇALARIN BARI KIZ
GOYMA BENİ YALINIZ

- 3 -
AL ALMA ALLANIPDI
DALINDA SALLANIPDI
ON BEŞİNDE BİR KIZ
KAFTARA ALDANIPDI
BAĞLANTI
AL VER SARI KIZ
BAHÇALARIN BARI KIZ
GOYMA BENİ YALINIZ
GEL GİDEK SARI KIZ
BAHÇALARIN BARI KIZ
GOYMA BENİ YALINIZ

(TRT, THM Arşivi, 2025).

Tablo 2*Al Alma Allanıptı İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Rast	Rast
Karar Sesi	Sol	Sol(rast)
Güçlüsü	Re	Re(neva)
Yedeni	Fa#	Yok
Donanımı	Yok	Si ₄ Fa#
Ses Değiştirici İşaretler	Yok	Yok
Seyir karakteri	Çıkıcı-İnici	Çıkıcı-İnici
Genişlemesi	Var	Yok
Ses Aralığı	9 ses	8 ses
Pes Sesi	Re	Sol(rast)
Tiz Sesi	Mi	Sol(gerdaniye)

Tablo 2 incelendiğinde isimleri aynı olan Türk Halk Müziği “**Al Alma Allanıptı**” isimli eser ile Türk Sanat Müziği “**Al Alma Allanıptı**” isimli eserin; dizi, makam karar sesi, güçlüsü, ses değiştirici işaretleri ve seyir karakteri özelliklerinin aynı olduğu görülmektedir. Farklı olarak; sanat müziği eserinde donanım kullanılmış; halk müziğinde donanım işareti kullanılmamıştır. Yine, yeden ses ve genişleme özelliği halk müziği eserinde yapılmış; sanat müziğinde yapılmamıştır. Bununla birlikte ses aralıkları pes ve tiz sesleri de değişkenlik göstermiştir. Özellikleri itibarıyla her iki eserinde Rast makam dizisinde olduğu söylenebilir.

Şekil 5

Altın Tasta Gül Kuruttum İsimli TSM Eserinin Notası

Rep.No: 401

SÜRE : 2.46

♩ 160

USÛLÜ: Aksak

ACEM-KÜRDÎ ŞARKI

ALTIN TASTA GÜL KURUTTUM

(ALÎ'M)

MÜZİK: Nimet Hanım

♩ (SAZ.....)

4 1 2

AL - TIN - TAS - TA -
EV - LE - Rİ - NİN -

GÜL-KU - RUT-TUM-A-MAN-A - LİM - AL-TIN-TAS - TA - GÜL-KU - RUT-TUM-A-MAN-A -
O - NU - NA - NE - A-MAN-A - LİM - EV-LE-Rİ - NİN - O - NU - NA - NE - A-MAN-A -

LİM - YÂ - Rİ - Sİ - NEM - DE - U - YUT - TUM - A - LİM - YÂ - Rİ - Sİ - NEM -
LİM - BEN-KUL-OL - DUM - YA - NE-YA - NE - A - LİM - BEN-KUL-OL - DUM -

DE - U - YUT - TUM (SAZ....) YÂR-SÖY-LE - Dİ - BEN - U-NUT-TUMA - MAN - A -
YA - NE - YA - NE - A - LİM-SAR - HOŞ - BEN-Dİ-VÂ-NE - A - MAN - A -

LİM - YÂR-SÖY-LE - Dİ - BEN-U - NUT-TUMA - MAN - A - LİM - GÖ-NÜL-E - FEN -
LİM - A - LİM-SAR - HOŞ - BEN-Dİ - VÂ-NE - A - MAN - A - LİM -

Dİ - Nİ-BUL - DU - A - LİM - SA-ÇI - LEY - LÂ - YA - VU - RUL - DU -

GÖ-NÜL-E - FEN - Dİ - Nİ-BUL - DU - A - LİM - SA-ÇI - LEY - LÂ -

24

ALTIN TASTA GÜL KURUTTUM (AMAN ALÎ'M) EVLERİNİN ÖNÜ NÂNE (AMAN ALÎ'M)
YÂRİ SİNEMDE UYUTTUM (ALÎ'M) BEN KÜL OLDUM YÂNE YÂNE (ALÎ'M)
YÂR SÖYLEDİ BEN UNUTTUM (AMAN ALÎ'M) ALÎ'M SARHOŞ BEN DİVÂNE (AMAN ALÎ'M)

Merve E.

YA - VU - RUL - DU GÖNÜL EFENDİNİ BULDU (ALÎ'M) GÖNÜL EFENDİNİ BULDU (ALÎ'M)
SAÇI LEYLÂ YA VURULDU SAÇI LEYLÂ YA VURULDU

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 6

Altın Tasta Gül Kuruttum İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUVAR SIRA NO:485
İNCELEME TARİHİ:22/11/1973

DERLEYEN
M.SARISÖZEN

DERLEME TARİHİ
4/2/1947

YÖRESİ
ANİAKYA

ALTIN TASTA GÜL KURUTTUM

NOTAYA ALAN
M.SARISÖZEN

KİMDEN ALINDIĞI
SİDİKA ŞERBETÇİ

AL TIN TAS TA GÜL KU RUTTUMA MANA LİM AL TIN TAS TA
GÜL KU RUT TUM A MAN A LİM YA Rİ Sİ NEM DE U YUT TUM A
LİM YA Rİ Sİ NEM DE U YUT TUM A MA NA
MAN YAR SÖY LE Dİ BEN U NUTTUM A MANA LİM YARSÖY LE Dİ
BEN U NUT TUM A MAN A LİM GÖ NÜL E FEN Dİ Nİ BUL DU A
LİM SA ÇI LEY LA YA VU RUL DU Merve E.

(1)
ALTIN TASTA GÜL KURUTTUM (AMAN ALİM)
YÂRİ SİNEMDE UYUTTUM (AMAN ALİM)
(BAĞLANTI) GÖNÜL EFENDİNİ BULDU (ALİM)
SAÇI LEYLÂYA VURULDU

(2)
EVLERİNİN ÖNÜ NANE (AMAN ALİM)
BEN KÜL OLDUM YÂNE YÂNE (ALİM)
ALİM SARHOŞ BEN DİVANE (AMAN ALİM)
(BAĞLANTI)

(TRT, THM Arşivi, 2025).

Tablo 3*Altın Tasta Gül Kuruttum* İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Acem Kürdi	Acem Kürdi
Karar Sesi	La	La(dügah)
Güçlüsü	Fa	Fa(acem)
Yedeni	Yok	Yok
Donanımı	Yok	Si ₄ ,
Ses Değiştirici İşaretler	Si ₄ , Mi ₄	Si ₄ , Mi ₄
Seyir karakteri	İnici	İnici
Genişlemesi	Yok	Yok
Ses Aralığı	1 Oktav	1 Oktav
Pes Sesi	La	La(dügah)
Tiz Sesi	La	La(muhayyer)

Tablo 3 incelendiğinde isimleri aynı olan Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “**Altın Tasta Gül Kuruttum**” isimli eserin; dizi, makam, karar sesi, güçlüsü, yedeni, seyir karakteri, genişlemesi, ses aralığı, pes ve tiz ses özelliklerinin aynı olduğu görülmektedir. Farklı özellik olarak; sanat müziği eserinde donanım işareti kullanılmış; halk müziğinde kullanılmamıştır. her iki müziğinde ses değiştirici işaretlerinde almış olduğu işaretlerin şekli olmuştur. Yine farklı olarak her iki müzikte de kullanılan ses değiştirici özelliğin şeklinin farklı olduğu görülmektedir. Özellikleri itibarıyla her iki müziğinde Acem Kürdi makam özelliğinde olduğu söylenebilir.

Şekil 7

Amman Avcı Vurma Beni İsimli TSM Eserinin Notası

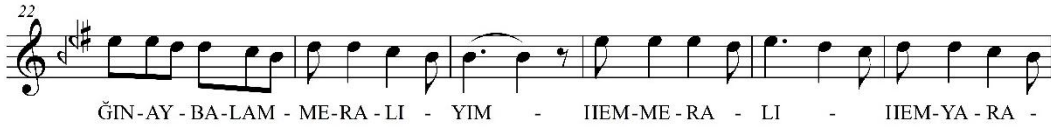
Rep.No:7200

SEGAH TÜRKÜ

AMAN AVCI VURMA BENİ

YÜRÜK SEMÂİ

♩ :288

Şekil 7 (Devamı)

2

SEGAH TÜRKÜ

44
ZER - TIR-NAK-LA - RI-AY - BA-LAM - TAŞ-LAR - E-ZER - TIR-NAK-LA -

50
RI-AY - BA-LAM - TAŞ-LAR-E - ZER - MEN-O - YA - RE - NEY-LE-Mİ -

56
ŞEM - O-YAR - BEN - DEN - CA-NA-CAN - KE-NAR - GE - ZER -

61
O-YAR - BEN - DEN - CA-NA-CAN - KE-NAR - GE - ZER SON
Merve E.

- 1 -
AMAN AVCI VURMA BENİ
BEN BU DAĞIN AYBALAM MERÂLIYAM
HEM MERÂLİ HEM YARALI
AVCI VURMUŞ CANACAN YARALIYAM

- 2 -
BU DAĞLARDA MERAL GEZER
TIRNAKLARI AYBALAM TAŞLAR EZER
MEN O YÂRE NEYLEMİŞEM
O YÂR BENDEN CANACAN, KENAR GEZER

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 8

Amman Avcı Vurma Meni İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINI ARI
THM REPERTUAR SIRA No: 929
İNÇİLEME TARİHİ: 10.02.1975
YÖRESİ
İĞDIR
KİMDEN ALINDIĞI
HAMİT DÖNMEZ
TİPİK TÜRKÜL

AMMAN AVCI VURMA MENİ

DERLEYEN
MUZAFFER SARISÖZEN

NOTAYA ALAN
MUZAFFER SARISÖZEN

A - MA - NAV - CI - TIM -
BİR - DA - SAT - LAR -
BU - DAG - LAR -

VUR - MA - ME - Nİ - MEN - BU - DA - ĞI - NA - YI - BA - LAM -
CA - YA - DÜŞ - TU - ÇAY - DAN - BİR - ÇİFT - TA - YI - BA - LAM -
CEY - LAN - GE - ZER - TIR - NAK - LA - RI - AY - BA - LAM -

MA - RA - LI - YAM - MA - RA - LI - YAM -
SU - NA - UC - TU - ME - NİM - KÖN - LÜM -
DAŞ - LA - RE - ZER - ME - NO - YA - RA -

- HEM - YA - RA - LI - AV - CI - VUR - MU - SAY - BA - LAM - YA - RA - LI - YAM
- SE - NE - DÜŞ - TU - SE - NİN - KÖN - LÜ - NAY - BA - LAM - KI - ME - DÜŞ - TU
- NEY - LE - Mİ - ŞEM - O - YAR - MEN - DE - NAY - BA - LAM - KE - NAR - GE - ZER

Merve F.

- 1 -
AMMAN AVCI VURMA MENİ
MEN BU DAĞIN AYBALAM MARALİYAM
MARALİYAM, HEM YARALI
AVCI VURMUŞ AYBALAM YARALİYAM

- 2 -
BİR DAŞ ATTIM ÇAYA DÜŞTÜ
ÇAYDAN BİR ÇİFT AYBALAM SUNA UÇTU
MENİM KÖNLÜM SANA DÜŞTÜ
SENİN KÖNLÜN AYBALAM KİME DÜŞTÜ

- 3 -
BU DAĞLARDA CEYLAN GEZER
TIRNAKLARI AYBALAM DAŞLAR EZER
MEN O YARA NEYLEMİŞEM
O YAR MENDEN AYBALAM KENAR GEZER

(TRT THM Arşivi, 2025).

Tablo 4*Aman Avcı Vurma Beni İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Nihavend	Segah
Karar Sesi	Sol	Si(segah)
Güçlüsü	Re	Re(neva)
Yedeni	Fa#	Yok
Donanımı	Si _b Mi _b	Si _d Mi _d Fa#
Ses Değiştirici İşaretler	Fa#	Fa _ı
Seyir karakteri	İnici-Çıkıcı	İnici-Çıkıcı
Genişlemesi	Var	Yok
Ses Aralığı	9 ses	6 ses
Pes Sesi	Fa#	Si(segah)
Tiz Sesi	Sol	Sol(gerdaniye)

Tablo 4 incelendiğinde isimleri aynı olan Türk Halk Müziğinde “**Amman Avcı Vurma Meni**” isimli eser ile Türk Sanat Müziği “**Amman Avcı Vurma Beni**” isimli eserlerin; güçlü ve seyir karakteri ve tiz ses özellikleri benzerlik gösterirken diğer özellikler farklılık göstermektedir. Sanat müziği eserinde dizi segah makamında iken halk müziğinde Nihavend makam özelliğinde olup; karar sesleri, donanım işaretleri mevcut makamlarının özelliğinde olmuştur. Ses değiştirici işaretler her iki müzikte de kullanılmış fakat bunların işaret şekilleri farklılık göstermiştir. Yine, yeden ses ve genişleme özellikleri sanat müziğinde kullanılmamışken; halk müziğinde kullanılmıştır. Bununla birlikte pes ses aralıklarının da farklı olduğu söylenebilir.

Şekil 9

Araz Üste Buz Üste İsimli TSM Eserinin Notası

Rep.No:503

NIHAVENT AZERİ TÜRKÜ

ARAZ ÜSTE BUZ ÜSTE

----- saz -----

4

7

9

11

13

14

17

19

22

A - raz - üs - te - dan - buz - üs - te - lir -
A - kuş - ga - dan - daş - üs - ge - te - lir -
kö - bab - ya - nar - göz - üs - te - lir - saz -
hu - mar - göz - den - yaş - ge - te - lir -
kö - üs - te - lir -
baş -
ya - lar -
göz -
se - ni - me - ne - ver - se - ler - bir - e - la - göz -
gız - üs - te - lir - gız - üs - te - ga -
hoş - ge - te - lir - A - kuş - te - ga -
ay - la - çim - can - la - çim - gel - se - ni - gö -
tü - rüm - ga - çim - tü - rüm - ga - çim

Merve E.

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 10

Tello İsimli THM Eserinin Notası

YÖRESİ
AZERBEYCAN TEBRİZ

KİMDEN ALINDIĞI
HASAN CÜDARİ (Tebrizli)

SÜRESİ:

DERLEYEN
MEHMET ÖZBEK

DERLEME TARİHİ
14.06.1980

NOTAYA ALAN
MEHMET ÖZBEK

TELLO

♩ : 96

A - RA - ZÜS - TE - - - BU - ZÜS - TE - TEL - LO -
KE - BAP - YA - KA R - KÖ - ZÜS - TE - TEL - LO -
GOY - ME - Nİ - Ö L - DÜR - SÜN - LER - TEL - LO -
DA - NIŞ - TI - ĞİM - - - SÖ - ZÜS - TE - TEL - LO -
A - MA - TEL - LO - - - LEL - LO - CA N - TEL - LO -
CA - NIM - TEL - LO - - - TEL - LO - CAN - TEL - LO -
CA - NIM - TEL - LO - TEL - LO - CA N - TEL - LO

Merve E.

NARINCA BAH NARINCA TELLO
SAILARAM SARILINCA TELLO
ŞAMA DÖNDÜ ÜREĞİM
YARDAN CEVAB ALINCA

SU GELİR DALHA DALHA
BİR UCU BİZİM ARHA
GONŞUDA BİR KIZ SEVDİM
ANAMDAN GORHA GORHA

Bağ { ARAZAM KÜRE BENDEM
BÜLBÜLEM GÜLE BENDEM
DİNDİRMİYİN GAMIMI
BİR ŞİRİN DİLE BENDEM

Kız istemeye gidildikten (elçilikten) sonra kızlar
tenha bir yere çekilerek bunu söylerler:

Son Bağlantı

{ AY ANA GIZIN DEYİLEM TELLO
ÇORBA DA DUZUN DEYİLEM TELLO
AY ANA BALAN DEYİLEM TELLO
GEDİREM GELEN DEYİLEM TELLO

(TRT, THM Arşivi, 2025).

Tablo 5*Araz Üste Buz Üste ve Tello İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Çargah	Nihavend
Karar Sesi	Do	Sol(rast)
Güçlüsü	Sol	Re(neva)
Yedeni	Si	Fa#
Donanımı	Yok	Si, Mi,
Ses Değiştirici İşaretler	Yok	Fa#
Seyir karakteri	Çıkıcı	İnici-Çıkıcı
Genişlemesi	Yok	Var
Ses Aralığı	6 Ses	9 Ses
Pes Sesi	La	Fa#(ırak)
Tiz Sesi	Fa	Sol(gerdaniye)

Tablo 5 incelendiğinde isimleri aynı olan Türk Halk Müziğinde “**Tello**” isimli eser ile Türk Sanat Müziği “**Araz Üste Buz Üste**” isimli eserlerin tüm özelliklerinin tamamında farklı özellikler görülmektedir. Sanat müziğinde dizi ve makam Nihavend iken karar sesi, güçlüsü, donanımı, seyir karakteri makamın özelliğinde gerçekleşmiştir. Halk müziğinde dizi ve makam Çargah makamında olup, karar, güçlü ses, yeden, donanım, ses değiştirici işaret ve seyir karakteri makamın özelliğinde olduğu görülmektedir. Genişleme özelliği sanat müziği eserinde mevcutken; halk müziğinde olmamıştır. Bu şekilde ses aralıkları, pes ve tiz sesleri de farklılık göstermiştir.

Şekil 11

Avlu Deliğinden Boyun Gösterir İsimli TSM Eserinin Notası

Rep.No:850

GERDANIYE

AVLU DELİĞİNDEN BOYUN GÖSTERİR

AKSAK 144

AV-LU-DE-Lİ - ĞİN - DEN - A - MAN - BO-YUN - GÖS - TE-RİR -

GÖS - TE-RİR - A - MAN - GÖS - TE-RİR - GÖS - TE-RİR -

- GÖ-RE-YİM-DE - DİK - ÇE - A - MAN - BOY-NUN-DÖN - DÜ-RÜR - DÖN-DÜ -

RÜR - GÖ-RE-YİM-DE - DİK - ÇE - A - MAN - BOY-NUN-DÖN - DÜ-RÜR - DÖN-DÜ -

RÜR(SAZ.....) - KIZ-SE-NİN-BA - KI - ŞIN - A - MAN - A-DAM - ÖL - DÜ-RÜR -

ÖL - DÜ - RÜR - A-MAN - ÖL-DÜ-RÜR - ÖL - DÜ-RÜR - AH-DU-MAN-EY - LE -

Mİ - ŞİM - A - MAN - A - LI - RIM - SE-Nİ - A - MAN - HİÇ - ŞÜP - HEN - OL -

MA - SIN - A - MAN - SA-RA-RIM - SE-Nİ - A-MAN (SAZ.....)

ARANAĞME

Merve E.

(TRT TSM Arşivi, 2025).

Şekil 12

Avlu Deliğinden Boyun Gösterir İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
TİM REPERTUAR NO: 4117
İNCELEME TARİHİ: 12.06.1997
YÖRE
RUMELİ

AVLU DELİĞİNDEN BOYUN GÖSTERİR

DERLEYEN
TRT MÜZİK DAİRESİ
BAŞKANLIĞI

♩

(SAZ.....)

4

7

11

.....) AV - LU - DE - Lİ - ĞİN - DEN - A - MAN - BO - YUN - GÖS - TE - RİR -
E - DİR - NE - DEN - AL - DI - RA - YİM - HI - LA - LI - A - MAN -

14

GÖS - TE - RİR - A - MAN - GÖS - TE - RİR - GÖS - TE - RİR (SAZ.....
III - LA - LI - A - MAN - III - LA - LI - III - LA - LI -

17

.....) GÖ - RE - YİM - DE - DİK - CE - A - MAN - BOY - NUN - DÖN -
SA - TI - LIK - MI DİR - AH - PA - TI - LE - RİN - Kİ -

20

DÜ - RÜR - DÖN - DÜ - RÜR - GÖ - RE - YİM - DE - DİK - CE - A - MAN -
NA - LI - Kİ - NA - LI - SA - TI - LIK - MI DİR - AH - PA - TI -

23

BOY - NUN - DÖN - DÜ - RÜR - DÖN - DÜ - RÜR - (SAZ.....
LE - RİN - Kİ - NA - LI - Kİ - NA - LI -

Şekil 12 (Devamı)

2

AVLU DELİĞİNDEN BOYUN GÖSTERİR

26
KIZ-SE-NİN - BA - KI - ŞIN - A - MAN - A - DAM - ÖL - DÜ-RÜR -
KU-ÇU-CUK - TEN - BİR - YAR - SEV - DİM - BA - ŞI - BE - LA - LI -

29
ÖL - DÜ - RÜR - A - MAN - ÖL - DÜ - RÜR - ÖL - DÜ - RÜR (SAZ.....
BE - LA - LI - A - MAN - BE - LA - LI - BE - LA - LI -

32
.....) AH-DI-YA - MAN - EY - LE - Mİ - ŞİM - - A - LI - RİM -
AH-DI-YA - MAN - EY - LE - Mİ - ŞİM - - A - LI - RİM -

35
SE - Nİ - VAL - LA - Hİ - YÜ-RE-ĞİN - DE - ŞÜP - HEN - OL - MA -
SE - Nİ - VAL - LA - Hİ - YÜ-RE-ĞİN - DE - ŞÜP - HEN - OL - MA -

38
SİN - SA - RA - RİM - SE - Nİ - BİL - LA - Hİ
SİN - SA - RA - RİM - SE - Nİ - BİL - LA - Hİ

Merve E.

AVLU DELİĞİNDEN BOYUN GÖSTERİR
GÖREYİM DEDİKÇE BOYNUN DÖNDÜRÜR
KIZ SENİN BAKIŞIN ADAM ÖLDÜRÜR

BAĞLANTI:
AHDİ YAMAN EYLEMİŞİM ALIRIM SENİ VALLAHİ
YÜREĞİNDE ŞÜPHEN OLMASIN SARARIM SENİ BİLLAHİ

EDİRNE'DEN ALDIRAYIN HİLÂLİ
SATILIK MIDIR PATİLERİN KINALI
KÜÇÜCÜKKEN BİR YÂR SEVDİM BAŞI BELALİ

BAĞLANTI

(TRT THM Arşivi, 2025).

Tablo 6*Avlu Deliğinden Boyun Gösterir İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Gülizar	Gerdaniye
Karar Sesi	La	La(dügah)
Güçlüsü	Sol	Sol(gerdaniye)
Yedeni	Yok	Yok
Donanımı	Si ₁ ²	Si ₁ Mi ₁ Fa ₁ #
Ses Değiştirici İşaretler	Fa# Si ₁ Mi ₁ Mi ₁	Mi ₁ Fa ₁ Si ₁
Seyir karakteri	İnici	İnici
Genişlemesi	Yok	Yok
Ses Aralığı	8 ses	8 ses
Pes Sesi	La	La(dügah)
Tiz Sesi	La	La(muhayyer)

Tablo 6 incelendiğinde isimleri aynı olan Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “Avlu Deliğinden Boyun Gösterir” isimli eserin; karar sesi, güçlüsü, yedeni, seyir karakteri, genişlemesi, ses aralığı, pes ve tiz ses özelliklerinin aynı olduğu görülmektedir. Farklı özellik olarak; sanat müziği eseri Gerdaniye; halk müziği eseri ise Gülizar makamındadır. Her iki eserde farklı makam özelliğinde olduğundan kendi makamsal özelliklerinin donanım işaretleri kullanılmıştır. Diğer bir farklılık ise her iki eserin donanım ve ses değiştirici işaretlerde kullandığı notadaki şekil farklılığıdır.

Şekil 13

Ayağına Giymiş Sedef Nalini İsimli TSM Eserinin Notası

Rep.No:853

EVİÇ TÜRKÜ

AYAĞINA GİYMİŞ SEDEF NÂLİNİ

USULÜ : AKSAK

♩ 216

ARANAĞME

2 1 2

4

7

10

13

16

19

A - YA - ĞI - NA - GİY - MİS - SE - DEF - - - NÂ - Lİ - Nİ - AH -
YÜ - RE - CI - GİM - DE - MİR - DE - GİL - - - TAŞ - DE - GİL - AH -

NÂ - Lİ - Nİ - A - MAN - AŞ - KA - DÜŞ - TÜM - KİM - SE - BİL - MEZ -
TAŞ - DE - GİL - A - MAN - GOZ - LE - RİM - DEN - A - KAN - KAN - DIR -

- İİÂ - Lİ - Mİ - AII - İİÂ - Lİ - Mİ - (SAZ) - - - AŞ - KA - DÜŞ - TÜM -
- YAŞ - DEĞİL - AII - YAŞ - DE - GİL - (SAZ) - - - GOZ - LE - RİM - DEN -

KİM - SE - BİL - MEZ - İİÂ - Lİ - Mİ - AII - İİÂ - Lİ - Mİ - (SAZ) - -
A - KAN - KAN - DIR - YAŞ - DE - GİL - AH - YAŞ - DE - GİL -

- E - LİM - DEN - AL - MAK - İS - TER - LER - - - YÂ - Rİ - Mİ - AH -
- BOY - LE - SEV - DA - BA - ŞI - MA - GEL - - - MİŞ - DE - GİL - AH -

YÂ - Rİ - Mİ - A - MAN - YANDIM - IN - SAF - EY - LE - ZÂ - LİM -
GEL - MİŞ - DE - GİL - YANDIM - IN - SAF - EY - LE - ZÂ - LİM -

Şekil 13 (Devamı)

2

EVİÇ TÜRKÜ

22

EL - A-MAN - HÂ - LİM : YA-MAN - (SAZ) : : SÖN-MEZ-AŞ : KİN :

25

Â - TE - Şİ : HİÇ : : BİR - ZA-MAN - HİÇ : BİR : ZA-MAN

Merve E.

AYAĞINA GIYMIŞ SEDEF NÂLİNİ
AŞKA DÜŞTÜM KİMSE BİLMEZ HÂLİMİ
ELİMDEN ALMAK İSTERLER YÂRİMİ

YÜRECİĞİM DEMİR DEĞİL TAŞ DEĞİL
GÖZLERİMDEN AKAN KANDIR YAŞ DEĞİL
BÖYLE SEVDÂ BAŞIMA GELMİŞ DEĞİL

YANDIM İNSAF EYLE ZÂLİM EL AMAN HÂLİM YAMAN
SÖNMEZ AŞKIN ÂTEŞİ HİÇBİR ZAMAN, HİÇBİR ZAMAN

(TRT, TSM Arşivi 2025).

Şekil 14

Ayağına Giymiş Sedef Nalini İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR NO: 4119
İNCELEME TARİHİ: 12.06.1997

YÖRE
RUMELİ

DERLEYEN
TRT MÜZİK DAİRESİ
BAŞKANLIĞI

AYAĞINA GİYMİŞ SEDEF NALİNİ

SÜRE: 216

(SAZ.....)

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216

A - YA - ĞI - NA - -
YÜ - RE - Cİ - ĞİM - -

GİY - MİŞ - SE - DEF - - - NÂ - Lİ - Nİ - AH -
DE - MİR - DE - ĞİL - - - TAŞ - DE - ĞİL - AH -

NÂ - - - Lİ - Nİ - A - MAN - AŞ - KA - DÜŞ - TÜM -
TAŞ - - - DE - ĞİL - A - MAN - GÖZ - LE - RİM - DEN -

KİM - SE - BİL - MEZ - - - HÂ - Lİ - Mİ - AH -
A - KAN - KAN - DIR - - - YAŞ - DE - ĞİL - AH -

HÂ - - - Lİ - Mİ - (SAZ.....) AŞ - KA - DÜŞ - TÜM -
YAŞ - - - DE - ĞİL - - - GÖZ - LE - RİM - DEN -

KİM - SE - BİL - MEZ - - - HÂ - Lİ - Mİ - AH -
A - KAN - KAN - DIR - - - YAŞ - DE - ĞİL - AH -

HÂ - - - Lİ - Mİ - (SAZ.....) E - LİM - DEN - AL - -
YAŞ - - - DE - ĞİL - - - BÖY - LE - SEV - DA - -

Şekil 14 (Devamı)

MAK - İS - TER - LER - - - - - YÂ - Rİ - Mİ - AH -
BA - ŞI - MA - GEL - - - - - MİŞ - DE - GİL - AH -

YÂ - - - - Rİ - Mİ - A - MAN - YAN - DIM - İN - SAF -
GEL - - - - MİŞ - DE - GİL - YAN - DIM - İN - SAF -

EY - LE - ZÂ - LİM - - - - - EL - A - MAN - HÂ -
EY - LE - ZÂ - LİM - - - - - EL - A - MAN - HÂ -

LİM - - - - YA - MAN (SAZ-----) SÖN - MEZ - AŞ - KİN -
LİM - - - - YA - MAN - - - - - SÖN - MEZ - AŞ - KİN -

A - TE - Şİ - HİÇ - - - - - BİR - ZA - MAN - HİÇ -
A - TE - Şİ - HİÇ - - - - - BİR - ZA - MAN - HİÇ -

BİR - - - - ZA - MAN
BİR - - - - ZA - MAN

Merve E.

AYAĞINA GIYMİŞ SEDEF NÂLİNİ
AŞKA DÜŞTÜM KİMSE BİLMEZ HÂLİMİ
ELİMDEN ALMAK İSTERLER YÂRİMİ

BAĞLANTI:
YANDIM İNSAF EYLE ZÂLİM EL AMAN HÂLİM YAMAN
SÖNMEZ AŞKIN ATEŞİ İİÇBİR ZAMAN İİÇBİR ZAMAN

YÜRECİĞİM DEMİR DEĞİL TAŞ DEĞİL
GÖZLERİMDEN AKAN KANDIR YAŞ DEĞİL
BÖYLE SEVDA BAŞIMA GELMİŞ DEĞİL

BAĞLANTI:

Tablo 7*Ayağına Giymiş Sedef Nalini İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Eviç	Eviç
Karar Sesi	Fa	Fa(ırak)
Güçlüsü	Fa	Fa(eviç)
Yedeni	Mi#	Mi#
Donanımı	Fa#	Si ₄ Fa#
Ses Değiştirici İşaretler	Do# Do ₄ Mi# Mi ₄ Fa ₄	Do# Do ₄ Mi# Mi ₄ Fa ₄
Seyir karakteri	İnici	İnici
Genişlemesi	Var	Var
Ses Aralığı	11 ses	11 ses
Pes Sesi	Re	Re(yegah)
Tiz Sesi	Sol	Sol(gerdaniye)

Tablo 7 Tablo incelendiğinde isimleri aynı olan Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “**Ayağına Giymiş Sedef Nalini**” isimli eserlerin; donanım özelliği dışında tüm özelliklerin aynı olduğu görülmektedir. Farklı olarak; her iki eserin donanım işaretlerinin şekli farklıdır. Genel özellikleri itibarıyla iki eserinde Eviç makam dizisinde olduğu söylenebilir.

Şekil 15

Ayva Dibi Serin Olur Yatmaya İsimli TSM Eserinin Notası

Rep.No:12306

HİCAZ HÜZİ TÜRKÜ AYVA DİBİ SERİN OLUR YATMAYA

USULÜ-AKSAK

216

AY - VA - Dİ - Bİ - SE - RİN - O - LUR - YAT - MA - YA -

KIZ - LAR - GE - LİR - GİZ - Lİ - SAK - LI - BAK - MA - YA -

AL - TIN - İS - TER - AK - GER - DA - NA - TAK - MA - YA -

TAK - MA - YA - YAN - DIM - SÜR - ME - LİM - GEL - GEL

Merve E.

AYVA DİBİ SERİN OLUR YATMAYA
KIZLAR GELİR GİZLİ SAKLI BAKMAYA
ALTIN İSTER AK GERDANA TAKMAYA
YANDIM SÜRMELİM GEL GEL

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 16

Ayva Dibi Serin Olur Yatmaya İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA NO: 916
İNCELEME TARİHİ: 10.02.1975

YÖRESİ
ÇANKIRI
KİMDEN ALINDIĞI
SELÂHADDİN İNAL

DERLEYEN
M.SAİRİSÖZEN

AYVA DİBİ SERİN OLUR

NOTAYA ALAN
M.SAİRİSÖZEN

AY - VA - Dİ - Bİ - SE - RİN - O - LUR -
AL - TI - NİS - TER - AK - GER - DA - NA -
YAT - MA - YA - KIZ - LAR - GE - LİR - SEY - Rİ - Mİ - ZE -
TAK - MA - YA - AĞ - LA - MA - KÖ - MÜR - GÖZ - LÜM - YOL - AY -
BAK - MA - YA - HEY - YAN - DI - MA - MAN
RI - DÜŞ - TÜ - HEY - YAN - DI - MA - MAN

Merve E.

1
AYVA DİBİ SERİN OLUR YATMAYA
KIZLAR GELİR SEYRİMİZE BAKMAYA (Hey yandım aman)

2
ALTIN İSTER AK GERDANA TAKMAYA
AĞLAMA KÖMÜR GÖZLÜM YOL AYRI DÜŞTÜ (Hey yandım aman)

(TRT THM Arşivi, 2025).

Tablo 8*Ayva Dibi Serin Olur Yatmaya* İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Segah	Hicaz Huzi
Karar Sesi	Si	La(dügah)
Güçlüsü	Re	Re(neva)
Yedeni	La#	Yok
Donanımı	Yok	Si _d
Ses Değiştirici İşaretler	La#	Do# Fa# Fa _d Si _d
Seyir karakteri	İnici	İnici
Genişlemesi	Yok	Yok
Ses Aralığı	7 Ses	7 Ses
Pes Sesi	La	La(dügah)
Tiz Sesi	Sol	Sol(gerdaniye)

Tablo 8 incelendiğinde isimleri aynı olan Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “**Ayva Dibi Serin Olur Yatmaya**” isimli eserin; dizi, makam, karar sesi, yedeni donanım ve ses değiştirici özelliği dışında tüm özelliklerin aynı olduğu görülmektedir. Sanat müziği eseri Hicaz Huzi makam özelliğindeyken halk müziği eseri Segah makamında olup, karar sesi ve yeden sesleri sahip oldukları makam özelliklerindedir. Donanım sanat müziğinde eserinde kullanılmış; halk müziği eserinde kullanılmamıştır.

Şekil 17

Bagçe Divarını Aştım İsimli TSM Eserinin Notası

Rep No:1053

TAHİR TÜRKÜ

BAGÇE DIVÂRINI AŞTIM

BAG-ÇE - DU - VA - RI - NI - AŞ - DIM - BAG-ÇE - DU - VA - RI - NI - AŞ - DIM - SAR-MA - ŞIK - GÜL - LE - RE - DO - LAŞ - TIM - SAR-MA - ŞIK - GÜL - LE - RE - DO - LAŞ - TIM - A-MAN-A-DA-NA - LI - CA-NIM-A-DA-NA - LI - ON-PAR-MAK - LA - RI - KI - NA - LI - SE-BE - BİM - SİN - YAN-DIM-DE-Lİ - KAN - LI - İİA-YA - TIM - SİN - GÜ-ZEL-DE-Lİ - KAN - LI

KODA

KARAR

Merve E.

BAGÇE DIVARINI AŞTIM
SARMAŞIK GÜLLERE DOLAŞTIM
AMAN ADANÂLI CANIM ADANÂLI
ON PARMAKLARI KINALI
SEBEBİMSİN YANDIM DELİ KANLI
HAYATIMSIN GÜZEL DELİKANLI
ÖPTÜM SEVGİM HELALLAŞTIM
ÖLDÜN YALVÂRA YALVÂRA
TOPUKTA MAVİ ŞALVÂRA
AMMAN.....
SENİ DOĞURAN ANA
OLSUN BANA KAYNANA

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 18

Bahçe Duvarını Aşdım İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No : 1343
İNCELEME TARİHİ : 25.05.1977

YÖRESİ
KAYSERİ

DERLEYEN
EMİN ALDEMİR

BAHÇE DUVARINI AŞDIM

NOTAYA ALAN
EMİN ALDEMİR

SÜRESİ: 80

BAH-CE-DU : VA - R - RI - NI - AS : DI - M : BAH-CE-DU : VA -
HAY-DA-NO : LU - R - HUY-DA-NO : LU - R : HAY-DA-NO : LU -

- R - RI - NI - AS : DI - M : SAR - MA : SIK : GÜ -
HUY - DA : NO : LU - A - RA : BA : TI -

LE - DO - TAY - DAN - LÂŞ - DIM - SAR - MA : SIK : GÜ -
A - MAN - TAY - DAN - O - LUR - A - RA : BA : TI -

LE - DO - TAY - DA - LÂŞ - DIM - ÖP - TÜM - SEV : DI -
A - MAN - TAY - DA - NO - LUR - BU - GÜ - ZEL : LI -

M : HE - LÂL - LÂŞ - DI - M : ÖP - TÜM - SEV : DI -
K : SY - DA - NO : LU - R : BU - GÜ - ZEL : LI -

Şekil 18 (Devamı)

BAHÇE DUVARINI AŞDIM

2

18 M - HE - LÂL - LAS : M LU M - ÖL - DÜM - YA L - VA : RI - YA L - YA : RI

K - SOY - DA - NO : LU R - ÖL - DÜM - YA L - VA : RI - YA L - YA : RI

21 TO : PUK : TA : DAL : LI : ŞA L - VA : RI

23 A : MA - NA : DA : NA : LI : YAN : DI : MA : DA : NA : LI

25 ON : PAR : MAK : LA : RI : KI : : NA : LI

27 SE - BE : BI : M - Şİ : N : YAN : DIM : DE : LI : KAN : LI

SE - BE : BI : M - Şİ : N : YAN : DIM : DE : LI : KAN : LI

Merve E.

1
BAHÇE DUVARINI AŞTIM
SARMAŞIK GÜLE DOLAŞTIM
ÖPTÜM SEVDİM İELÂLLAŞTIM
Bağlantı { ÖLDÜM YALVARI YALVARI
TOPUKDA DALLI ŞALVARI
AMAN ADANALI YANDIM ADANALI
ON PARMAKLARI KINALI
SEBEBİMSİN YANDIM DELİKANLI

2
HAYDAN OLUR HUYDAN OLUR
ARAP ATI AMAN TAYDAN OLUR
BU GÜZELLİK SOYDAN OLUR
Bağlantı

Tablo 9

Bahçe Duvarını Aştım İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Muhayyer	Tahir
Karar Sesi	La	La(dügah)
Güçlüsü	Mi	La(muhayyer)
Yedeni	Yok	Yok
Donanımı	Si ₁ ²	Fa#
Ses Değiştirici İşaretler	Fa#	Fa ₁
Seyir karakteri	İnici-Çıkıcı	İnici
Genişlemesi	Var	Var
Ses Aralığı	11 Ses	11 Ses
Pes Sesi	La	La(dügah)
Tiz Sesi	Do	Do(tiz çargah)

Tablo 9 incelendiğinde isimleri aynı olan Türk Halk Müziğinde “**Bahçe Duvarını Aştım**” Türk Sanat Müziği “**Bagçe Dıvarını Aşdım**” isimli eserin; karar sesi, güçlü yedeni, genişleme özelliği ve bununla birlikte ses aralık tiz ve pes sesleri aynı olurken bunların dışında tüm özelliklerin farklı olduğu görülmektedir. Sanat müziği eseri Tahir makamında iken halk müziği eseri Muhayyer makamındadır. Diğer bir farklı özellikte, her iki eserde, sahip olduğu makam özelliğindeki donanım ve ses değiştirici işaretleri almışlardır.

Şekil 19

Bahçeye Bar Diyemem İsimli TSM Eserinin Notası

Rep.No:1072

ZÂVİL TÜRKÜ

BAHÇEYE BAR DİYEMEM

Aksak 112

--Aranağme--

Bah - çe - ye - bar - di - ye - mem - Ay - va - ya - nar - di - ye - - -
Şu - da - ğı - a - şam - de - dim - A - şam - u - la - şam - de - - -

mem
dim

SAZ

- Ben - a - lış - tım - i - yi - ye - Kö - tü - ye - yar - di - ye - mem -
- Bir - ve - fa - sız - yar - i - çin - her - ke - se - pa - şam - de - dim -

Bağ - lar - ga - ze - li - me - leğ - im - de - türk - men - gü - ze - li - li

Merve E.

- I -
Bahçeye bar diyemem
Ayvaya nar diyemem

Ben alıştım iyiye
Kötüye yar diyemem

Dağlar gazeli (meleğim de)
Türkmen güzeli

- II -
Şu dağı aşam dedim
Aşam ulaşam dedim

Bir vefasız yar için
Herkesi paşam dedim

Bağlar gazeli (meleğim de)
Türkmen güzeli,

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 20

Bahçeye Bar Diyemem İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No : 4115
İNCELEME TARİHİ : 12.06.1997
YÖRESİ
RÜNİELİ
KAYNAK KİŞİ

DERLEYEN
TRT MÜZİK DAİRESİ BAŞKANLIĞI
DERLEME TARİHİ
NOTAYA ALAN

BAHÇEYE BAR DİYEMEM

SÜRE: ♩=112

(SAZ-----)

3 2. 1.

6 2.

BAH - ÇE - YE - BAR - Dİ - YE - MEM - AY - VA - YA - NAR - Dİ - YE -
ŞU - DA - ĞI - A - ŞAM - DE - DİM - A - ŞAM - U - LA - ŞAM - DE -

9 MEM - (SAZ-----) BEN - A - LIŞ - TIM - İ - Yİ - YE -
DİM - BİR - VE - FA - SIZ - YAR - İ - ÇİN -

11 KÖ - TÜ - YE - YAR - Dİ - YE - MEM - BAĞ - LAR - GA - ZE - Lİ - ME - LE - ĞİM - DE -
HER - KE - SE - PA - ŞAM - DE - DİM - BAĞ - LAR - GA - ZE - Lİ - ME - LE - ĞİM - DE -

13 TÜRK - MEN - GÜ - ZE - Lİ
TÜRK - MEN - GÜ - ZE - Lİ

Merve E.

BAHÇEYE BAR DİYEMEM
AYVAYA NAR DİYEMEM
BEN ALIŞTIM İYİYE
KÖTÜYE YÂR DİYEMEM

ŞU DAĞI AŞAM DEDİM
AŞAM ULAŞAM DEDİM
BİR VEFASIZ YÂR İÇİN
HERKESE PAŞAM DEDİM

BAĞLANTI:
BAĞLAR GÜZELİ (meleşim de)
TÜRKMEN GÜZELİ

BAĞLANTI

(TRT THM Arşivi, 2025).

Tablo 10*Bahçeye Bar Diyemem İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Zavil	Zavil
Karar Sesi	Sol	Sol(rast)
Güçlüsü	Sol	Gerdaniye(sol)
Yedeni	Yok	Gevşet(fa)
Donanımı	Fa#	Fa#
Ses Değiştirici İşaretler	Fa# Fa ₄ Do# Do ₄ Si _b Si ₄	Do# Si _b Fa ₄
Seyir karakteri	İnici	İnici
Genişlemesi	Var	Var
Ses Aralığı	9 Ses	9 Ses
Pes Sesi	Sol	Sol(rast)
Tiz Sesi	La	La(muhayyer)

Tablo 10 incelendiğinde isimleri aynı olan Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “Bahçeye Bar Diyemem” isimli eserin; donanım ve ses değiştirici özelliği dışında tüm özelliklerin aynı olduğu görülmektedir. Farklı olarak; her iki eserin donanım işaretlerinin şeklinin farklı olmasıdır. Özellikleri itibariyle iki eserinde Zavil makam dizisinde olduğu söylenebilir.

Şekil 21

Ben Giderken Ekinleri İsimli TSM Eserinin Notası

Rep No:1375

TÂHİR TÜRKÜ BEN GİDERKEN EKİNLERİ

SOFYAN (♩-108)

BEN-Gİ-DER-KEN - E-KİN - LE - Rİ - GÖK - İ-Dİ - GÖK - İ - Dİ -

- GÖ-RÜN-Mİ - YOR - Nİ-NEM - Gİ - LİN - SÖ - ĞÜ - DÜ - SÖ - ĞÜ - DÜ -

A-MAN - E-Lİ-FİM - CA-NİM - E-Lİ-FİM - KU-ZUM - E-Lİ-FİM - BEN-GE-Lİ - RİM -

E-Lİ-FİM - AĞ - LA-MA - KA-RA-LA - RI - BAĞ - LA-MA - BEN-GE-Lİ - RİM-AĞ - LA-MA -

(KODA)

VAY - E-Lİ-FİM

Merve E.

BEN GİDERKEN EKİNLERİ GÖK İDİ
GÖRÜNMIYOR NİNEMGİLİN SÖĞÜDÜ
AMAN ELİFİM CANIM ELİFİM KUZUM ELİFİM
BEN GELİRİM ELİFİM AĞLAMA KARALAR BAĞLAMA

EKİNLERİ HARMAN EDİP EDİP SAVURDU
OCAĞINDA KAVURMAYI KAVURDU
AMAN ELİFİM .....

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 22

Ben Giderken Ekinleri Göğüdü İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REFERTUAR No: 3954
İNCELEME TARİHİ: 12.08.1994

YÖRE
KAYSERİ

KAYNAK KİŞİ
ZEKERİYA BOZDAĞ

DERLEYEN
SANIYE CAN

DERLEME TARİHİ

NOTALAYAN
YÜCEL PAŞMAKÇI

BEN GİDERKEN EKİNLERİ GÖĞÜDÜ

SÜRE: 56

Şekil 22 (Devamı)

BEN GİDERKEN EKİNLER GÖĞÜDÜ
- 2 -

13

- ZEN-GİN - Dİ - YE - BİR - ÇO - CU - ĞA - VER - Dİ - LER -
- ZEN-GİN - Dİ - YE - BİR - ÇO - CU - ĞA - VER - Dİ - LER -

15

- VER - Dİ - LER - DE - GÜ - NA - HI - MA - GİR - Dİ - LER
- VER - Dİ - LER - DE - GÜ - NA - HI - MA - GİR - Dİ - LER

Merve E.

BEN GİDERKEN EKİNLER GÖĞÜDÜ
GÖRÜNÜYOR EMMİMGİLİN SÖĞÜDÜ
GURUDUMU FIKARANIN YİĞİDİ

ZENGİN DİYE BİR ÇOCUĞA VERDİLER
VERDİLER DE GÜNAHIMA GİRDİLER

SABAH OLUR POTİNİNİ GİYEMEZ
ÖĞLE OLUR EKMEĞİNİ YİYEMEZ
İKİ SÖZÜ BİR ARADA DİYEMEZ

ZENGİN DİYE BİR ÇOCUĞA VERDİLER
VERDİLER DE GÜNAHIMA GİRDİLER

- 2 -

(TRT THM Arşivi, 2025).

Tablo 11*Ben Giderken Ekinleri Gök İdi İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Uşşak	Tahir
Karar Sesi	La	La(dügah)
Güçlüsü	Re	La(muhayyer)
Yedeni	Yok	Sol(rast)
Donanımı	Si ₂	Si ₄ Fa#
Ses Değiştirici İşaretler	Yok	Fa ₄
Seyir karakteri	İnici	İnici
Genişlemesi	Yok	Var
Ses Aralığı	6 Ses	9 Ses
Pes Sesi	La	Sol(gerdaniye)
Tiz Sesi	Fa	La(muhayyer)

Tablo 11 Tablo incelendiğinde isimleri aynı olan Türk Halk Müziğinde “**Ben Giderken Ekinleri Göğüdü**” ve Türk Sanat Müziğinde “**Ben Giderken Ekinleri Gök İdi**” isimli eserlerin; karar sesi, seyir karakteri özellikleri tamamen benzerlik gösterirken; diğer özellikler farklılık göstermiştir. Sanat müziği eseri Tahir makamında iken halk müziği Uşşak makamındadır. Bununla birlikte güçlü, yeden ve donanım özellikleri de eserlerin mevcut makam özelliğinde oluşmuştur. Ses değiştirici işaret ve genişleme özelliği sanat müziğinde kullanılmış; halk müziği bu iki özellik kullanılmamıştır. Genişleme özelliğindeki bu farklılık ile ses aralıkları, pes ve tiz sesleri de farklılık göstermiştir.

Şekil 23

Ben Havada Uçar İdim İsimli TSM Eserinin Notası

Rep.No:1383

EVİÇ HÛZİ TÜRKÜ

BEN HAVADA UÇAR İDİM

Aksak

Ş

BEN - HA - VA - DA - U - CAR - İ - DİM - AL - İ - LE - TUT -
KAR - LAR - YA - GAR - BU - RÂM - BU - RÂM - BEN - YA - RI - ME -
DUN - BENİ - A - MAN - BEN - BA - HA - MI -
DO - YA - MAM - A - MAN - O - YAR - BA - NA -
Bİ - LİR - İ - DİM - BİR - PU - LA - SAT -
KÜS - KÜN - İ - MİŞ - GAY - RI - BUR - DA -
DIN - BE - Nİ - A - MAN - BEN - BA - HA - MI -
DU - MAM - A - MAN - O - YAR - BA - NA -
Bİ - LİR - İ - DİM - BİR - PU - LA - SAT - DIN - BE - Nİ
KÜS - KÜN - İ - MİŞ - GAY - RI - BUR - DA - DU - RA - MAM
ARANAĞMESİ
1 2
Merve E.

BEN HAVADA UÇAR İDİM
AL İLE TUTDUN BENİ
BEN BAHAMI BİLİR İDİM
BİR PULA SATTIN BENİ

KARLAR YAĞAR BURAM BURAM
BEN YÂRİME DOYAMAM
O YÂR BANA KÜSKÜN İMİŞ
GAYRİ BURDA DURAMAM

YEŞİL YAPRAK ARASINDA
KIRMIZI GÜL GONCASI
NERELERDE KÂTİB OLMUŞ
GÖNLÜMÜN EĞLENCESİ

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 24

Ben Havada Uçarıdım İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM 231 04.05.1973

YÖRESİ
YALVAÇ
KİMDEN ALINDIĞI
HAVVA CAN
SÜRE

DERLEYEN
ALİ CAN

DERLEME TARİHİ
10.05.1952

NOTAYA ALAN
ALİ CAN

BEN HAVADA UÇARIDIM

♩ - 168

(SAZ.....)

BEN-HA-VA-DA -

U - ÇA - RI - DİM - A - LAY - LAN - TUT - TUN - BE-Nİ - NA -

MAN-BEN-HA-VA-DA - U - ÇA - RI - DİM - A - LAY - LAN - TUT -

TUN - BE-Nİ - - BEN-BA-HA-MI - - Bİ-Lİ - Rİ - DİM -

BİR - PU-LA - SAT - TIN - BE-Nİ - NA-MAN - BEN-BA-HA-MI -

Bİ-Lİ - Rİ - DİM - BİR - PU-LA - SAT - TIN - BE-Nİ -

2. Gıftede 3. Gıftede

KÂ - - - TİP - SÖY - LE - YİN - A - YÂ - RİM Merve E.

2 -

YEŞİL YAPRAK ARASINDA
KIRMIZI GÜL GONCASI (naman)
NERELERE KÂTİP OLMUŞ
GÖNLÜMÜN EYLENCESİ (naman)

3 -

GİRDİM YÂRİN BAHÇESİNE
GİLLER AÇMIŞ GÜL GÜLE (naman)
BENDEN SELÂM SÖYLEYİN (a yârim)
DALINDAKİ BÜLBÜLE

(TRT, THM Arşivi 2025).

Tablo 12*Ben Havada Uçar İdim İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Tahir	Eviç Huzi
Karar Sesi	La	Fa(eviç)
Güçlüsü	Mi	Fa(eviç)
Yedeni	Yok	Mi#
Donanımı	Si _b ²	Si _d Fa#
Ses Değiştirici İşaretler	Fa# Mi _b M _b Mi# Fa _b	Mi# Fa _b
Seyir karakteri	İnici	İnici
Genişlemesi	Var	Var
Ses Aralığı	10 ses	10 ses
Pes Sesi	La	La(dügah)
Tiz Sesi	Do	Do(dik çargah)

Tablo 12 incelendiğinde isimleri aynı olan Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “**Ben Havada Uçar İdim**” isimli eserlerin; seyir karakteri, genişleme, ses aralığı, pes-tiz ses özellikleri tamamen benzerlik göstermekte olup; diğer değişkenler tamamen farklılık göstermektedir. Sanat müziği eseri Eviç Huzi makamında iken halk müziği eseri Tahir makamındadır. Dolayısıyla karar ve güçlü sesleri de mevcut oldukları makamın özelliklerinde kullanılmıştır. Sanat müziği eserinde yeden ses kullanılmışken; halk müziğinde yeden ses kullanılmamıştır. İki müzik türünde de kullanılan donanım işaretlerinin yeri aynı olmakla birlikte şekil olarak farklılık göstermektedir.

Şekil 25

Bir Dalda İki Kiraz İsimli TSM Eserinin Notası

Rep. No:1848

SABÂ TÜRKÜ

BİR DALDA İKİ KİRAZ

USÛLÜ : NİM SOFYAN

ARANAĞME

5

9

13

17

21

25

29

BİR - DAL - DA - İ - Kİ - RAZ -

Bİ - Rİ - AL - Bİ - Rİ - BE - YAZ -

E - ĞER - BE - Nİ - SE - VER - SEN -

MEK - TU - BU - NU - SIK - ÇA - YAZ -

SAL - LA - SA - NA - SAL - LA - SA - NA - MEN - Dİ - Lİ - Nİ -

GÖN - SER - SE - NE - GÖN - SER - SE - NE - SEV - Dİ - Ğİ - Mİ

Merve E.
D.C.

BİR DALDA İKİ KİRAZ
BİRİ AL BİRİ BEYAZ
EĞER BENİ SEVERSEN
MEKTUBUNU SIKÇA YAZ

BİR DALDA İKİ CEVİZ
ARAMIZ DERYÂ DENİZ
SEN ORADA BEN BURADA
NE BET KALDI NE BENİZ

BİR DALDA İKİ ELMA
BİRİN AL BİRİN ALMA
ALNINA YAZILMIŞIM
İSTER AL İSTER ALMA

SALLASANA SALLASANA MENDİLİNİ
GÖNDERSENE GÖNDERSENE SEVDİĞİMİ

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 26

Bir Dalda İki Kiraz İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR NO :4290
İNCELEME TARİHİ :06.03.2002
YÖRESİ
ANTAKYA
KİMDEN ALINDIĞI
HALİL GENÇOĞLU

Bir Dalda İki Kiraz

DERLEYEN
TRT MÜZİK DAİRESİ BAŞKANLIĞI

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ALTAN DEMİREL

SÜRESİ 52

BİR-DAL-DA - İ - Kİ - Kİ - RA - - - Z - BİRİ-AL - BİRİ - BE - YAZ -

3
- KA-TİP-KÖ-LEN - BE - NO - LA - YIM - BE-Nİ - BAŞ - DEF - TE - RE - YAZ -

5
- A-ĞAM-KÖ-LEN - O - LA - YI - - - M - KUN-DU-RAN-DAN-BİRİ - LE - YİM -

7
- HAN-Gİ-ÇAY - HA - NE-YE - DE-Gİ-DER-SEN - NAR-Gİ - LEN - GÖNDE - RE - YİM

Merve E.

BİR DALDA İKİ KIRAZ
BİRİ AL BİRİ BEYAZ
KATİP KÖLEN BEN OLAYIM
BENİ BAŞ DEFTERE YAZ

BİR DALDA İKİ ELMA
BİRİN AL BİRİN ALMA
CAN ALICI GELMİŞ KAPIYA
(Aman) CANIM AL YARIM ALMA

-Bağlantı-
AĞAM KÖLEN OLAYIM
KUNDURANDAN BİLEYİM
HANGİ ÇAYHANESİNE DE GİDERSEN
NARGİLEN GÖNDEREYİM

(TRT THM Arşivi, 2025).

Tablo 13*Bir Dalda İki Kiraz İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Hicaz	Saba
Karar Sesi	La	La(dügah)
Güçlüsü	Re	Do(çargah)
Yedeni	Yok	Yok
Donanımı	Si ₁	Si ₁ Re ₂
Ses Değiştirici İşaretler	Do# fa#	Yok
Seyir karakteri	Çıkıcı	Çıkıcı
Genişlemesi	Var	Yok
Ses Aralığı	9 ses	4 ses
Pes Sesi	La	La(dügah)
Tiz Sesi	Si	Re(neva)

Tablo 13 incelendiğinde isimleri aynı olan Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “Bir Dalda İki Kiraz” isimli eserlerin; karar sesi yedeni seyir karakteri pes ses özelliği tamamen aynı iken; diğer özellikler farklılık göstermektedir. Sanat müziği eseri dizi ve makamı Saba iken halk müziği Hicaz makamındadır. Eserlerin sahip olduğu makam özellikleriyle güçlülerde farklılık göstermiştir. Donanım işareti iki eserde de şekil itibarıyla farklıdır. Genişleme özelliği ve ses değiştirici işaret sanat müziğinde kullanılmamışken halk müziğinde kullanılarak genişleme yapılmıştır. Dolayısıyla eserlerin ses aralıkları ve tiz sesleri de değişkenlik göstermiştir.

Şekil 27

Bizim Dağlar Meşelidir Meşeli İsimli TSM Eserinin Notası

Rep.No:2424

KARCIĞAR TÜRKÜ BİZİM DAĞLAR MEŞELİDİR MEŞELİ

♩ = 152

Yürük

Bi - zim - dağ - lar - a - man - me - şe - li - dir - de - me - şe - li - yar - yar

Üç - gün - ol - du - a - man - yar - sevda - ya ————— dü - şe - li - yar - yar

A - man - Feridem - a - man - ki - bar - şefikam - a - man bin - pay - to - na da - ka - ça - lım - yar - yar

Merve E

Bizim dağlar meşelidir meşeli;
Üç gün oldu yar sevdaya düşeli;
Aman Feridem aman kibar Şefikam aman;
Bin paytona kaçalım.

Sen gidersen benim halim nice olur;
Altın yüzük parmağımdaya tunç olur;
Sevüp sevüp ayrılmasında güç olur;
Bin paytona kaçalım.

(TRT THM Arşivi, 2025).

Şekil 28

Bizim Dağlar Meşelidir Meşeli İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
TİM REPERTUAR SIRA No: 971
İNCELEME TARİHİ: 30.04.1975
YÖRESİ
HARPUT
KİMDEN ALINDIĞI
VAŞİ AKYOL

BİZİM DAĞLAR

DERLEYEN
M.SARISÖZEN

DERLEME TARİHİ
14.05.1949

NOTAYA ALAN
M.SARISÖZEN

Bİ - ZİM - DAĞ - LA - RA - MAN - ME - SE - Lİ - DİR -
SEN - Gİ - DER - SE - NA - MAN - BE - NİM - HA - LİM -

ME - SE - Lİ - YAR - YAR - - - ÜÇ - GÜ - NOL - DU - A -
Nİ - CO - LUR - YAR - YAR - - - AL - TIN - YÜ - ZÜK - A -

MAN - YAR - SEV - DA - YA - DÜ - SE - Lİ - YAR - YAR -
MAN - PAR - MA - GİM - DA - TUN - CO - LUR - YAR - YAR -

- - A - MAN - FE - Rİ - DE - MA - MAN - Kİ - BAR - ŞE - Fİ - KA - MA -
- - A - MAN - FE - Rİ - DE - MA - MAN - Kİ - BAR - ŞE - Fİ - KA - MA -

MAN - BİR - PAY - TON - DA - - KA - ÇA - LIM - YAR - YAR - Merve E.
MAN - BİR - PAY - TON - DA - - KA - ÇA - LIM - YAR - YAR

- 1 -
BİZİM DAĞLAR AMAN, MEŞELİDİR MEŞELİ YAR, YAR
ÜÇ GÜN OLDU AMAN, YAR SEVDAYA DÜŞELİ YAR, YAR
AMAN FERİDEM AMAN
Bağlantı - KİBAR ŞEFİKAM AMAN
BİR PAYTONDA KAÇALIM YAR YAR

- 2 -
SEN GİDERSEN AMAN, BENİM HALİM NİCOLUR YAR YAR
ALTIN YÜZÜK AMAN, PARMAĞIMDA TUNÇ OLUR YAR YAR
Bağlantı.

(TRT, THM Arşivi, 2025).

Tablo 14*Bizim Dağlar Meşelidir Meşeli İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Karcığar	Karcığar
Karar Sesi	La	La(dügah)
Güçlüsü	Re	Re(neva)
Yedeni	Yok	Yok
Donanımı	Si ₃	Si ₄ Mi ₃ Fa#
Ses Değiştirici İşaretler	Mi ₃ Fa# Fa ₄	Yok
Seyir karakteri	İnici-Çıkıcı	İnici-Çıkıcı
Genişlemesi	Var	Var
Ses Aralığı	10 Ses	10 Ses
Pes Sesi	La	La(dügah)
Tiz Sesi	Do	Do(dik çargah)

Tablo 14 Tablo incelendiğinde isimleri aynı olan Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “**Bizim Dağlar Meşelidir Meşeli**” isimli eserlerin; donanım ve ses değiştirici işareti dışında tüm özelliklerinin aynı olduğu görülmüştür. İki müzik türünde de makam, karar sesleri, güçlüsü, yedeni, seyir karakteri, genişlemesi, ses aralıkları, pes ve tiz sesleri birebir aynı özellik göstermiştir. Farklı olarak iki eserin donanım işaretleri yeri ve şekil özelliği ile olan farklılıktır; fakat bu durum aynı makam özelliği olmalarını engellememiştir. Sanat müziğinde değiştirici işaret kullanılmamışken; halk müziği kullanılmıştır. Genel özellikleri itibarıyla iki eserinde Karcığar makam dizisinde olduğu söylenebilir.

Şekil 29

Bulut Gelir Seher İle İsimli TSM Eserinin Notası

GERDANIYE TÜRKÜ

Bulut Gelir Seher İle

TRT Rep. No: **2572**

Uşulü: Devri Hindi

(♩ = 176)

Süre: 3' 56 "

Rumeli Türküsü

BU LUT GE LİR (SAZ) SE HER İ
BU LUT GE LİR ( ) PA RE PA
BU LUT GE LİR ( ) DU RE MAN O

5 LE (SAZ) Cİ CEK A ÇAR (SAZ)
RE ( ) DÖR DÜ AK TIR ( )
LUR ( ) DA Gİ TA ŞI

9 (Giriş ve Ara saz.)

13 BA HAR İ LE (SAZ) HER KES SA
DÖR DÜ KA RE ( ) SEN AC TIN
DO LAN DI RİR A HİM TU

17 (Bağlantı..)

RİL MİŞ YÂR İ LE "YAĞ MA YAĞ
Sİ NE ME YÂ RE " "
TAR SÜ RUN DÜ RÜR "

21 "MUR (SAZ) "ES ME BRE "DE Lİ RÜ Zİ GÂR
" ( ) " "
"YÂ RİM YOL "DA "DIR D.C.

-I-

BULUT GELİR SEHER İLE
ÇİÇEK AÇAR BAHAR İLE
HERKEK SARILMIŞ YÂR İLE
Bağlantı:
YAĞMA YAĞMUR
ESME BRE DELİ RÜZİĞÂR
YÂRİM YOLDADIR

-II-

Osman Nuri Edah

BULUT GELİR PÂRE PÂRE
DÖRDÜ AKTIR DÖRDÜ KÂRE
SEN AÇTIN SİNEME YÂRE
Bağlantı:

-III-

BULUT GELİR DUMAN OLUR
DAĞI TAŞI DOLANDIRIR
AHİM TUTAR SÜRÜNDÜRÜR
Bağlantı:

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 30

Bulut Gelir Seher İle İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM : 426
TARİH : 22.06.1973

YÖRESİ
RUMELİ

KİMDEN ALINDIĞI
KEMAL ALTINKAYA

DERLEYEN
M.SARISÖZEN

BULUT GELİR SEHER İLE

NOTAYA ALAN
M.SARISÖZEN

BU - LUT - GE - LİR - SE - HE - Rİ - LE -
BU - LUT - GE - LİR - PA - RE - PA - RE -
BU - LUT - GE - LİR - DU - MAN - O - LUR -
- - - Çİ - ÇEK - A - ÇAR - BA - HA - Rİ - LE -
- - - DÖR - DÜ - AK - TIR - DÖR - DÜ - KA - RE -
- - - DA - ĞI - TA - ŞI - DO - LAN - DI - RİR -
- - - İER - KEZ - SA - RIL - MIŞ - YÂ - Rİ - LE -
- - - SE - NAÇ - TIN - Sİ - NE - ME - YÂ - RE -
- - - A - HIM - TU - TAR - SÜ - RÜN - DÜ - RÜR -
YAĞ - MA - YAĞ - MUR - ES - ME - BRE - DE - Lİ -
RÜ - Zİ - GÂR - YÂ - RİM - YOL - DA - DİR

Merve E.

1 -
BULUT GELİR SEHER İL
ÇİÇEK AÇAR BAIAR İLE
HERKEZ SARILMIŞ YÂR İLE

2 -
BULUT GELİR PÂRE PÂRE
DÖRDÜ AKTIR DÖRDÜ KARE
SEN AÇTIN SİNEME YÂRE
(Bağlantı)

YAĞMA YAĞMUR
(Bağlantı) ESME BRE DELİ RÜZGAR
YÂRİM YOLDADIR

BULUT GELİR DUMAN OLUR
DAĞI TAŞI DOLANDIRIR
AHIM TUTAR SÜRÜNDÜRÜR
(Bağlantı)

(TRT THM Arşivi, 2025).

Tablo 15*Bulut Gelir Seher İle İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Gerdaniye	Gerdaniye
Karar Sesi	La	La(dügah)
Güçlüsü	Mi	Sol(gerdaniye)
Yedeni	Sol	Sol(rast)
Donanımı	Fa#	Si ₄ Fa#
Ses Değiştirici İşaretler	Fa ₄ Si ₅ ²	Fa ₄
Seyir karakteri	İnici	İnici
Genişlemesi	Var	Var
Ses Aralığı	9 ses	9 ses
Pes Sesi	Sol	Sol(rast)
Tiz Sesi	La	La (muhayyer)

Tablo 15 incelendiğinde isimleri aynı olan Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “**Bulut Gelir Seher İle**” isimli eserlerin; makamı, karar sesi, yedeni, seyir karakteri, genişleme, ses aralıkları, pes ve tiz sesleri aynı özellik gösterirken; Donanım ve ses değiştirici işaretler mevcut makamlara göre işaretler almıştır. İki müzik türünde de makam, karar sesleri, yedeni, seyir karakteri, genişleme özelliği ,ses aralıkları, pes ve tiz sesleri birebir aynı özellik göstermiştir. Farklı olarak iki eserin donanım ve ses değiştirici işaretlerin şekil özelliği farklılığıdır; fakat bu durum aynı makam özelliği olmalarını engellememiştir. Genel özellikleri itibariyle iki eserinde Gerdaniye makam dizisinde olduğu söylenebilir.

Şekil 31

Bülbüller Ötüyor Seher Vaktidir İsimli TSM Eserinin Notası

Rep.No:2673

Mahur Türkü BÜLBÜLLER ÖTÜYOR SEHER VAKTİDİR

p Saz

3. 1.

5. 2.

7. Bül - bül - ler - ö -
Ça - dır - lar - top -
Tuğ - lar - ba - şa -

10. tü - yor - se - her - vak - ti - dir - yandım - a - man - a - man
la - sın - tuğ - lar - çe - kil - sün - yandım - a - man - a - man
geç - sin - tek - bir - çe - kil - sün - yandım - a - man - a - man

12. Gül - ba - de - i - çe - lim - lim
Tek - bir - se - da - la - rı - rı - lum
Des - tur - sal - di - ra - rum

1. 2. Merve E.
ba - har - vak - ti - dir - a - man
ar - şa - yük - sel - sin - a - man
düş - man - e - li - ne - yandım - aman - aman

Bülbüller ötüyor seher vaktidir.
Gel bade içelim bahar vaktidir.
Hazır olun erler gaza vaktidir.
Uzanalım yine düşman eline.

Çadırlar toplansın tuğlar dikilsin
Tekbir sadaları arşa yükselsin
Tuğlar başa geçsin tekbir çekilsin
Destur saldıralım düşman eline

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 32

Bülbüller Ötüyor Seher Vaktidir İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No : 1380
İNCELEME TARİHİ : 25.05.1977
YÖRESİ
RUMELİ
KİMDEN ALINDIĞI
KEMAL ALTINKAYA

BÜLBÜLLER ÖTÜYOR SEHER VAKTİDİR

168 2-

BÜL-BÜL - LE - RÖ - TÜ - YO - R - SE - HER - VAK - Tİ - DİR -
ÇA - DIR - LAR - TOP - LA - N - SI - N - TUĞ - LAR - Dİ - KİL - SIN -

4

YAN - DI - MA - MA - NA - MAN - - - - GÜL - BA - DE - İ -
TEK - BİR - SE - DA -

6

CE - - - - Lİ - M - - BA - İİAR - VAK - Tİ - -
LA - - - - RI - - - - AR - ŞA - YÜK - SEL - -

8

1 2

Dİ - - - - R - - - Dİ - - RA - MAN - - -
Sİ - - - - N - - - Sİ - - NA - MAN - - -

10 2-

- HA - Zİ - RO - LU - NE - R - LE - R - GA - ZA - VAK - Tİ - DİR -
TUĞ - LAR - BA - ŞA - GE - Ç - Sİ - N - TEK - BİR - ÇE - KİL - SIN -

13 Saz Bölümü

YAN - DI - MA - MA - NA - MAN - - - DÖ - KÜ - LE - LİM - Yİ - NE -
DES - TUR - SAL - DI - RA - LI - M -

16

1 2

DÜŞ - MA - NE - Lİ - NE - - - - NE - A - MAN
DÜŞ - MA - NE - Lİ - NE - - - - NE - A - MAN

Merve E.

1 2

BÜLBÜLLER ÖTÜYOR SEHER VAKTİDİR (Yandım amman amman) ÇADIRLAR TOPLANSIN TUĞLAR DİKİLSİN (Yandım amman amman)
GÜL BADE İÇELİM BAIİAR VAKTİDİR TEKBİR SEDALARI ARŞA YÜKSELSİN
HAZİR OLUN ERİLER GAZA VAKTİDİR (Yandım amman amman) TUĞLAR BAŞA GEÇSİN TEKBİR ÇEKİLSİN (Yandım amman amman)
DÖKÜLELİM YİNE DÜŞMAN ELİNE DESTUR SALDIRALIM DÜŞMAN ELİNE

(TRT THM Arşivi, 2025).

Tablo 16*Bülbüller Ötüyor Seher Vaktidir* isimli Eserlerin Makamsal Özellikleri

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Mahur	Mahur
Karar Sesi	Sol	Sol(rast)
Güçlüsü	Re	Re(neva)
Yedeni	Fa#	Yok
Donanımı	Si ₁	Fa#
Ses Değiştirici İşaretler	Fa#	Fa ₁
Seyir karakteri	İnici	İnici
Genişlemesi	Var	Var
Ses Aralığı	13 ses	13 ses
Pes Sesi	Mi	Mi(hüseyini aşiran)
Tiz Sesi	Do	Do(tiz çargah)

Tablo 16 Tablo incelendiğinde isimleri aynı olan Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “**Bülbüller Ötüyor Seher Vaktidir**” isimli eserlerin; yeden, donanım ve ses değiştirici özellikleri dışında diğer özelliklerin tamamen aynı özellikler gösterdiği görülmektedir. Her iki eserinde makam, karar sesi, güçlüsü, seyir karakteri, genişleme özelliği, ses aralığı, pes ve tiz sesleri birebir aynı özellikte olduğu görülmüştür. Sanat müziği eserinde yeden ses kullanılmamışken; halk müziği eserinde yeden ses kullanılmıştır. Yine ses değiştirici işaretlerde de şekil olarak farklılık görülmektedir. Özellikleri itibarıyla iki eserin Mahur makam dizinde olduğu söylenebilir.

Şekil 33

Çıkayım Gideyim Urmeline İsimli TSM Eserinin Notası

Rep.No:2997

HÜSEYİNİ ÇIKAYIM GİDEYİM URUMELİNE

Aranağme

Çı - ka - yım - gi - de - yim - u - ru - me - li -
Çı - ka - yım - gi - de yim bir - uç - dan - u -
ne - a - man - a - man - a - man -
Ar - zu - hal - ve - re - yim - Meh - med - bey - ler - be - yi -
Göş - te - re - yim - sa - na - Meh - med - ay - rı - lık - ni -
ne - a - man - a - man - bey - ler - be - yi - ni - ne -
ce - a - man - a - man - ay - rı - lık - ni - ne -
ne - a - man - a - man - Kim - le - ri - sa - ra - yım -
ce - Kur - ban - lar - ke - se - yim -
yar - se - nin - ye - ri - ne - a - man - a - man -
sar - dı - gım - ge - ce - a - man - a - man -
giz - li - giz - li - sev - da - ları - mız - a - şı - kar - ol -
Bi - ze - bu - ay - rı - lık - Meh - med - Mev - la - da - nol -
du - a - man - a - man - a - man - a - şı - kar - ol - nol -
du - du - Merve E.

Çıkayım gideyim Urmeline
Arz- hal vereyim Mehmed Beyler beyine
Kimleri sarayım senin yerine
Gizli gizli sevdalarımız aşıkâr oldu

Çıkayım gideyim bir uçtan uca
Göstereyim sana Mehmed ayrılık nice
Kurbanlar keseyim sardığım gece
Gizli gizli sevdalarımız aşıkâr oldu

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 34

Çıkayım Gideyim Urum Eline İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR NO: 4104
İNCELEME TARİHİ: 14.03.1997

YÖRE
RUMELİ

DERLEYEN
TRT MÜZİK DAİRESİ BAŞKANLIĞI
TİM ve OYUNLARI MÜDÜRLÜĞÜ

ÇIKAYIM GİDEYİM URUM ELİNE

♩

(SAZ.....)

4

7

10

14

17

20

23

ÇI - KA - YIM - Gİ - DE - - YİM -
ÇI - KA - YIM - Gİ - DE - - YİM -

U - RU - ME - Lİ - NE - A - MAN - A - MAN - - -
BİR - UÇ - TAN - U - CA - A - MAN - A - MAN - - -

- AR - Zİ - HAL - VE - RE - YİM - MEH - MET - BEY - LER - BE - Yİ -
- GÖS - TE - RE - YİM - SA - NA - MEH - MET - AY - RI - LİK - Nİ -

NE - A - MAN - A - MAN - BEY - LRT - BE - Yİ - NE - (SAZ.....)
CE - A - MAN - A - MAN - AY - RI - LİK - Nİ - CE - - -

NE - (SAZ.....) - - KİM - LE - Rİ - SA - RA - YİM -
CE - - - KUR - BAN - LAR - KE - SE - YİM -

YÂR - SE - NİN - YE - Rİ - NE - A - MAN - A - MAN - - -
SARR - DI - GİM - GE - CE - A - MAN - A - MAN - - -

Şekil 34 (Devamı)

27

GİZ-Lİ-GİZ - Lİ - SEV - DA - LA-RI-MIZ A - Şİ - KÂR - OL -
Bİ-ZE-BU - AY - RI - LİK - MEH MET MEV - LÂ - DAN - OL -

30

DU - A-MAN-A - MAN - A - Şİ - KÂR - OL - DU
DU - A-MAN-A - MAN - MEV - LÂ - DAN - OL - DU

Merve E.

ÇIKAYIM GİDEYİM URUM ELİNE (Aman)
ARZİHAL VEREYİM MEHMET BEYLERBEYİNE (Aman)
KİMLERİ SARAYIM YÂR SENİN YERİNE (Aman)
GİZLİ GİZLİ SEVDALARIMIZ ÂŞIKAR OLDU (Aman)

ÇIKAYIM GİDEYİM BİR UÇTAN UCA (Aman)
GÖSTEREYİM SANA MEHMET AYRILIK NİCE (Aman)
KURBALAR KESEYİM SARDIĞIM GECE (Aman)
BİZE BU AYRILIK MEHMET MEVLÂDAN OLDU (Aman)

URUMELİ : Rumeli
Arzıhal = Arz-u hâl : Dilekçe

Tablo 17*Çıkayım Gideyim Urum Eline İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Hüseyni	Hüseyni
Karar Sesi	La	La(düğah)
Güçlüsü	Mi	Mi(hüseyni)
Yedeni	Sol	Sol
Donanımı	Si _b , ² Fa#	Si _d
Ses Değiştirici İşaretler	Fa _ı	Fa# Fa _ı
Seyir karakteri	İnici-Çıkıcı	İnici-Çıkıcı
Genişlemesi	Var	Var
Ses Aralığı	9 ses	9 Ses
Pes Sesi	Sol	Sol(rast)
Tiz Sesi	La	La(muhayyer)

Tablo 17 Tablo incelendiğinde isimleri aynı olan Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “Çıkayım Gideyim Urum Eline” isimli eserlerin; donanım ve ses değiştirici özellikleri dışında tamamının aynı özelliklerde olduğu görülmüştür. Her iki eserinde makam, karar sesi, güçlüsü, yedeni, seyir karakteri, genişleme özelliği, ses aralığı, pes ve tiz seslerinin birebir aynı özellikte olduğu görülmüştür. Donanım ve ses değiştirici işaretlerdeki şekil olarak farklılık, iki eserde farklı özellik olarak ortaya çıktığı görülmektedir. Özellikleri itibarıyla iki eserin Hüseyni makam dizinde olduğu söylenebilir.

Şekil 35

Çubuğum Yok Yol Üstüne Uzatam İsimli TSM Eserinin Notası

Rep.No:3097

MUHAYYER KÜRDİ TÜRKÜ

ÇUBUĞUM YOK YOL ÜSTÜNE UZATAM

USULÜ - AKSAK

♩ 180

CU-BU-ĞUM - YOK - A - MAN - YOLÜS-TÜ - NE - U - ZA-TAM -
AL - TI - AY - YOL - LAR-DA-AG - LA - YIP - GE-ZER -
TA - SIR - KA-TIM - YOK - YAR - YOL - LA - RIN - GO - ZE-TEM -
MA-SAÇ - LA - RI - NI - SAL - LA - YIP - GE-ZER -
TA - SIR - KA-TIM - YOK - YAR - YOL - LA - RIN - GO - ZE-TEM -
MA-SAÇ - LA - RI - NI - SAL - LA - YIP - GE-ZER -
ME-NEN-DİN - YOM - A - MAN - SE - Nİ - Kİ - ME - BEN - ZE-TEM -
O - GÜ - ZEL - BAĞ - RI - MI-DAĞ - LA - YIP - GE-ZER -
ÖRT - YA-RİM - YAZ - MA - YI - BOY - LU - BO - YUN - CA -
BEN - SA-RA-MA - DIM - EL - LER - SAR - SIN - DO - YUN - CA - (SON)

Merve E.

ÇUBUĞUM YOK YOL ÜSTÜNE UZATAM
TAKATİM YOK YAR YOLLARIN GÖZETEM
MENENDİN YOK SENİ KİME BENZETEM

ALTI AY YOLLARDA AĞLAYIP GEZER
SIRMA SAÇLARINI SALLAYI GEZER
O GÜZEL BAĞRIMI SAĞLAYIP GEZER

ÖRT YARİM YAZMAYI BOYLU BOYUNCA
BEN SARAMADIM ELLER SARSIN DOYUNCA

ÖRT YARİM YAZMAYI BOYLU BOYUNCA
BEN SARAMADIM ELLER SARSIN DOYUNCA

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 36

Çubuğum Yok Yol Üstüne Uzatam İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No : 501
İNCELEME TARİHİ : 22.11.1973
YÖRESİ
DEVLETİ
KİMDEN ALINDIĞI
YAŞAR DENİZ
SÜRE

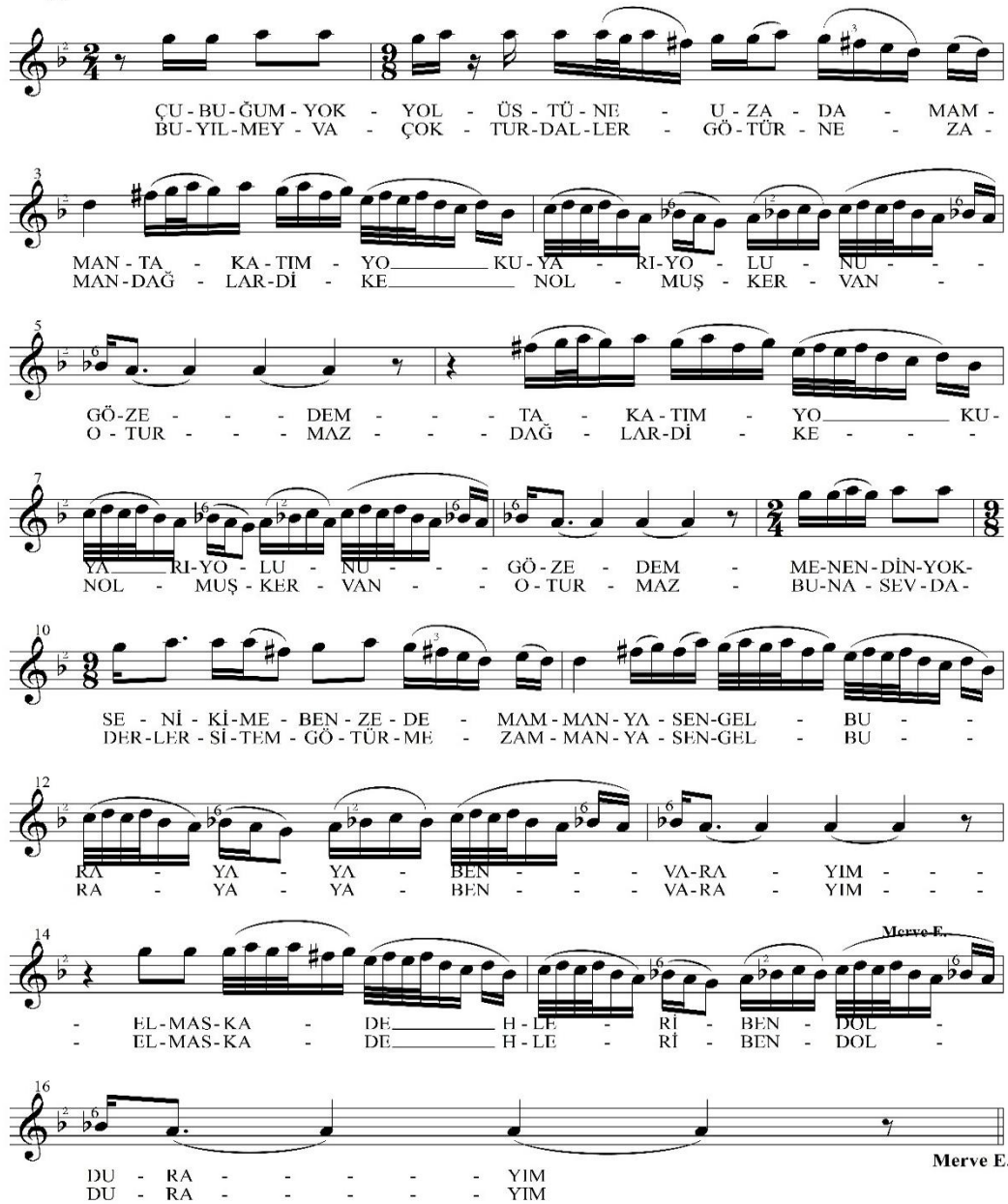
DERLEYEN
M.SARISAÖZEN

DERLEME TARİHİ
20.04.1951

NOTAYA ALAN
M.SARSÖZEN

ÇUBUĞUM YOK

96

ÇU - BU - ĞUM - YOK - YOL - ÜS - TÜ - NE - U - ZA - DA - MAM -
BU - YIL - MEY - VA - ÇOK - TUR - DAL - LER - GÖ - TÜR - NE - ZA -

MAN - TA - KA - TIM - YO - KU - YA - RI - YO - LU - NU -
MAN - DAĞ - LAR - DI - KE - NOL - MUŞ - KER - VAN -

GÖ - ZE - DEM - TA - KA - TIM - YO - KU -
O - TUR - MAZ - DAĞ - LAR - DI - KE -

YA - RI - YO - LU - NU - GÖ - ZE - DEM - ME - NEN - DİN - YOK -
NOL - MUŞ - KER - VAN - O - TUR - MAZ - BU - NA - SEV - DA -

SE - Nİ - Kİ - ME - BEN - ZE - DE - MAM - MAN - YA - SEN - GEL - BU -
DER - LER - Sİ - TEM - GÖ - TÜR - ME - ZAM - MAN - YA - SEN - GEL - BU -

RA - YA - YA - BEN - VA - RA - YIM -
RA - YA - YA - BEN - VA - RA - YIM -

EL - MAS - KA - DE - H - LE - RI - BEN - DOL -
EL - MAS - KA - DE - H - LE - RI - BEN - DOL -

DU - RA - YIM
DU - RA - YIM

Merve E.

(TRT THM Arşivi, 2025).

Tablo 18*Çubuğum Yok Yol Üstüne Uzatam İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Muhayyer Kürdi	Muhayyer Kürdi
Karar Sesi	La	La(dügah)
Güçlüsü	La	La(muhayyer)
Yedeni	Sol	Yok
Donanımı	Si ₂ ²	Si ₄ Fa#
Ses Değiştirici İşaretler	Fa# Fa# ³ Fa ₄ Si ₆	Fa ₄ Si ₆
Seyir karakteri	İnici	İnici
Genişlemesi	Yok	Var
Ses Aralığı	8 Ses	10 Ses
Pes Sesi	La	La(dügah)
Tiz Sesi	La	Do(dik çargah)

Tablo 18 Tablo incelendiğinde isimleri aynı olan Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “Çubuğum Yok Yol Üstüne Uzatam” isimli eserlerin; genel olarak farklı özelliklere sahip olduğu görülmektedir. İki eserinde dizi, karar sesi, güçlüsü, seyir karakteri, pes seslerinin aynı olduğu gözlenmiştir. Sanat müziği eserinde yeden ses kullanılmamışken, halk müziği eserinde kullanılmıştır. Her iki eserinde donanım ve ses değiştirici işaretleri şekil olarak farklıdır; fakat bu durum aynı makam özelliği olmalarını engellememiştir. Genişleme özelliği de iki eserde farklı olup, bu özellikler ile tiz sesler de farklılık göstermiştir. Genel özellikleri itibarıyla iki eserinde Muhayyer Kürdi makamında olduğu söylenebilir.

Şekil 37

Deryada Deryalıklar İsimli TSM Eserinin Notası

Rep. No:3309

NİHAVEND TÜRKÜ

DERYADA DERYALIKLAR

CURCUNA

1. 1. 3. -SAZ- 2. -SAZ- 1. 2. Merve E.

DER-YA-DA-DER-YA-LIK-LAR-AY-BA-LAM-SU-DA-OY-NAR-BALIK-LAR -

LAR - NE-BU-SEV-DA-O-LAY - DI - NE-DE-BU-AY-RI-LIK-LAR-AY-BA-LAM-

Ö-LÜ-REM - YAR - YA-ZI-GAN - YAR - YE-Tİ-MEM-YAR - YAR-AY-BA-LAM - YAR

2 -
İĞDIRIN AL ALMASI AY BALAM
YEMEYE BAL ALMASI
YAR GELENE KADAR
YAREMİN SAGALMASI AY BALAM

3 -
İĞDIRDAN ALMA ALDIM AY
YARİMİ YOLA SALDIM
YAR GELENE KADAR
AYVA GİBİ SARARDIM AY

ÖLÜREM YAR YAZIGAM YAR YETİMEM YAR YAR AY BALAM

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 38

İğdir'in Al Alması İsimli THM Eserinin Notası

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No: 2168
İNCELEME TARİHİ : 29. 11. 1982
YÖRE
İĞDIR

KAYNAK KİŞİ
KAMİL ÇİFTÇİ-NEVRUZ ERGİN
YUSUF YILDIRIM

İĞDIR'IN AL ALMASI

DERLEYEN
MUZAFFER SARISÖZEN

DERLEME TARİHİ

NOTALAYAN
MUZAFFER SARISÖZEN

3+3+=6

(SAZ - - - - -)

İĞ DI RIN AL AL MA
İĞ DIR DAN AL MA AL
DER YA DA DER YA LIK

SI AY BA LAM YE ME YE BAL AL MA
DIM AY BA LAM YÂ Rİ Mİ YO LA SAL
LAR AY BA LAM SU DA OY NAR BA LIK

SI (SAZ - - - - -) YÂR GE LEN DEN SON
DIM YÂR GE DEN DEN SON
LAR NE BU SEV DA O LAY

RA YA RA MIN SAĞ AL MA
RA AY VA Gİ Bİ SA RAR
DI NE DE BU AY Rİ LIK

SI Ö LÜ REM Ö LÜ REM YÂR
DIM Ö LÜ REM Ö LÜ REM YÂR
LAR Ö LÜ REM Ö LÜ REM YÂR

YE Tİ MEM YÂR YE Tİ MEM YÂR
YE Tİ MEM YÂR YE Tİ MEM YÂR
YE Tİ MEM YÂR YE Tİ MEM YÂR

Şekil 38 (Devamı)

İĞDIR'IN AL ALMASI
- 2 -

YÂR AY BA LA MAY SE Vİ REM YÂR
YÂR AY BA LA MAY SE Vİ REM YÂR
YÂR AY BA LA MAY

SE Vİ REM YÂR SE Vİ REM YÂR
SE Vİ REM YÂR SE Vİ REM YÂR
SE Vİ REM YÂR

YÂR
YÂR
YÂR

GENETÜRK

İĞDIR'IN AL ALMASI (Ay balam)
YEMEYE BAL ALMASI
YÂR GELENDEN SONRA
YARAMIN SAGALMASI

BAĞLANTI:
ÖLÜREM ÖLÜREM YÂR
YETİMEM YÂR YETİMEM YÂR YÂR
AY BALAM AY SEVİREM YÂR
SEVİREM YÂR SEVİREM YÂR YÂR

İĞDIR'DAN ALMA ALDIM (Ay balam)
YÂRIMI YOLA SALDIM
YÂR GEDENDEN SONRA
AYVA GİBİ SARARDIM

BAĞLANTI

DERYADA DERYALIKLAR (Ay balam)
SUDA OYNAR BALIKLAR
NE BU SEVDA OLAYDI
NE DE BU AYRILIKLAR

BAĞLANTI

(TRT THM Arşivi, 2025).

Tablo 19*Deryada Deryalıklar-Iğdır'ın Al Alması İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Nihavend	Nihavend
Karar Sesi	Re	Sol(rast)
Güçlüsü	Re	Re(neva)
Yedeni	Do#	Fa#
Donanımı	Do#	Si _b , Mi _b
Ses Değiştirici İşaretler	Si _b	Fa#
Seyir karakteri	İnici	İnici-Çıkıcı
Genişlemesi	Yok	Yok
Ses Aralığı	7 Ses	8 Ses
Pes Sesi	Do#	Re(yegah)
Tiz Sesi	Si _b	Re(neva)

Tablo 19 Tablo incelendiğinde aynı isimli Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “**Deryada Deryalıklar-Iğdır'ın Al Alması**” isimli eserlerin; güçlü ve genişleme özelliği dışında tamamen farklı özellikler gösterdiği gözlenmiştir. Sanat müziği eserinin dizi ve makamı Nihavend olup makamsal özellikleriyle karar sesi, güçlü, donanım, yeden ve seyir karakteri gibi özellikleri mevcut makamın özellikleriyle belirtilmiştir. İsimleri aynı olan bu eserlerin sözleri tamamen aynıyken eser başlıkları farklılık göstermiştir. Sanat müziği eseri “Deryada Deryalıklar” başlığını almış; halk müziği eseri ise “Iğdır'ın Al Alması” başlığındadır. Bu başlıklar eserlerin içinde farklı dörtlüklerin ilk cümlesini oluşturmuştur. Özellikleri itibariyle iki eserinde Nihavend makam dizisinde olduğu söylenebilir.

Şekil 39

Düriye'min Güğümleri Kalaylı İsimli TSM Eserinin Notası

HÜZZAM TÜRKÜ

USÛLÜ : AKSAK DÜRİYE' MİN GÜĞÜMLERİ KALAYLI

ARANAĞME

DÜ Rİ YE MİN GÜ ĞÜM LE Rİ KA LAY LI AH
GİY ME DE DİM GİY DİN SEN Rİ BU AL LE Rİ AH

KA LAY LI (SAZ) AL LE Rİ (SAZ)

FIS TAN GİY MİŞ E TEK LE Rİ HA LAY LI
BA ŞI MA GE TİR DİN TÜR LÜ HAL LE Rİ

HA LAY LI A MAN A MAN (SAZ) MAN A MAN (SAZ
HÂL LE Rİ A MAN A MAN MAN A MAN

DÜ Rİ YE Mİ AL DAT MA Sİ KO LAY MI AH
DÜŞ MAN ET TİN BA NA BÜ TÜN EL LE Rİ AH

KO LAY MI (SAZ) EL LE Rİ (SAZ)

AH A LI RİM DE DİN DE AL DAT TIN BE Nİ
ON TEL Lİ SAZ İ LE OY NAT TIN BE Nİ

AL DAT TIN BE Nİ A MAN (SAZ) Nİ A MAN (SON)
OY NAT TIN BE Nİ A MAN (SON)

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 40

Düriye'min Güğümleri Kalaylı İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No: 2456
İNCELEME TARİHİ: 08.03.1984
YÖRESİ
SAFRANBOLU
KİMDEN ALINDIĞI
MİSTAN KÜRKÇÜ
SÜRESİ:

DERLEYEN
M.SARISÖZEN
İ.B.YÖNETKEN

DERLEME TARİHİ
20.07.1948

NOTAYA ALAN
ATEŞ KÖYOĞLU
20.05.1980

DÜRIYE'MİN GÜĞÜMLERİ KALAYLI

♩: 254

DÜ - Rİ - YE - MİN - GÜ - ĞÜ M - LE - Rİ - - -

KA - LA - Y - LI - - - KA - LA Y - LI..... - - - - -

Fİ S - TAN - GİY - Mİ - Ş - E - TE - K - LE - Rİ - A - LA Y - LI - - -

A - LAY - LI - A H - A - LA Y - LI - - - - -

DÜ - Rİ - YE - Mİ..... - O - Y - NAT - MA - SI - KO - LA - Y - LI - A - H -

- KO - LA Y - LI..... - - - - - YA R - GÜ - LE - GÜ - LE -

AY - RI - LA - LIM.... - AY - LE - ME - KA - RA - GÖZ - LÜ - MA - MA - NA - MAN Merve E.

- 2 -
GİYMİ DEDİM GİYDİN SEN BU ALLERİ
BAŞIMA GETİRDİN TÜRLÜ HALLERİ
DÜŞMAN ETTİN BANA BÜTÜN ELLERİ

(TRT, THM Arşivi, 2025).

Tablo 20

Düriye'min Güğümleri Kalaylı İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Segah	Hüzzam
Karar Sesi	Si	Si(segah)
Güçlüsü	Re	Re(neva)
Yedeni	Yok	La#
Donanımı	Yok	Si ₄ Mi ₃ Fa#
Ses Değiştirici İşaretler	Fa#	Fa ₄ La# Mi ₄
Seyir karakteri	İnici- Çıkıcı	İnici- Çıkıcı
Genişlemesi	Yok	Yok
Ses Aralığı	7 ses	8 ses (1 Oktav)
Pes Sesi	Si	La(kürdi)
Tiz Sesi	La	La(muhayyer)

Tablo 20 Tablo incelendiğinde aynı isimli Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “Düriye'min Güğümleri Kalaylı” isimli eserlerin; dizi, karar sesi, güçlüsü, seyir karakteri, genişlemesi, tiz ses özellikleri tamamen benzerlik göstermiş; iki eserin makam yapısı farklı özellikte oluşmuştur. Sanat müziği eseri Hüzzam makam dizisindeyken; halk müziği eseri Segah makam dizisindedir. Sanat müziği eseri yeden ve donanım işareti kullanmış; halk müziğinde ise donanım ve yeden kullanılmamıştır. Yine ses aralıklarının da farklılık ile pes seslerinin de farklı olduğu görülmektedir.

Şekil 41

Eski Libas Gibi Aşığın Gönü İsimli TSM Eserinin Notası

Rep.No:19083

HÜZZAM TÜRKÜ

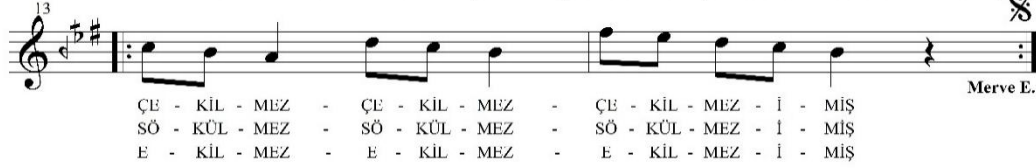
ESKİ LİBÂS GİBİ AŞIĞIN GÖNLÜ

Usulü: Sofyan

Güfte:Seyrani

Beste: Sadettin KAYNAK

Beste Tar: 15 Mayıs 1938

Merve E.

ESKİ LİBÂS GİBİ AŞIĞIN GÖNLÜ
SÖKÜLDÜKTEN SONRA DİKİLMEZ İMİŞ
GÜZEL SEVER İSEN GERDANI BENLİ
HER GÜZELİN KAHRI ÇEKİLMEZ İMİŞ
ÇEKİLMEZ ÇEKİLMEZ ÇEKİLMEZ İMİŞ
BÜLBÜL DALDAN DALA YAPIYOR GEÇİŞ
O SEBEPLER GÜLLE EDİYOR ÇEKİŞ
AŞKIN İĞNESİYLE DİKİLEN DİKİŞ
KIYAMETE KADAR SÖKÜLMİZ İMİŞ
SÖKÜLMİZ SÖKÜLMİZ SÖKÜLMİZ İMİŞ
SEYRANININ GÖZÜ GAMLA YAŞ İMİŞ
AŞK VE SEVDÂ CÜMLE DERDE BAŞ İMİŞ
BEN BAĞRINI TOPRAK SANDIM TAŞ İMİŞ
MEĞER TAŞA TOHUM EKİLMEZ İMİŞ
EKİLMEZ EKİLMEZ EKİLMEZ İMİŞ

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 42

Eski Libas Aşkın Gönü İsmli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERUAR NO: 3870
İNCELEME TARİHİ: 27.08.1993

YÖRE
KAYSERİ/Bünyan
KİMDEN ALINDIĞI
ADNAN TÜRKÖZ

DERLEYEN
ADNAN ATAMAN

DERLEME TARİHİ

NOTALAYAN
ADNAN ATAMAN

ESKİ LİBAS GİBİ AŞIKIN GÖNLÜ

ES - Kİ - Lİ - BAS - Gİ - Bİ - A - Şİ - KİN - GÖN - LÜ -
SEV - Dİ - GİM - DE - GİL - DİN - SEN - BÖY - LE - E - ZEL -
SEY - RA - Nİ - NİN - GÖ - ZÜ - GAN - LA - YA - Şİ - MİŞ -
SÖ - KÜL - DÜK - TEN - SON - RA - Dİ - KİL - ME - Zİ - MİŞ -
AŞ - Kİ - MIN - BA - Gİ - NA - DÜ - ŞÜR - DÜN - GA - ZEL -
AŞ - KÜ - SEV - DA - CÜM - LE - DER - DE - BA - Şİ - MİŞ -
(SAZ.....) - GÜ - ZEL - SE - VER - İ - SEN - GER - DA -
- - - - - İB - Rİ - ŞİM - DEN - NA - ZİK - SAN - Dİ -
- - - - - BEN - BAĞ - Rİ - Nİ - TOP - RAK - SAN - DIM -
Nİ - BEN - Lİ - İER - GÜ - ZE - LİN - KAH - Rİ - ÇE - KİL -
GİM - GÜ - ZEL - ME - GER - PU - LAT - Gİ - Bİ - BÜ - KÜL -
TA - Şİ - MİŞ - ME - GER - TA - ŞA - TO - HUM - E - KİL -
ME - Zİ - MİŞ (SAZ.....)
ME - Zİ - MİŞ
ME - Zİ - MİŞ
Merve E.

ESKİ LİBAS GİBİ AŞIKIN GÖNLÜ
SÖKÜLDÜKTEN SONRA
GÜZEL SEVER İSEN GERDANI BENLİ
İER GÜZELİN KAHRI ÇEKİLMEZ İMİŞ

SEVDİĞİM DEĞİLDİN SEN BÖYLE EZEL
AŞKIMIN BAĞINA DÜŞÜRDÜN GAZEL
İBRİŞİMDEN NAZİK SANDIĞIM GÜZEL
MEĞER PULAT GİBİ BÜKÜLMEZ İMİŞ

SEYRÂNİ'NİN GÖZÜ GAMLA YAŞ İMİŞ
AŞK-Ü SEVDA CÜMLE DERDE BAŞ İMİŞ
BEN BAĞRINI TOPRAK SANDIM TAŞ İMİŞ
MEĞER TAŞA TOHUM EKİLMEZ İMİŞ

(TRT THM Arşivi, 2025).

Tablo 21*Eski Libas Gibi Aşığın Gönlü İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Gerdaniye	Hüzzam
Karar Sesi	La	Si(segah)
Güçlüsü	Mi	Fa(eviç)
Yedeni	Yok	Yok
Donanımı	Si ² Fa#	Si ₄ Mi ₅ Fa#
Ses Değiştirici İşaretler	Yok	Yok
Seyir karakteri	İnici	İnici-Çıkıcı
Genişlemesi	Yok	Yok
Ses Aralığı	1 Oktav	1 Oktav
Pes Sesi	La	La(dügah)
Tiz Sesi	La	La(muhayyer)

Tablo 21 Tablo incelendiğinde isimleri aynı olan Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “Eski Libas Gibi Aşığın Gönlü” isimli eserlerin; dizisi, makam yapısı, karar sesi, güçlüsü, donanım özellikleri dışında tüm değişkenlerin aynı özellikte olduğu gözlenmiştir. Sanat müziği eseri Hüzzam dizisinde olup; karar sesi, güçlüsü ve donanım işaretleri mevcut makamın özelliğinde oluşmuş, halk müziği eseri ise gerdaniye makamında oluşarak, karar sesi, güçlüsü ve donanım işaretleri makam özelliğinde şekillenmiştir. İki müzik türü eserinde donanım sesleri şekil olarak farklılık göstermektedir. Yine bu eserlerde yeden, ses değiştirici işaret kullanılmayarak genişleme özelliği yapılmamış ses aralıkları pes ve tiz sesleri aynı özellikte oluşmuştur. ses kullanılmamıştır.

Şekil 43

Ferayidir Kızın Adı Ferayi İsimli TSM Eserinin Notası

Rep.No:12304

NİKRİZ TÜRKÜ

FERAYİDİR KIZIN ADI

AĞIR AKSAK

72 ARANAĞME

FE - RA - Yİ - DİR - DE - MİR - Cİ - LER - KI - DE - ZİN - A - DÖ - Dİ - VER -

FE - RA - Yİ - ÖF - YAR - YAN - DIM - A - MAN - ES - MER - YA - RİM - DE - TUN - ÇO - LUR - ÖF - YAR - YAN - DIM - A - MAN - ES - MER - YA - RİM - DE -

A - MAN - DA - FE - RA - Yİ - LUR - TÜRK - MEN - DE - KI - SE - VIP - SE - Zİ - VIP -

KA - AY - TAR - LA - RIL - MA - MIŞ - SI - MA - YA - GUÇ - O - Yİ - LUR - ÖF -

YAR - YAN - DIM - A - MAN - SE - MER - YA - EİM - DE - A - MAN - DA - MA - YA - Yİ - LUR -

YAR - YAN - DIM - A - MAN - ES - MER - YA - RİM - DE - A - MAN - DA - GUÇ - O - LUR -

NİN - Nİ - NİN - NA - NİN - Nİ - NAY - NİN - NA - NAY - NİN - Nİ - NİN - NA - NAY -

A - MAN - DA - A - MAN - FE - RA - Yİ -

Şekil 43 (Devamı)

2

NĪKRÎZ

15 KARAR İKİNCİ GÜFTEDE BU ÖLÇÜYÜ BU ŞEKİLDE İCRA EDİN

Yİ - - - Merve E. - - - SE-VİP - SE - VİP

- 1 -

FERÂYİDİR KIZIN ADI FERÂYİ ÖF YAR YANDIM AMAN ESMER YÂRİMDE AMANDA FERAYİ
TÜRKMEN(DF) KIZI KATARLAMIŞ MAYAYI YANDIM AMAN ESMER YÂRİMDE AMANDA FERAYİ
NİNNİ NİNNA NİNNİ NAY NİNNA NAY NİNNİ NİNNA NAY AMANDA AMAN FERÂYİ

- 2 -
DEMİRCİLER DEMİR DÖVER TUNÇOLUR ÖF YAR YANDIM AMAN ESME YÂRİMDE AMANDA TUNÇOLUR
SEVİP SEVİP AYRILMASI GÜÇOLUR ÖF YAR YANDIM AMAN ESME YÂRİMDE AMANDA GÜÇOLUR
NİNNİ NİNNA NİNNİ NAY NİNNA NAY NİNNİ NİNNA NAY AMANDA AMAN FERÂYİ

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 44

Ferahi-Feraye İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
TUTM REPERTUAR SIRA No : 761
İNCELEME TARİHİ : 04.10.1974
YÖRESİ
MUĞLA
KİMDEN ALINDIĞI
GALİP BİRGİLİ VE
RAZİYE GÜLTEN
SÜRESİ:

FERAHI-FERAYE (ZEYBEK)

DERLEYEN
M.SARISÖZEN

DERLEME TARİHİ
10.08.1942

NOTAYA ALAN
M.SARISÖZEN

(SAZ.....)

3

4

FE - RA - Yİ - DİR
DE - MIR CI - LER

5

SAZ.....

GI DE - 3 Zİ - NA - DI GER - FE - RA - Yİ - DE
DE - MIR - DO - GER TUN-CO - LUR - ÖF

7

- YAN - DIM - A - MAN - ES - ME - Rİ - YÂ - RİM - DE
- YAN - DIM A - MAN ES - ME - Rİ - YA RİM - DE

8

SAZ.....

A - MAN - DA - FE - RA - Yİ - TÜRK - MEN - DE - Gİ - Zİ
A - MAN - DA - TUN - CO LUR SE - Vİ P - SE VİP

10

SAZ.....

GA AY - TAR - LA - MIŞ - MA - YA - Yİ - ÖF
AY RİL - MA SI GU - CO - LUR - ÖF

Şekil 44 (Devamı)

2

FERAHİ-FERAYE

12

YA - RI-YAN - DI - MA - MAN : ES - ME - Rİ-YÂ - RİM : DE -
YA - RI-YAN - DI - MA - MAN : ES - ME - Rİ-YÂ - RİM : DE -

13

SAZ.....

A - MAN - DA - MA - YA : Yİ -
A - MAN - DA - GU - CO : LUR - - - -

14

NİN - Nİ-NİN - NA - NİN - Nİ-NİN - NA-NA-NİN - Nİ-NİH : Nİ-NA - NAY - NAM :
NİN - Nİ-NİN - NA - NİN - Nİ-NİN - NA-NA-NİN - Nİ-NİH : Nİ-NA - NAY - NAM :

15

1. 3 SAZ..... 2. 3

A-MAN-DA-NAM-MAN-FE-RA - Yİ : A-MAN-DA-NAM-MAN-FE-RA - Yİ Merve E.
A-MAN-DA-NAM-MAN-FE-RA - Yİ : A-MAN-DA-NAM-MAN-FE-RA - Yİ

(1)

FERAYİDİR GIZIN ADI,FERAYİ DE YANDIM AMAN,ESMER YÂRİMDE,AMANDA FERAYİ
TÜRKMEN DE GIZI,GATARLAMIŞ MAYAYI ÖF YÂR YANDIM AMAN ESMER YÂRİM DE AMANDA MAYAYI

(BAĞLANTI)

NİNNİ NİNNA, NİNNİ NİNANA,NİNNİNİİ, NİNANAYNAMİAMANDA AMAN FERAYİ

(2)

DEMİRCİLER DEMİR DÖĞER, TUNCOLUR ÖF YANDIM AMAN, ESMER YÂRİMDE,AMANDA TUNCOLUR
SEVİP SEVİP AYRILMASI, GÜCOLUR ÖF YÂR YANDIM AMAN ESMER YÂRİMDE, AMANDA GÜCOLUR

(TRT, THM Arşivi, 2025).

Tablo 22*Ferayidir Kızın Adı Ferayi ile Ferahi-Feraye İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Nikriz	Nikriz
Karar Sesi	Sol	Sol(rast)
Güçlüsü	Re	Re(Neva)
Yedeni	Yok	Fa#
Donanımı	Fa# Do#	Si ₁ Do#
Ses Değiştirici İşaretler	Si ₁ Mi ₁	Mi ₁ Fa#
Seyir karakteri	İnici-Çıkıcı	İnici-Çıkıcı
Genişlemesi	Yok	Var
Ses Aralığı	8 Ses	9 Ses
Pes Sesi	Re	Re(neva)
Tiz Sesi	Re	Mi(hüseyini)

Tablo 22 Tablo incelendiğinde aynı isimli Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “**Ferayidir Kızın Adı Ferayi**” isimli eserlerin; farklı olarak donanım, yeden, ses değiştirici işaretler genişleme, ses aralığı ve tiz ses özelliklerinin dışında aynı özellikler gösterdiği görülmektedir. Sanat müziği eserinde yeden ses ve genişleme kullanılmışken; halk müziği eserinde yeden ses ve genişleme özelliğine yer verilmemiştir. Ses aralıkları da farklı özelliklerde olan eserlerin tiz seslerinde de farklılık olduğu görülmektedir. Genel özellikleri yapısı ile iki eserinde Nikriz makam dizisinde olduğu söylenebilir.

Şekil 45

Fincanı Taştan Oyarlar İsimli TSM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINTI LARI
TM REPERTUAR SIRA No: 2131
REP.No:4455

NIŞÂBÜREK TÜRKÜ

FİNCANI TAŞTAN OYARLAR

USÛLÜ: AKSAK

♩ 180

♩

FİN - CA - NI - TAŞ-TAN-O - YAR-LAR-BE-YİM-A-MAN-A - MAN - İ - Çİ - NE -
EL - MA - NİN - BİR - YA-NI - YE - ŞİL - - - - - AT - KO - LUN -

5 BÂ - DE - KO - YAR - LAR - - - - - İ - Çİ - NE - BÂ - DE - KO - YAR -
BOY-NUM - DAN-A - ŞİR - - - - - AT - KO - LUN - BOY-NUM - DAN-A -

9 LAR - (SAZ..... GÜ - ZE - Lİ - CAN-DAN-SE-VER-LER-BE-YİM-A-MAN-A - MAN-
ŞİR - - - - - SAR - HO - ŞUM - Dİ - LİM-DO-LA - ŞİR - - - - -

13 AL - BÂ - DE - DOL-DUR - Şİ - ŞE - Yİ - - - - - AL - BÂ - DE -

17 DOL-DUR - Şİ - ŞE - Yİ - (SAZ.....) - (ARANAĞME.....)

21 KARAR
Merve E.

FİNCANI TAŞTAN OYARLAR
İÇİNE BÂDE KOYARLAR
GÜZELİ CANDAN SEVERLER
AL BÂDE DOLDUR ŞİŞEYİ

ELMANIN BİR YANI YEŞİL
AT KOLUN BOYNUMDAN AŞIR
SARHOŞUM DİLİM DOLAŞIR
AL BÂDE DOLDUR ŞİŞEYİ

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 46

Fıncanı Taştan Oyarlar İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA NO: 2058
İNCELEME TARİHİ: 03.10.1979

YÖRESİ
ANTAKYA-İSKENDERUN
KİMDEN ALINDIĞI
NİMET NERKİZ
SÜRESİ

FİNCANI TAŞTAN OYARLAR

DERLEYEN
ANK. DEV. KONS.
M. SARISÖZEN

DERLEME TARİHİ
27.06.1946

NOTAYA ALAN
28.06.1978

♩ 234

Fİ N - CA - NI - TAŞ - TA - NO - YAR - LAR - BE - Yİ - MA - MA - NA - MAN -
Fİ N - CA - NIN - BİR - DA - LI - BE - YAZ - BE - Yİ - MA - MA - NA - MAN -
İ - - - Çİ - NE - İ - Çİ - NE - BA - DE - KO - YA - R -
GE - - - CE - LER - GE - CE - LER - GÜN - DÜ - Z - DE - NA -
LA - - - R - GÜ - ZE - Lİ - CAN - DA N - SE - VER - LER -
YA - - - Z - GÜ - ZE - Lİ - SEV - ME - Sİ - Nİ - YAZ -
BE - Yİ - MA - MA - NA - MAN - A - L - BA - DE - VE - R - BA - DE -
BE - Yİ - MA - MA - NA - MAN - A - L - BA - DE - VE - R - BA - DE -
DOL - DUR - DOL - DUR - İ - ÇE - Yİ - M - - - LA N - GEL -
DOL - DUR - DOL - DUR - İ - ÇE - Yİ - M - - - LA N - GEL -
- Fİ - R - LA N - GEL - CA - NIM - CA - NIM - KÖ - SE - Yİ
- Fİ - R - LA N - GEL - CA - NIM - CA - NIM - KÖ - SE - Yİ

- 1 -
FİNCANI TAŞTAN OYARLAR Beyim aman aman
İÇİNE BADE KOYARLAR
GÜZELİ CANDAN SEVERLER
Bağlantı { AL BADE VER BADE
DOLDUR DOLUR İÇEYİM
DOLAN GEL FIRLAN GEL
CANIM CANIM KÖŞEYİ
- 2 -
FİNCANIN BİR DALI BEYAZ Beyim aman aman
GECELER GÜNDÜZDEN AYAZ
GÜZELİ SEVMEŞİ NİYAZ
Bağlantı

(TRT, THM Arşivi, 2025).

Tablo 23*Fincanı Taştan Oyarlar İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Mahur	Nişaburek
Karar Sesi	Sol	La(dügah)
Güçlüsü	Re	Re(neva)
Yedeni	Yok	Sol
Donanımı	Fa#	Fa# Do# Sol#
Ses Değiştirici İşaretler	Yok	Re# Sol _ı
Seyir karakteri	İnici-Çıkıcı	İnici-Çıkıcı
Genişlemesi	Yok	Var
Ses Aralığı	1 Oktav	9 Ses
Pes Sesi	Sol	Sol(rast)
Tiz Sesi	Sol	La(muhayyer)

Tablo 23 Tablo incelendiğinde aynı isimli Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “**Fincanı Taştan Oyarlar**” isimli eserlerin; güçlü sesi, seyir karakteri, pes ses özelliklerinin aynı; diğer özelliklerin farklı olduğu gözlenmiştir. Sanat müziği eseri Nişaburek makam dizisindeyken, halk müziği eseri Mahur makam dizisindedir. Karar sesleri de farklılık gösteren eserlerde; sanat müziğinde yeden ses, değiştirici işaret ve genişleme özelliği kullanılmış; halk müziğinde bu özelliklere yer verilmemiştir. Eserlerin ses aralıkları ve tiz sesleri de farklılık göstermiştir. İsimleri aynı olan iki eserin farklı makamsal dizi ve özelliklerde olduğu görülmektedir.

Şekil 47

Gemilerde Talim Var İsimli TSM Eserinin Notası

TRT REP.NO: 4862

HİCAZ TÜRKÜ

GEMİLERDE TALİM VAR

Usulü : AKSAK

ARANAĞME... (...)

... - GE-Mİ-LER - DE - TA - LİM - ... - VAR - BAH-Rİ - YE - Lİ - YA - RİM - ... -

VAR - (SAZ - ... - - - - - ...) - O-DA-GİT - Tİ - SE - FE - ... - RE -

NE - TA - LİH - SİZ - BA - ŞIM - VAR - HA-Nİ-BE-NİM-RE - CE - BİM - RE - CE - BİM -

SA-RI-Lİ-RA-VE-RE-CE - ĞİM - AL - MAZ - SA - KA-RA-KO-LA-Gİ-DE-CE - ĞİM - ... Merve E.

- 1 -
GEMİLERDE TALİM VAR
BAHRİYELİ YARİM VAR
O DA GİTTİ SEFERE
NE TALİHSİZ BAŞIM VAR

- 2 -
GEMİ GELİR YAN VERİR
LİMANLARA ŞAN VERİR
BENİM SEVGİLİ YARİM
MEMLEKETE NAM VERİR

NAKARAT
HANİ BENİM RECEBİM RECEBİM
SARI LİRA VERECEĞİM
ALMAZSA KARAKOLA GİDECEĞİM

- 3 -
GEMİ GELİR YAN YATAR
İSKELEYE KUM ATAR
GÜZEL YARİM DURURKEN
ÇİRKİNLERE KİM BAKAR

- 4 -
GEMİ GELİR YANAŞIR
İÇİ DOLU ÇAMAŞIR
İSTANBULUN KIZLARI
RECEP DİYE AĞLAŞIR

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 48

Gemilerde Talim Var İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM No: 252 08.06.1973
YÖRESİ
İSTANBUL
KİMDEN ALINDIĞI
SARI RECEP
SÜRE

DERLEYEN
M.SARISÖZEN

GEMİLERDE TALİM VAR

NOTAYA ALAN
M.SARISÖZEN

M: 132

GE-Mİ-LER - DE - TA - LİM - VAR - BAH-Rİ - YE - Lİ - YA - RİM -

VAR O-DA-GİT - Tİ - SE - FE - RE -

NE - TA - Lİİ - SİZ - BA - ŞIM - VAR - İİA - Nİ - BE-NİM-RE - CE - BİM - RE - CE - BİM -

SA - RI - Lİ - RA - VE - RE - CE - ĞİM - AL - MAS - SA - KA - RA - KO - LA - Gİ - DE - CE - ĞİM

SAZ..... Merve E.

- 2 -
GEMİ GELİR YANAŞIR
İÇİ DOLU ÇAMAŞIR
İSTANBULUN KIZLARI
RECEP DİYE AĞLAŞIR
BAĞLANTI

- 3 -
MAVİ GİYME TANIRLAR
SENİ YOLCU SANIRLAR
GEÇME KAPIM ÖNÜNDEN
SENİ BENDEN ALIRLAR
BAĞLANTI

(TRT THM Arşivi, 2025).

Tablo 24*Gemilerde Talim Var İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Hicaz	Hicaz
Karar Sesi	La	La(dügah)
Güçlüsü	Re	Re(neva)
Yedeni	Yok	Yok
Donanımı	Si _b	Si _b Do#
Ses Değiştirici İşaretler	Do# Fa# Fa _ı	Fa# Fa _ı
Seyir karakteri	İnici-Çıkıcı	İnici-Çıkıcı
Genişlemesi	Yok	Yok
Ses Aralığı	6 ses	6 Ses
Pes Sesi	La	La(dügah)
Tiz Sesi	Fa	Fa(acem)

Tablo 24 Tablo incelendiğinde aynı isimli Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “**Gemilerde Talim Var**” isimli eserlerin tüm özelliklerinin aynı olduğu tespit edilmiştir. Tek fark donanım ve ses değiştirici işaretlerin yeri ve şekil olarak farklılığıdır. Sanat müziğinde kullanılan donanım işaretinin halk müziği eserinde ses değiştirici işaretle kullanıldığı görülmektedir. Böylece her iki eserinde belirtilen özellikler bakımından örtüştüğü, aynı makamsal özellik taşıdığı ve aynı ses dizisinde olduğu görülmektedir.

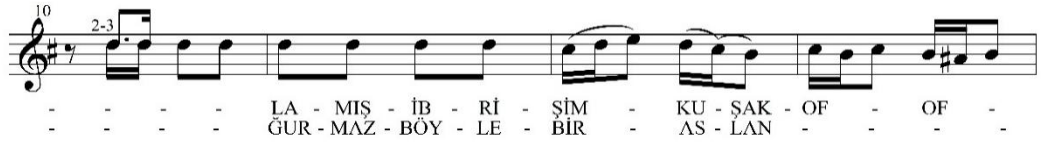
Şekil 49

Genç Osman İsimli TSM Eserinin Notası

Rep.No:4867

GENÇ OSMAN

NİŞÂBUR TÜRKÜ
NİMSOFYAN

Merve E.

D.C.(BAŞA)

- 3) BAĞDATIN KAPISINI GENÇ OSMAN AÇTI
DÜŞMANIN CÜMLEŞİ ÖNÜNDEN KAÇTI
KELLE KOLTUĞUNDA ÜÇ GÜN SAVAŞTI
ALLAH ALLAH DEYİP GEÇER GENÇ OSMAN

- 4) ASKERİN BİR UCU GÖRÜNDÜ VAN'DAN
KILICIN KABZASI GÖRÜNMEZ KANDAN
BAĞDATIN İÇİNDE TOZDAN DUMANDAN
TOZ DUMAN İÇİNDE KALDI GENÇ OSMAN
ALLAH ALLAH DEYİP GEÇER GENÇ OSMAN

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 50

Genç Osman İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No: 451
İNCELEME TARİHİ: 22.06.1973
YÖRESİ
AYDIN
KİMDEN ALINDIĞI
OSMAN ŞEVKİ ULUDAĞ

DERLEYEN
M.SARISÖZEN

GENÇ OSMAN

NOTAYA ALAN
M.SARISÖZEN

(SAZ.....)

A-MAN - - - GEN-ÇOS-MAN - DE - Dİ-ĞİN-BİR - KÜ - ÇÜ - KU - ŞAK -

BE - Lİ - NE - BAĞ - LA - MIŞ - İB - Rİ - ŞİM - KU - ŞAK - OF - OF -

(SAZ.....)

OF-OF - - - AS-KE-RİN - İ - ÇİN-DE - Bİ - RİN - Cİ - U - ŞAK -

AL - LAH-AL - LAH - DE - YİP - GE - ÇER - GEN - ÇOS - MAN - OF - OF Merve E.

1
AMAN GENÇ OSMAN DEDIĞİN BİR KÜÇÜK UŞAK
BELİNE BAĞLANMIŞ İBRİŞİM KUŞAK OF OF
OF OF ASKERİN İÇİNDE BİRİNCİ UŞAK
ALLAH ALLAH DEYİP GEÇER GENÇ OSMAN OF OF

2
AMAN BAĞDADIN İÇİNE GİRİLMEZ YASTAN
HER ANA BÖYLE DOĞURMAZ BİR ASLAN OF OF
OF OF KELLE KOLTUĞUNDA GELİYOR KARSTAN
ALLAH ALLAH DEYİP GEÇER GENÇ OSMAN OF OF

3
AMAN BAĞDADIN KAPISIN GENÇ OSMAN AÇTI
DÜŞMANIN CÜMLEŞİ ÖNÜNDEN KAÇTI OF OF
OF OF KELLE KOLTUĞUNDA ÜÇ GÜN SAVAŞTI
ALLAH ALLAH DEYİP GEÇER GENÇ OSMAN OF OF

4
AMAN ASKERİN BİR UCU GÖRÜNDÜ VAN'DAN
KILINCIN KABZASI GÖRÜNMEZ KANDAN OF OF
OF OF BAĞDADIN İÇİNDE TOZDAN DUMANDAN
TOZ DUMAN İÇİNDE KALDI, GENÇ OSMAN OF OF

(TRT THM Arşivi, 2025).

Tablo 25*Genç Osman İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Nişabur	Nişabur
Karar Sesi	Si	Si(buselik)
Güçlüsü	Re	Re(neva)
Yedeni	La#	La#
Donanımı	Yok	Do#
Ses Değiştirici İşaretler	Do# La#	La#
Seyir karakteri	Çıkıcı	Çıkıcı
Genişlemesi	Yok	Yok
Ses Aralığı	7 Ses	7 Ses
Pes Sesi	La#	La#(kürdi)
Tiz Sesi	Sol	Sol(gerdaniye)

Tablo 25 Tablo incelendiğinde aynı isimli Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “**Genç Osman**” isimli eserlerin donanım özelliği dışında tüm özelliklerinin aynı olduğu tespit edilmiştir. Tek fark sanat müziğindeki donanım işareti halk müziğinde ses değiştirici işaret olarak kullanılarak, halk müziğinde donanım işareti kullanılmamıştır. İki eserinde belirtilen özellikler bakımından örtüştüğü, aynı makamsal özellik taşıdığı ve aynı ses dizisinde olduğu görülerek Nişabur makam dizisinde olduğu söylenebilir.

Şekil 51

Gideceğim Gurbet Eldir İsimli TSM Eserinin Notası

Rep.No:4896

MUHAYYER TÜRKÜ

(GİDECEĞİM GURBET ELDİR)

Nimsofyan

Aranağme.....

5

9

14

18

22

26

30

34

Gİ - DE - CEĞ - İM - GUR - BET - EL - DİR - Gİ - DE - CEĞ - İM - GUR - BET - EL - DİR -
HAS - BAH - ÇE - NİN - NAR - A - GA - CI - HAS - BAH - ÇE - NİN - NAR - A - GA - CI -

- YA - GE - Lİ - NİR - YA - GE - LİN - MEZ - HER - GÜ - ZE - LE - ME - YİL - VER - ME -
Kİ - Mİ - TAT - LI - Kİ - Mİ - A - CI - BE - NİM - DER - Dİ - MİN - İ - LA - CI -

YA - SE - Vİ - LİR - YA - SE - VİL - MEZ - GEL - EY - GEL - EY - HEY - (SAZ)
YA - BU - LU - NUR - YA - BU - LUN - MAZ - GEL - EY - GEL - EY - HEY -

- İER - GÜ - ZE - LE - ME - YİL - VER - ME - İER - GÜ - ZE - LE - ME - YİL - VER - ME -
BE - NİM - DER - Dİ - MİN - İ - LA - CI - BE - NİM - DER - Dİ - MİN - İ - LA - CI -

- YA - SE - Vİ - LİR - YA - SE - VİL - MEZ - GEL - GÜL - ÜM - GEL - GEL - TEL - LİM - GEL -
YA - BU - LU - NUR - YA - BU - LUN - MAZ

GEL - NAZ - LIM - GEL - GEL - EY - GEL - EY - GEL - EY - GEL - EY - HEY

Merve E.
D.C
(BAŞA)

- I -
GİDECEĞİM GURBET ELDİR
YA GELİNİR YA GELİNMEZ
HER GÖZELE MEYİL VERME
YA SEVİLİR YA SEVİLMEZ

- II -
HAS BAHÇENİN NARAĞACI
KİMİ TATLI KİMİ ACI
BENİM DİRDİMİN İLACI
YA BULUNUR YA BULUNMAZ

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 52

Gönül Gurbet Ele Varma İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No : 537
İNCELEME TARİHİ : 22.11.1973

YÖRESİ
GAZİANTEP-SARILAR-KÖY
KİMDEN ALINDIĞI
HÜSEYİN KIRMIZI GÜL

GÖNÜL GURBET ELE VARMA

DERLEYEN
M.SARISÖZEN

DERLEME TARİHİ
23.04.1943
NOTAYA ALAN
MEHMET ÖZBEK 1977

(SAZ.....)

5

9

13

17

21

26

30

GÖ - NÜL - GUR - BE - TE - LE - VAR - MA - GÖ - NÜL - GUR - BE -
HAS - BAH - ÇE - NİN - GÜ - LA - ĞA - CI - HAS - BAH - ÇE - NİN -
DER - YA - LAR - DA - YÜ - ZER - BAH - Rİ - DE - Rİ - YA - LAR - DA -

TE - LE - VAR - MA - YA - GE - Lİ - NİR - YA - GE - LİN - MEZ - HER - GÜ - ZE - LE -
GÜ - LA - ĞA - CI - Kİ - Mİ - TAT - LI - Kİ - Mİ - A - CI - BE - NİM - DER - Dİ -
YÜ - ZER - BAH - Rİ - DOL - DUR - VE - Rİ - ÇE - YİM - ZEH - Rİ - ZA - LIM - GUR - BE -

ME - YİL - VER - ME - YA - SE - Vİ - LİR - YA - SE - VİL - MEZ - GE - LEY - GE - LEY -
Mİ - Nİ - LA - CI - YA - BU - LU - NUR - YA - BU - LUN - MAZ - GE - LEY - GE - LEY -
TE - LİN - KAH - RI - YA - ÇE - Kİ - LİR - YA - ÇE - KİL - MEZ - GE - LEY - GE - LEY -

EY - - - HER - GÜ - ZE - LE - ME - Yİ L - VER - ME - HE - Rİ - GÜ - ZE - LE - ME - Yİ L - VER - ME -
EY - - - BE - NİM - DER - Dİ - Mİ - Nİ - LA - CI - BE - NİM - DER - Dİ - Mİ - Nİ - LA - CI -
EY - - - ZA - LIM - GUR - BE - TE - LİN - KAH - RI - ZA - LIM - GUR - BE - TE - LİN - KAH - RI -

- YA - SE - Vİ - LİR - YA - SE - VİL - MEZ - GEL - GÜL - LÜM - GEL - GEL - TEL - LİM - GEL -
- YA - BU - LU - NUR - YA - BU - LUN - MAZ - GEL - GÜL - LÜM - GEL - GEL - TEL - LİM - GEL -
- YA - ÇE - Kİ - LİR - YA - ÇE - KİL - MEZ - GEL - GÜL - LÜM - GEL - GEL - TEL - LİM - GEL -

GEL - NAZ - LIM - GEL - GE - LE - Y - GE - LEY - GE - LE - Y - GE - LEY - EY
GEL - NAZ - LIM - GEL - GE - LE - Y - GE - LEY - GE - LE - Y - GE - LEY - EY
GEL - NAZ - LIM - GEL - GE - LE - Y - GE - LEY - GE - LE - Y - GE - LEY - EY

Merve E.

(TRT, THM Arşivi, 2025).

Tablo 26*Gideceğim Gurbet Eldir ve Gönül Gurbet Ele Varma İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Muhayyer	Muhayyer
Karar Sesi	La	La(dügah)
Güçlüsü	La	La(muhayyer)
Yedeni	Yok	Yok
Donanımı	Si ₁ ²	Si ₁ Fa#
Ses Değiştirici İşaretler	Fa ₁ Fa#	Fa ₁
Seyir karakteri	İnici	İnici
Genişlemesi	Var	Var
Ses Aralığı	9 Ses	9 Ses
Pes Sesi	La	La(dügah)
Tiz Sesi	Si	Si(dik sünbüle)

Tablo 26 Tablo incelendiğinde aynı isimli Türk Halk Müziği’nde “**Gönül Gurbet Ele Varma**” isimli eser ile Türk Sanat Müziği’nde “**Gideceğim Gurbet Eldir**” isimli eserlerin, donanım, ses değiştirici özellikleri dışında tüm özelliklerinin aynı olduğu gözlenmiştir. İki eserin donanım işaretleri yeri ve şekil farklılığının olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde donanım işareti olarak kullanılan işaretin halk müziğinde değiştirici işaret olarak kullanıldığı görülmektedir; fakat bu durum aynı makam özelliği olmalarını engellememiştir. Genel özellikleri itibarıyla iki eserinde Muhayyer makam dizisinde olduğu söylenebilir.

Şekil 53

Gül Kuruttum İsimli TSM Eserinin Notası

Rep.No:5640

HİCAZKAR TÜRKÜ GÜL KURUTTUM

Şarkı Devr-i Revanı

Gül - ku - rut - tum - gül - ku - rut - tum -

Gül - ku - rut - tum - gül - ku - rut - tum -

Ya - ri - si - nem - de - u - yut - tum -

Ya - ri - si - nem - de - u - yut - tum -

Yar - söy - le - di - ben - u - nut - tum -

Yar - söy - le - di - ben - u - nut - tum -

Ah - a - ka - bin - de - düş - tü - gö - nül -

Yar - dan - ay - rıl - ma - sı - müş - kül -

Merve E.
(SON)

Gül kuruttum gül kuruttum
Yari sinemde uyuttum
Yar söyledi ben unuttum

Gül ezerler gül ezerler
Gülü tabağa dizerler
Güzeli candan severler

Nakarat

Ah akabinde düştü gönül
Yardan ayrılması müşkül

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 54

Gül Kuruttum İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA NO : 664
İNCELENME TARİHİ : 15.03.1974
YÖRESİ
HATAY
KİMDEN ALINDIĞI
MEHMET İPEK
SÜRE

GÜL KURUTUM

DERLEYEN
M.SARISÖZEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
M.SARISÖZEN

112

KÜL-KU-RUT-TUM-GÜ-L-KU-RUT-TU M-GÜL-KU-RUT-TUM-GÜ-L-KU-RUT-TU M-
GÜ-LE-ZER-LER-GÜ-L-E-ZER-LE R-GÜ-LE-ZER-LER-GÜ-L-E-ZER-LE R-

3

YÂ-Rİ-Sİ-NE M-DE - U - YUT-TU M - YÂ-Rİ-Sİ-NE M-DE - U - YUT-TUM -
GÜ-LU-TA-BA - GA - Dİ - ZER-LE R - GÜ-LU-TA-BA - GA - Dİ - ZER-LER -

5

- YÂR-SÖY-LE - Dİ - BEN - U - NUT-TU M-YÂR-SÖY-LE - Dİ - BEN - U - NUT-TU M-
- GÜ - ZE - Lİ-CAN - DAN - SE - VER-LER R - GÜ - ZE - Lİ-CAN - DAN - SE - VER-LE R-

7

AH-AKÂ-BİN-DE - DÜ - ŞÜ-TÜ - GÖ-NÜ L - YÂR-DAN-AY-RI L - MA - Sİ - MÜŞ-KÜL Merve F.
AH-AKA-BİN-DE - DÜ - ŞÜ-TÜ - GÖ-NÜ L - YÂR-DAN-AY-RI L - MA - Sİ - MÜŞ-KÜL

- 1 -
GÜL KURUTTUM GÜL KURUTTUM
YÂRİ SİNEMDE UYUTTUM
YÂR SÖYLEDİ BEN UNUTTUM

BAĞLANTI

AH AKÂBİNDE DÜŞTÜ GÖNÜL
YÂRDAN AYRILMASI MÜŞKÜL

- 2 -
GÜL EZERLER GÜL EZERLER
GÜLÜ TABAĞA DİZERLER
GÜZELİ CÂNDAN SEVERLER

BAĞLANTI

(TRT THM Arşivi, 2025).

Tablo 27*Gül Kuruttum* İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Hicazkar	Hicazkar
Karar Sesi	Fa	Sol(rast)
Güçlüsü	Sol	Sol(gerdaniye)
Yedeni	Mi	Fa(acem aşiran)
Donanımı	Yok	Si ₄ Mi ₅ La ₅ Fa#
Ses Değiştirici İşaretler	Si ₅ Re ₅ Re ₄ Sol ₅	Mi ₄
Seyir karakteri	İnici	İnici
Genişlemesi	Var	Var
Ses Aralığı	10 Ses	10 Ses
Pes Sesi	Mi	Fa(acem)
Tiz Sesi	Sol	La(muhayyer)

Tablo 27 Tablo incelendiğinde aynı isimli Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “**Gül Kuruttum**” isimli eserlerin dizi, makam, güçlü sesi, seyir karakteri, genişleme, ses aralığı aynı özellik gösterirken; diğer özelliklerin farklı olduğu gözlenmiştir. İki müzik eseri de aynı makam dizisinde oluşmuş; fakat karar, ve yeden sesleri farklılık göstermiştir. Halk müziği eserinde donanım işareti kullanılmamış; sanat müziğinde ise kullanılmıştır. Yine ses değiştirici işaretlerdeki farklılıkta şekil farklılığı olarak görülmektedir. İki eser de de ses aralığı aynı olmuş; fakat pes ve tiz sesleri karar sesleri farklı olduğundan değişkenlik göstermiştir. Dizi özellikleri itibarıyla iki eserinde Hicazkar makamında olduğu söylenebilir.

Şekil 55

Ham Meyvayı Kopardılar İsimli TSM Eserinin Notası

Rep.No:13305

HAM MEYVAYI KOPARDILAR

ACEM-KÜRDÎ

HAM-MEY-VA-YI - KOP-AR - DI-LAR__ DA-LIN - DAN__ BE-Nİ-A-YIR -

DI-LAR__ NAZ - LI__ YA__ RİM - DEN - - - DEN - - -

- EĞ-ER-YA - RİM__ TUT-MAZ-İ - SE - SA-LİM__ DAN - O-NUN-İ - ÇİN__

A-ÇIK - Gİ-DER__ GÖZ__ LE__ RİM - - - RİM

Merve F.
DC x 2

2
UZUN OLUR GEMİLERİN DİREĞİ
YANIK OLUR ÂŞIKLARIN YÜREĞİ
NE SEN GELİN OLDUN NE BEN GÜVEYİ
ONUN İÇİN AÇIK GİDER GÖZLERİM

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 56

Çamlığın Başında Tüter Bir Tütün İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No: 2479
İNCELEME TARİHİ :

DERLEYEN
NİDA TÜFEKÇİ

YÖRESİ
YOZGAT AKDAĞMADENİ
KİMDEN ALINDIĞI

ÇAMLIĞIN BAŞINDA TÜTER BİR TÜTÜN

ÇAM - LI - ĞIN - BA - ŞIN - DA - TÜ - TER - Bİ - R - TÖ - TÜN -
BE - NİM - YA - RIM - YAY - LA - LAR - DA - O - TU - RUR -
HAM - MEY - VA - YI - KO - PAR - DI - LAR - DA - LIN - DAN -

A - CI - ÇEK - ME - YE - Nİ - N - YÜ - RE -
A - KE - Lİ - Nİ - SO - ĞU - K - SU - YA -
A - YIR - DI - LAR - BE - Nİ - NAZ - LI -

ĞI - BÜ - TÜN -
BA - TI - RIR -
YA - RI - M - DEN -

Zİ - YA - MI - NA - TI - Nİ - PA - ZA - RA - TU - TUN -
DE - ME - DIM - Mİ - NAZ - LI - YA - RI - M - BE - N - SA - NA -
E - ĞER - YA - RIM - TUT - MAZ - İ - SE - DA - LIM - DAN -

GE - LE - N - GE - ÇE - N - Zİ - YA - M - ÖL - MÜ - Ş -
ÇOK - MU - HAB - BE - T - TE - ZA - Y - RI - LI - K -
O - NU - N - İ - ÇI - N - A - ÇI - K - GI - DE - R -

GE - SIN - LE - R -
GE - TI - RI - R -
GÖ - Z - LE - RI - M -

1 2

Şekil 56 (Devamı)

11
12
13
14
15
16
17
18 -EK-

A - TÜ - S - TÜN - DE - KUŞ - LAR - Gİ - Bİ - DÖ - NEN - YAR -
A - TÜ - S - TÜN - DE - KUŞ - LAR - Gİ - Bİ - DÖ - NEN - YAR -
A - TÜ - S - TÜN - DE - KUŞ - LAR - Gİ - Bİ - DÖ - NEN - YAR -

KEN - DI - Gİ - DI P - AH - BAP - LA - RI -
KEN - DI - Gİ - DI P - AH - BAP - LA - RI -
DI - DI P - AH - BAP - LA - RI -

KA - LAN - YA R -
KA - LAN - YA R -
KA - LAN - YA R -

1.
2.

BE - NİM - YA - RİM - YA - LA - LAR - DA

1
ÇAMLIĞIN ALTINDA TÜTER BİR TÜTÜN
ACI ÇEKMEYENİN YÜREĞİ BÜTÜN
ZİYAMIN ATINI PAZARA TUTUN
GELEN GEÇEN ZİYAM ÖLMÜŞ DESİNLER
Bağlantı AT ÜSTÜNDE KUŞLAR GİBİ DÖNEN YAR
KENDİ GİDİP AHBAPLARI KALAN YAR

2
BENİM YARİM YALALARDA OTURUR
AK ELİNİ SOĞUK SUYA BATIRIR
DEMEDİM Mİ YARİM BEN SANA
ÇOK MUHABBET TEZ AYRILIK GETİRİR
Bağlantı.

3
İIAM MEYVEYİ KOPARDILAR DALINDAN
AYIRDIRLAR BENİ NAZLI YARİMDEN
EĞER YARİM TUTMAZ İSE DALIMDAN
ONUN İÇİN AÇIK GİDER GÖZLERİM
Bağlantı.

Merve E.

Tablo 28

Ham Meyvayı Kopardılar-Çamlığın Başında Tüter Bir Tütün İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Kürdi	Acem Kürdi
Karar Sesi	La	La(dügah)
Güçlüsü	Re	Fa(acem)
Yedeni	Yok	Yok
Donanımı	Si _b ²	Si _b
Ses Değiştirici İşaretler	Fa#	Yok
Seyir karakteri	İnici	İnici
Genişlemesi	Yok	Yok
Ses Aralığı	1 Oktav	1 Oktav
Pes Sesi	La	La(dügah)
Tiz Sesi	La(ince)	La(muhayyer)

Tablo 28 Tablo incelendiğinde aynı isimli Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “**Ham Meyvayı Kopardılar-Çamlığın Başında Tüter Bir Tütün**” isimli eserlerin; kara sesi, yeden, seyir karakteri, genişleme özelliği, ses aralığı, pes ve tiz sesleri aynı özellikler gösterirken; dizisi, makamı, bununla birlikte güçlü ses özelliklerin farklı olduğu gözlenmiştir. Yine donanım işaretindeki şekil farklılığı da farklı bir özellik olarak görülmektedir. İsimleri aynı olan eserlerin Sanat müziği eseri Acem Kürdi makam dizisindeyken; halk müziği eseri Kürdi makam dizisinde olduğu görülmektedir.

Şekil 57

İki Dilber Söyleşirler İsimli TSM Eserinin Notası

ACEM RUMELİ TÜRKÜSÜ

NİMSOFYAN

Ş

----- K O D A -----

7

14

20

26 İ - Kİ - DİL - BER - SÖY - LE -
Ö - LU - RUM GAY RET YO -

32 ŞİR - LER - A - MAN - GEL - Gİ - DE -
LUN DA SE Nİ - VER -

38 LİM - DAY - LE - RE - GİT -
MEM EL LE - RE AH -

44 ME - DİL - BER - GİT - ME - DE -
BRE HA İN ÇOK YOS - MA -

50 RİM - A - MAN - A - MAN - BİZ - DÜ - SE -
SİN SIN YIK - TIN - VI - Ş

RİZ - DİL - LE - RE -
RAN EY LE DİN

ÖLÜRÜM GAYRET YOLUNDA SENİ VERMEM ELLERE
GİTME DİLBER GİTME DERİM BİZ DÜŞERİZ DİLLERE
AH BRE HAIN ÇOK YOSMASIN YIKDIN VİRAN EYLEDİN
AH BRE ŞAHİN ÇOK YOSMASIN, YAKDIN, KÜLHAN EYLEDİN

(TRT TSM Arşivi, 2025).

Şekil 58

İki Dilber Söyleşirler İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA NO:1436
İNCELEME TARİHİ:25_5_1977

YÖRESİ
RUMELİ

İKİ DİLBER SÖYLEŞİRLER

KİMDEN ALINDIĞI
KEMAL ALTINKAYA

----- K O D A -----

7

14

20

26

32

38

44

50

Ö - KI - DİL - RUM - BER - GAY - SÖY - RET - LE - YÖ -
SİR - LUN - LER - A - MAN - GEL - SE - Gİ - DE - VER -
LİM - DAY - EL - LE - RE - GİT - AH -
ME - DİL - İA - BER - İN - GİT - ÇOK - ME - DE - MA -
RİM - A - MAN - A - MAN - BİZ - DÜ - SE - Vİ -
RİZ - RAN - DİL - EY - LE - RE - DİN

ÖLÜRÜM GAYRET YOLUNDA SENİ VERMEM ELLERE
GİTME DİLBER GİTME DERİM BİZ DÜŞERİZ DİLLERE
AH BRE HAİN ÇOK YOSMASIN YIKDIN VİRAN EYLEDİN
AH BRE ŞAHİN ÇOK YOSMASIN, YAKDIN, KÜLHAN EYLEDİN

(TRT THM Arşivi, 2025).

Tablo 29*İki Dilber Söyleşirler İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Acem	Acem
Karar Sesi	La	La(dügah)
Güçlüsü	Fa	Fa(acem)
Yedeni	Sol	Sol
Donanımı	Si _b ²	Si _d
Ses Değiştirici İşaretler	Mi# Fa# Fa _ı	Mi# Fa# Fa _ı
Seyir karakteri	İnici	İnici
Genişlemesi	Var	Var
Ses Aralığı	10 Ses	10 Ses
Pes Sesi	Sol	Sol(rast)
Tiz Sesi	La	La(muhayyer)

Tablo 29 Tablo incelendiğinde isimleri aynı olan Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “İki Dilber Söyleşir” isimli eserlerin; tüm özelliklerinin aynı olduğu tespit edilmiştir. Her iki eserinde makam, karar sesi, güçlüsü, yedeni, seyir karakteri, genişleme özelliği, ses aralığı, pes ve tiz seslerinin birebir aynı özellikte olduğu görülmüştür. Farklı olarak iki eserinde donanım ve ses değiştirici işaretlerinin yeri ve şekil farklılığıdır. Özellikleri itibarıyla iki eserinde Acem makam dizisinde olduğu söylenebilir.

Şekil 59

İstanbul'dan Üsküdar'a Yol Gider İsimli TSM Eserin Notası

Rep.No:6730

RAKS AKSAĞI

MUHAYYER TÜRKÜ İSTANBULDAN ÜSKÜDARA YOL GİDER

(ARANAĞME.....)

İS - TAN - BUL - DAN - ÜS - KÜ - DA - RA -
İS - TAN - BUL - DAN - ÜS - KÜ - DA - RIN -

YOL - GI - DER - YOL - GI - DER - ÇAVUŞ - YOL - GI - DER -
A - RA - SI - A - RA - SI - ÇAVUŞ - A - RA - SI -

HA - NİM - LA - RA - DES - TE - DES - TE - GÜL - GI - DER -
YAK - DI - BE - Nİ - GÖZ - LE - Rİ - NİN - KA - RA - SI -

GÜL - GI - DER - ÇAVUŞ - GÜL - GI - DER - YAN - DIM - ÇA - VUŞ -
KA - RA - SI - ÇAVUŞ - KA - RA - SI - YAN - DIM - ÇA - VUŞ -

YAN - DIM - BEN - SENİN - E - LİN - DEN - E - LİN - DEN - ÇAVUŞ -

E - LİN - DEN - ÇOK - SA - LIN - MA - KA - SA - TURA - DA - FIR - LAR -

BE - LİN - DEN - BE - LİN - DEN - ÇAVUŞ - BE - LİN - DEN

Merve E.

İSTANBULDAN ÜÇ MUM ALDIM YAKMAĞA
YAKIPYAKIP YAR YOLUNA BAKMAĞA
YANDIM ÇAVUŞ YANDIM BEN SENİN ELİNDEN
ÇOK SALINMA KASATURA DA FIRLAR BELİNDEN

(TRT Nota Arşivi, 2025).

Şekil 60

İstanbul'dan Üsküdar'a Yol Gider İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No : 1110
İNCELEME TARİHİ : 13.11.1975

YÖRESİ
İSTANBUL

DERLEİYEN
M.SARISÖZEN

NOTAYA ALAN
MEHMET ÖZBEK 1977

İSTANBULDAN ÜSKÜDARA YOL GİDER (YANDIM ÇAVUŞ)

İS - TAN - BUL - DAN - ÜS - KÜ - DA - RA - YOL - Gİ - DER -
İS - TAN - BUL - DAN - ÜÇ - MUM - AL - DIM - YAK - MA - YA -
İS - TAN - BUL - LA - ÜS - KÜ - DA - RIN - A - RA - SI -
YOL - Gİ - DER - ÇA - VUŞ - YOL - Gİ - DER - HA - NIM - LA - RA -
YAK - MA - YA - ÇA - VUŞ - YAK - MA - YA - YA - KIP - YA - KIP -
A - RA - SI - ÇA - VUŞ - A - RA - SI - YAK - TI - BE - Nİ -
DES - TE - DES - TE - GÜL - Gİ - DER - GÜL - Gİ - DER - ÇA - VUŞ -
YAR - YÜ - ZÜ - NE - BAK - MA - YA - BAK - MA - YA - ÇA - VUŞ -
KAŞ - LA - RI - NIN - KA - RA - SI - KA - RA - SI - ÇA - VUŞ -
GÜL - Gİ - DER - YAN - DIM - ÇA - VUŞ - YAN - DIM - SE - NİN -
BAK - MA - YA - YAN - DIM - ÇA - VUŞ - YAN - DIM - SE - NİN -
KA - RA - SI - YAN - DIM - ÇA - VUŞ - YAN - DIM - SE - NİN -
E - LİN - DEN - E - LİN - DEN - ÇA - VUŞ -
E - LİN - DEN - E - LİN - DEN - ÇA - VUŞ -
E - LİN - DEN - E - LİN - DEN - ÇA - VUŞ -
E - LİN - DEN - ÇOK - SAL - LAN - MA - KA - SA - TU - RA - DA - FIR - LAR -
E - LİN - DEN - ÇOK - SAL - LAN - MA - KA - SA - TU - RA - DA - FIR - LAR -
E - LİN - DEN - ÇOK - SAL - LAN - MA - KA - SA - TU - RA - DA - FIR - LAR -
BE - LİN - DEN - BE - LİN - DEN - ÇA - VUŞ - BE - LİN - DEN -
BE - LİN - DEN - BE - LİN - DEN - ÇA - VUŞ - BE - LİN - DEN -
BE - LİN - DEN - BE - LİN - DEN - ÇA - VUŞ - BE - LİN - DEN -

Merve E.

(TRT THM Arşivi, 2025).

Tablo 30*İstanbul'dan Üsküdar'a Yol Gider* isimli Eserlerin Makamsal Özellikleri

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Hüseyni	Muhayyer
Karar Sesi	La	La(dügh)
Güçlüsü	Mi	La(muhayyer)
Yedeni	Yok	Sol
Donanımı	Si ₂ ²	Si ₄
Ses Değiştirici İşaretler	Fa#	Yok
Seyir karakteri	İnici	İnici
Genişlemesi	Yok	Var
Ses Aralığı	8 Ses	9 Ses
Pes Sesi	La	Sol(rast)
Tiz Sesi	La	La(muhayyer)

Tablo 30 Tablo incelendiğinde aynı isimli Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “İstanbul’dan Üsküdar’a Yol Gider” isimli eserlerin; karar sesi, seyir karakteri, tiz ses özelliği dışında tüm özelliklerin farklı olduğu gözlenmiştir. Sanat müziği eseri Muhayyer makam özelliğindeyken; halk müziği eseri Hüseyni makam dizisindedir. Bununla birlikte güçlü ses özelliği de farklı olmuştur. Sanat müziğinde yeden ses ve genişleme özelliği kullanılmışken; halk müziğinde bu özelliklere yer verilmemiştir. Değiştirici işaret ise halk müziğinde kullanılmış; sanat müziğinde kullanılmamıştır. Ses aralıkları farklı özellik gösteren eserlerin, tiz sesi aynı iken pes sesinde farklılık olduğu görülmüştür. İsimleri aynı olan bu iki müzik eserinin farklı makam dizisinde oldukları görülmüştür.

Şekil 61

İzmir'in Kavakları İsimli TSM Eserinin Notası

SEGÂH TÜRKÜ

USÛLÜ : AKSAK

İZMİR'İN KAVAKLARI DÖKÜLÜR YAPRAKLARI

KAYNAK : EKREM GÜYER

DERLEYEN VE NOTAYA ALAN
MUZAFFER SARISÖZEN

ARANAĞME

) İZ Mİ RİN KA VAK LA RI DÖ KÜ LÜR YAP RAK LA

RI (SAZ RI (SAZ)

Bİ ZE DE DER LER ÇA KI CI YAR Fİ DAN BOY LU

YA KA RIZ KO NAK LA RI (SAZ) RI (SAZ D.C.

) SER VİM SEN DEN U ZUN YOK YAP RA ĞİN DA DÜ ZÜM

YOK (SAZ YOK (SAZ)

KA MA LI DA ZEY BEK VU RUL MUŞ YAR Fİ DAN BOY LU

ÇA KI CI YA SÖ ZÜM YOK (SAZ) YOK (SAZ D.C.

Şekil 61 (Devamı)

İZMİR'İN KAVAKLARI DÖKÜLÜR YAPRAKLARI
-2-

) MEH MET DER LER A DI MA ŞE KER UY MAZ TA DI
NA (SAZ NA (SAZ)
ÇA KI CI DA E FE Yİ VU RAN LAR YAR Fİ DAN BOY LU
ER ME SİN MU RA DI NA (SAZ) NA (SON)

Şengül Konyalı

İZMİR'İN KAVAKLARI
DÖKÜLÜR YAPRAKLARI
BİZE DE DERLER ÇAKICI
YAKARIZ KONAKLARI

SERVİM SENDEN UZUN YOK
YAPRAĞINDA DÜZÜM YOK
KAMALI DA ZEYBEK VURULMUŞ
ÇAKICIYA SÖZÜM YOK

MEHMET DERLER ADINA
ŞEKER UYMAZ TADINA
ÇAKICI DA EFE' Yİ VURANLAR
ERMESİN MURADINA

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 62

İzmir'in Kavakları İsimli THM Eserinin Notası

THM MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
TİM 337-09.06.1973

YÖRESİ
İZMİR

KİMDEN ALINDIĞI
EKREM GÜYER

DERLEYEN
M.SARISÖZEN

İZMİRİN KAVAKLARI

NOTAYA ALAN
M.SARISÖZEN

İZ - Mİ - RİN - KA - VAK - LA - RI - DÖ - KÜ - LÜR - YAP - RAĞ - LA -
SER - VİM - SEN - DEN - U - ZUN - YOK - YAP - RA - GİN - DA - DU - ZUM -

3 (Saz.....)
RI - Bİ - ZE - DE - DER - LER - ÇA - KI - CI -
YOK - KA - MALI - DA - ZEY - BEK - VU - RUL - DU -

5 (Saz.....)
YÂR - Fİ - DAN - BOY - LUM - YI - KA - RIZ - KO - NAK - LA - RI -
YÂR - Fİ - DAN - BOY - LUM - ÇA - KI - CI - YA - SO - ZUM - YOK

Merve E.

- 2 -
Selvim senden uzun yok
Yaprağında düzüm yok
Kamalıda zeybek vuruldu (yâr fîdan boylum)
Çakıcıya sözüm yok

(TRT THM Arşivi, 2025).

Tablo 31*İzmir'in Kavakları İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Segah	Segah
Karar Sesi	Si	Si _d (segah)
Güçlüsü	Re	Re(neva)
Yedeni	Yok	La#(kürdi)
Donanımı	Yok	Si _d Mi _d Fa#
Ses Değiştirici İşaretler	Fa# Fa _ı	Fa _ı La#
Seyir karakteri	Çıkıcı	Çıkıcı
Genişlemesi	Yok	Yok
Ses Aralığı	6 ses	1 Oktav
Pes Sesi	Si	Sol(rast)
Tiz Sesi	Sol	Sol(gerdaniye)

Tablo 31 Tablo incelendiğinde aynı isimli Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “İzmir’in Kavakları” isimli eserlerin; yeden, donanım, ses değiştirici işaret, ses aralığı ve pes ses özelliği dışında tüm özelliklerin aynı olduğu gözlenmiştir. Sanat müziğinde donanım ve yeden ses kullanılmış, halk müziğinde donanım ve yeden ses kullanılmamıştır. Ses aralıkları farklılık gösteren iki eserin pes seslerinde de bu farklılığın devam ettiği görülmüştür; fakat genel özellikleri itibarıyla iki eserinde Segah makam dizisinde olduğu söylenebilir.

Şekil 63

Kahve Yemenden Gelir İsimli TSM Eserinin Notası

Rep.No:6859

NIKRIZ KAHVE YEMENDEN GELİR

(Aranagme) %

Kah - ve - Ye - men - den - ge - lir - - -
Dağ - da - kek - lik - ko - va - rım - - -
Sen - bir - pa - şa - kı - zı - sım - - -
Bül - bül - çe - men - den - ge - lir - a - man - - -
Düş - tüm - di - zim - o - va - rım - a - man - - -
Ni - çin - ya - ya - yü - rür - sün - a - man - - -
bül - bül - çe - men - den - ge - lir - a - man - - - den - ge - lir - a - man - a - ca -
düş - tüm - di - zim - o - va - rım - a - man - - - o - va - rım - a - man - a - ca -
ni - çin - ya - ya - yü - rür - sün - a - man - - - yü - rür - sün - a - man - a - ca
nım - - - Sür - me - lim - - - - - pa - la -
zım - - - kek - li - ğin - de - ye - şı - lin - a - man - a -
man - a - man - a - man - - a - man a - ca - man Merve E.

Kahve Yemenden gelir
Bülbül çemenden gelir
Aman a canım sürmelim palazım
Kekliğim de yeşilim aman

Dağda keklik kovarım
Düştüm dizim ovarım
Aman a canım....

Sen bir paşa kızsın
Niçin yaya yürürsün
Aman a canım....

(TRT Nota Arşivi, 2025).

Şekil 64

Kahve Yemenden Gelir İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA NO: 845
İNCELEME TARİHİ: 04.10.1974

DERLEVEN
M.SARISOZEN

YÖRESİ
BURDUR

KİMDEN ALINDIĞI
AYŞİ İ KANDİMLİ
ZİYNET YENİYAZ

KAHVE YEMENDEN GELİR (HOP ŞİNANAY)

NOTAYA ALAN
M.SARISOZEN

(SAZ.....)

KAH - VE-YE-MEN - DEN - GE - LİR -
HÜ-KÜMET-Ö - NÜN-DEN - GEÇ - TİM -

KAH - VE-YE-MEN - DEN - GE - LİR - BÜL-BÜL - Çİ-MEN-DEN - GE - LİR -
HÜ-KÜMET-Ö - NÜN-DEN - GEÇ - TİM - AL - LI-DA-ŞEM-Sİ - YEM - AÇ - TİM -

- - - - AK - TO - PUK - BE - YAZ - GER - DAN -
- - - - BEN - YÂ - Rİ - Mİ - GÖ - RÜN - CE -

AK - TO-PUKBE-YAZ - GER - DAN - HER - GÜNYA-BAN - DAN-GE - LİR - - -
BEN-YÂ - Rİ - Mİ-GÖ - RÜN - CE - YA - VUK-LUM-DAN-VAZ - GEÇ - TİM - - -

HOP - Şİ-NA-NAY - NAY - LAY - LOM - HOP - Şİ-NA-NAY - NAY - LAY - LOM -
HOP - Şİ-NA-NAY - NAY - LAY - LOM - HOP - Şİ-NA-NAY - NAY - LAY - LOM -

KA - RA - LA - RI - BAĞ - LA - MA - KÖ-MÜR - GÖZ-LÜM - AĞ - LA - MA
KA - RA - LA - RI - BAĞ - LA - MA - KÖ-MÜR - GÖZ-LÜM - AĞ - LA - MA

Merve E.

(1)
KAHVE YEMENDEN GELİR
BÜLBÜL ÇİMENDE GELİR
AK TOPUK BEYAZ GERDAN
HER GÜN YABANDAN GELİR

(Bağlantı)
HOP ŞİNANAY NAY LAY LOM
KARALARI BAĞLAMA
KÖMÜR GÖZLÜM AĞLAMA

(2)
HÜKÜMET ÖNÜNDEN GEÇTİM
ALLI DA ŞEMSİYEM AÇTIM
BEN YÂRİMİ GÖRÜNCE
YAVUKLUMDAN VAZGEÇTİM

(TRT THM Arşivi, 2025).

Tablo 32*Kahve Yemenden Gelir* isimli Eserlerin Makamsal Özellikleri

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Rast	Nikriz
Karar Sesi	Re	Sol(rast)
Güçlüsü	Re	Re(neva)
Yedeni	Do	Fa#
Donanımı	Fa# ²	Si ₄ Do#
Ses Değiştirici İşaretler	Yok	Fa# Si ₄ Fa ₄ Do ₄
Seyir karakteri	İnici-Çıkıcı	İnici-Çıkıcı
Genişlemesi	Yok	Var
Ses Aralığı	8 Ses	10 Ses
Pes Sesi	La	Re(yegah)
Tiz Sesi	La	Fa(acem)

Tablo 32 Tablo incelendiğinde isimleri aynı olan Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “**Kahve Yemenden Gelir**” isimli eserlerin güçlü ve seyir karakterleri dışında diğer özelliklerin farklı makam özelliklerinde olduğu görülmektedir. Sanat müziği eseri Nikriz dizi ve makam özelliği gösterirken; halk müziği Rast makam dizisindedir. Yeden ve donanım işaretlerinin yeri ve şeklinde de farklılığı olan iki eserde, sanat müziğinde ses değiştirici işaret ve genişleme özelliği kullanılmışken, halk müziğinde bu özelliklere yer verilmemiştir. Ses aralıkları da farklı olan eserlerin pes ve tiz seslerinde de farklılık olduğu görülmüştür.

Şekil 65

Karadeniz Gümbür Gümbür Gümeler İsimli TSM Eserinin Notası

Rep.No:20331

KARADENİZ GÜMBÜR GÜMBÜR GÜMELER KARCIĞAR

SOFYAN

KARA - DE - NİZ - GÜM - BÜR - GÜM - BÜR -

GÜ - ME - LER - O - ĞUL - DA - YAV - RUM - OF -

OF - GÜ - ME - LER - DE - ES - Kİ - DER - DİM -

YE - Nİ - LER - A - MAN -

KARA - DE - NİZ - TAŞ - TI - DER - LER -

TAŞ - MA - MIŞ - O - ĞUL - DA - YAV - RUM - OF -

OF - YA - RI - BUR - DAN - GEÇ - Tİ - DE - DER - LER -

GEÇ - ME - MIŞ - A - MAN -

Merve E.

KARADENİZ GÜMBÜR GÜMBÜR GÜMELER
OĞULDA YAVRUM OF
GÜMELERDE ESKİ DİRDİM YENİLER AMAN

KARADENİZ TAŞTIDA DERLER TAŞMAMIŞ
OĞULDA YAVRUM OF
YARI BURDAN GEÇTİ DERLER GEÇMEMİŞ AMAN

SARI SAMAN HARMANLARDA SAVRULUR
OĞULDA YAVRUM OF
HEP ANALAR KUZUSUNDAN AYRILIR AMAN

ANAM BENİ VEREMEDİ DENGİME
OĞULDA YAVRUM OF
BIÇAKLAR ÇEKEYİM KENDİ KENDİME AMAN

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 66

Karadeniz Gümbür Gümbür Gümüler İsimli Thm Eserinin Notası

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR No : 93
İNCELEME TARİHİ : 27. 1. 1973
2. İNCELEME TARİHİ : 1990

YÖRE

SAKARYA / Kandıra

KAYNAK KİŞİ

HAYRİYE ANIL

SÜRE : ♩ = 44

DERLEYEN
MUSTAFA HOŞSU

DERLEME TARİHİ

NOTALAYAN
MUSTAFA HOŞSU

KARADENİZ GÜMBÜR GÜMBÜR GÜMÜLER

(SAZ - - - - -)

KA RA DE NİZ GÜM BÜR GÜ — M BÜR GÜ ME
KA RA DE NİZ OR TA Sİ — N DA Bİ — R Nİ
SA RI SA MAN HAR MAN LA — R DA SA — V RU

LE — R O — F YAV RUM O — F
ŞA — N O — F YAV RUM O — F
LU — R O — F YAV RUM O — F

O — F O — F AH GÜ ME LER DE
O — F O — F AH GİT Tİ YÂ RİM
O — F O — F AH SAV RU LUR DA

Şekil 66 (Devamı)

-2-
KARADENİZ GÜMBÜR GÜMBÜR GÜMÜLER

ES Kİ DE R Dİ M YE Nİ
OL DU HA M PE Rİ
SAĞ YA Nİ NA DE V Rİ

LE R A MA N NAZ LI YÂ Rİ
ŞA NA MA N DU A E DİN
LI RA MA N HEP A NA LAR

A LIP Gİ DEN GE Mİ LE R
DOST LAR YÂ RE KA VU ŞA M
KU ZU SU N DAN A Y Rİ LI R

O F YAV RU MO F O F
O F YAV RU MO F O F
O F YAV RU MO F O F

O F AH NEY LE YİM DOST LAR YA
O F AH NEY LE YİM DOST LAR YA
O F AH NEY LE YİM DOST LAR YA

Zİ M BU YU MU ŞA
Zİ M BU YU MU ŞA
Zİ M BU YU MU ŞA

Şekil 66. (Devamı)

- 3 -
KARADENİZ GÜMBÜR GÜMBÜR GÜMÜLER

MA N DOS TU MUZ DAN DÜŞ MA NI
MA N DOS TU MUZ DAN DÜŞ MA NI
MA N DOS TU MUZ DAN DÜŞ MA NI

MI Z ÇO ĞU MU ŞA
MI Z ÇO ĞU MU ŞA
MI Z ÇO ĞU MU ŞA

MA N
MA' N
MA N

GENÇTÜRK

KARADENİZ GÜMBÜR GÜMBÜR GÜMELER
(OF YAVRUM OF OF OF)
(AH) GÜMELER DE ESKİ DEDİM YENİLER (AMAN)
NAZLI YARI ALIP GİDEN GEMİLER
(OF YAVRUM OF OF OF)

AH NEYLEYİM DOSTLAR YAZIM BUYUMUŞ AMAN
DOSTUMUZDAN DÜŞMANIMIZ ÇOĞUMUŞ AMAN

KARADENİZ ORTASINDA BİR NİŞAN
(OF YAVRUM OF OF OF)
(AH) GİTTİ YÂRİM OLDU HALİM PERİŞAN (AMAN)
DUA EDİN DOSTLAR NAZLI YÂRE KAVUŞAM
(OF YAVRUM OF OF OF)

AH NEYLEYİM DOSTLAR YAZIM BUYUMUŞ AMAN
DOSTUMUZDAN DÜŞMANIMIZ ÇOĞUMUŞ AMAN

SARI SAMAN HARMANLARDA SAVRULUR
(OF YAVRUM OF OF OF)
(AH) SAVRULUR DA SAĞ YANINA DEVRİLİR (AMAN)
HEP ANALAR KUZUSUNDAN AYRILIR
(OF YAVRUM OF OF OF)

AH NEYLEYİM DOSTLAR YAZIM BUYUMUŞ AMAN
DOSTUMUZDAN DÜŞMANIMIZ ÇOĞUMUŞ AMAN

(TRT THM Arşivi, 2025).

Tablo 33*Karadeniz Gümbür Gümbür Gümeler İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Karcığar	Karcığar
Karar Sesi	La	La(dügah)
Güçlüsü	Re	Re(neva)
Yedeni	Yok	Yok
Donanımı	Si ₁ ²	Si ₁
Ses Değiştirici İşaretler	Mi ₁ , Fa#	Mi ₁ , Fa#
Seyir karakteri	İnici-Çıkıcı	İnici-Çıkıcı
Genişlemesi	Var	Yok
Ses Aralığı	10 Ses	7 Ses
Pes Sesi	Fa	La(dügah)
Tiz Sesi	La	Sol(gerdaniye)

Tablo 33 Tablo incelendiğinde aynı isimli Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “**Karadeniz Gümbür Gümbür Gümeler**” isimli eserlerin; genişleme, ses aralığı, pes ve tiz ses özellikleri dışında tüm özelliklerin farklı olduğu gözlenmiştir. İki eserde aynı makam dizisinde, karar ve güçlü seslerinin aynı özellikler gösterdiği; iki eserde yeden ses kullanılmadığı; donanım ve ses değiştirici işaretlerinde yalnızca işaret-şekil farklılığının olduğu gözlenmiştir. Sanat müziğinde genişleme kullanılmamış; halk müziğinde kullanılmıştır. Genel özellikleri ve dizilişi benzerliğinden bu iki eserin Karcığar makam dizisinde olduğu söylenebilir.

Şekil 67

Kız Pınar Başında Aman Testi Doldurur İsimli TSM Eserinin Notası

Rep.No:7189

MUHAYYERKÜRDİ TÜRKÜ (KIZ PINARBAŞINDA AMAN TESTİ DOLDURUR)

Uslû: Aksak

3

tes - ti - dol - du - - - rur - (-SAZ) - - Kız - pı -
a - dam - öl - dü - - - rür - - - Kız - se -
gül - ler - çil - len - - - di - - - Ay - va -

Aranağme

5

2

Tes - ti - nin - kul - pu - na - a - man - şa - hin - kon - du -
Ko - de - sin - ler - ars - lan - ya - rim - el - leri - kı - na -
Gü - ver - cin - to - puk - lu - ya - rim - el - ma - da - ya -
Çok - sal - lan - ma - kü - çük - ha - nım - senin adın dil - dil - len -

8

(Karar.....)

rür - - - - - tes - - - ti -
lı - - - - - Ko - - - de -
nak - - - - - ılı - - - Gü -
di - - - - - Çok - - - sal

Merve E.

Not:3.satır aranağme olacak

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 68

Kız Pınar Başında Testi Doldurur İsimli THM Eserinin Notası

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR NO : 1923
İNCELEME TARİHİ : 19. 04. 1990

DERLEYEN
AHMET SEZGİN

YÖRESİ
ÇANAKKALE

DERLEME TARİHİ
1960

KİMDEN ALINDIĞI
MİNE (OKTAR) SEZGİN

KIZ PINAR BAŞINDA TESTİ DOLDURUR

NOTAYA ALAN
AHMET SEZGİN

SÜRESİ :

KIZ PI NAR BA ŞIN DA TES Tİ DOL DU
RU R TES Tİ NİN KUL PU NA EY YAR
ŞA HIN KON DU RU R TES Tİ NİN KUL
PU NA EY YAR ŞA HIN KON DU RU R
YAR SE NİN BA KI ŞIN BE Nİ ÖL DÜ
RÜ R YAN DIM YAN DIM YA R YO LU NA
BEN YA Nİ YO RU M YAR SE NİN YO
LU NA EY YAR CAN KO YU YO RU M

- 2 -

YARIM KUÇAĞINDA GERGEFİN İŞLER
GERGEFİN ÜSTÜNE EY YAR DÖKÜLÜR SAÇLAR
YAR BENİ GÖRÜNCE KAÇMAYA BAŞLAR

- Bağlantı -

YANDIM YANDIM YAR YOLUNA BEN YANIYORUM
YAR SENİN YOLUNA EY YAR CAN KOYUYORUM

- 3 -

YARIM KUÇAĞINI GÜLLE DOLDURUR
GÜLÜN DİKENİNE EY YAR BÜLBÜL KONDURUR
YAR SENİN BAKIŞIN BENİ DE ÖLDÜRÜR

- Bağlantı -

YANDIM YANDIM YAR YOLUNA BEN YANIYORUM
YAR SENİN YOLUNA EY YAR CAN KOYUYORUM

(TRT, THM Arşivi, 2025).

Tablo 34*Kız Pınar Başında Aman Testi Doldurur İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Hüseyini	Muhayyer Kürdi
Karar Sesi	La	La(dügah)
Güçlüsü	Mi	La(muhayyer)
Yedeni	Yok	Yok
Donanımı	Yok	Si,
Ses Değiştirici İşaretler	Fa#	Mi,
Seyir karakteri	İnici-Çıkıcı	İnici
Genişlemesi	Yok	Var
Ses Aralığı	8 Ses	11 Ses
Pes Sesi	La	La(dügah)
Tiz Sesi	La	Re

Tablo 34 Tablo incelendiğinde aynı isimli Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “**Kız Pınar Başında Testi Doldurur**” isimli eserlerin; dizi, makam, karar sesi, yeden, pes ses özellikleri dışında tüm özelliklerin farklı olduğu tespit edilmiştir. Sanat müziği eseri Muhayyer kürdi makam özelliğinde, halk müziği eseri Hüseyini makam dizisindedir. Bu haliyle güçlü seslerde farklılık göstermektedir. Donanım işareti ve genişleme özelliği sanat müziğinde kullanılmış; halk müziğinde kullanılmamıştır. Yine ses değiştirici işaretlerin yeri ve şekli de farklılık göstermiştir. Seyir karakteri sanat müziğinde inici özellik göstermişken; halk müziğinde inici- çıkıcıdır. Ses aralıkları farklı olan eserlerin pes sesleri aynı perdeden başlamış; fakat tiz sesleri farklılık göstermiştir. İsimleri aynı olan iki eser farklı makam dizi özelliğindedir.

Şekil 69

Lofça'nın Ardında Kaya İsimli TSM Eserinin Notası

Rep.No:7406

UŞŞÂK TÜRKÜ

LOFÇANIN ARDINDA KAYA

AKSAK

216 ARANAĞME

LOF : ÇA : NİN :
AR - DİN : DA : KA : VAR : YA : A : MAN : A : MAN : LOF : ÇA : NİN :
AR - DİN : DA : KA : VAR : YA : DİM (Saz -----) KA - YA - DAN : BA :
VE - RE - Şİ - Yİ :
KAR - RA - KI - ŞA - RAP - AL : DİM - CÂ - NİM - LOF - ÇA - LI - LOF - ÇA - LI - DOL - DU - RA - FİN - CA - NI - FİN - CA - NI - HA - Dİ - GEL - CÂ - NİM - LOF - ÇA - LI
KARAR
SAL - LA - DA - FİS - TA - Nİ - FİS - TA - Nİ (Saz -----) Nİ

1. LOFÇANIN ARDINDA KAYA "AMAN AMAN"
KAYADAN BAKARLAR AYA
CÂNİM LOFÇALI DOLDURA FİNCANI
HADİ GEL CÂNİM LOFÇALI SALLADA FİSTANI
2. LOFÇANIN HANINA VARDIM "AMAN AMAN"
VERESİYE RAKİ ŞARAP ALDIM

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 70

Lofçalı İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No : 590
İNCELEME TARİHİ :15.03.1974
YÖRESİ
HATAY
KİMDEN ALINDIĞI
MEHMET İPEKÇİ
SÜRESİ

DERLEYEN
M.SARISÖZEN

DERLEME TARİHİ
10.12.1947

NOTAYA ALAN
M.SARISÖZEN

LOFÇALI

118

LOF - ÇA - NIN - - - AR - DIN - DA - KA - YA - A-MA-NA - MAN -
LOF - ÇA - NIN - - - AL - TIN - DA - PI - NAR - A-MA-NA - MAN -
LOF - ÇA - NIN - - - AL - TIN - DA - KU - YU - A-MA-NA - MAN -

Saz.....

LOF - ÇA - NIN - - - AR - DIN - DA - KA - YA - - - - -
LOF - ÇA - NIN - - - AL - TIN - DA - PI - NAR - - - - -
LOF - ÇA - NIN - - - AL - TIN - DA - KU - YU - - - - -

- - KA-YA-DAN-BA - KAR - LAR - A - YA - CA - - - - -
- - LOF-ÇA-LIM - PI - NAR - DAN - DÖ - NER - CA - - - - -
- - LOF-ÇA - LI - NIN - Kİ-BAR - DA-HU - YU - CA - - - - -

NIM - LOF - - - - - CA - LI - LOF - ÇA - LI -
NIM - LOF - - - - - CA - LI - LOF - ÇA - LI -
NIM - LOF - - - - - CA - LI - LOF - ÇA - LI -

DOL - DU-RA - FİN - - - CA - NI - FİN - CA - NI - A-CA-NIM - - -
DOL - DU-RA - FİN - - - CA - NI - FİN - CA - NI - A-CA-NIM - - -
DOL - DU-RA - FİN - - - CA - NI - FİN - CA - NI - A-CA-NIM - - -

YAN-DIM - LOF - ÇA - LI - TA-KA-LIM - AL - TIN - KOP - ÇA - LI
YAN-DIM - LOF - ÇA - LI - TA-KA-LIM - AL - TIN - KOP - ÇA - LI
YAN-DIM - LOF - ÇA - LI - TA-KA-LIM - AL - TIN - KOP - ÇA

Merve E.

- 1 -
LOFÇANIN ARDINDA KAYA (aman aman)
KAYADAN BAKARLAR AYA (Canım Lofçalı Lofçalı,doldura fincanı,fincanı,
a canım yandım Lofçalı,takalım altın kopçalı)

- 2 -
LOFÇANIN ALTINDA PİNAR (aman aman)
LOFÇALIM PİNARDAN DÖNER (Bağlantı)

- 3 -
LOFÇANIN ALTINDA KUYU (aman aman)
LOFÇALININ KİBARD A HUYU (Bağlantı)

(TRT, THM Arşivi, 2025).

Tablo 35*Lofça'nın Ardında Kaya ve Lofçalı İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Uşşak	Uşşak
Karar Sesi	La	La(düğah)
Güçlüsü	Re	Re(neva)
Yedeni	Sol	Sol#
Donanımı	Si _b ²	Si _d
Ses Değiştirici İşaretler	Si _b , Fa#	Si _b , Fa#
Seyir karakteri	İnici-Çıkıcı	İnici-Çıkıcı
Genişlemesi	Var	Var
Ses Aralığı	10 Ses	9 ses
Pes Sesi	Re	Fa(eviç)
Tiz Sesi	Sol	Sol(gerdaniye)

Tablo 35 Tablo incelendiğinde aynı isimli Türk Halk Müziği'nde "**Lofçalı**" ve Türk Sanat Müziği "**Lofça'nın Ardında Kaya**" isimli eserlerin; yeden, ses aralığı, pes ses özellikleri dışında aynı özellikler içerdiği gözlenmiştir. Aynı makam dizisinde olan eserlerin karar sesi, güçlüsü, seyir karakteri, genişleme özelliği ve tiz sesi aynı olup; tiz sesleri farklılık göstermiştir. Yine iki eserin donanım seslerinin yeri aynı olmakla beraber şekil özelliği olarak farklılık gösterdiği görülmüştür. Genel özellikleri itibarıyla iki eserde Uşşak makam dizisindedir.

Şekil 71

Meclisinde Mail Oldum İsimli TSM Eserinin Notası

Rep.No:7527

ZÂVİL MECLİSİNDE MÂİL OLDUM

DEVİRİ İİNDİ
(ARANAĞME) RUMELİ TÜRKÜSÜ

Mec - li - sin - de - mâ - il - ol - dum - ben - bir - ka - şı -
İla - ni - be - nim - kâ - re - göz - lüm - mer - hem - bul - sun -
ka - re - ye - - - - ka - re - ye - - - -
yâ - re - ye - - - -
Hiç - bu - dil - den - an - - - la - yan - yok -
Ba - şım - uğ - rat - rın - - - be - lâ - ya -
ce - lâ - ya - - - -

gel - sin - gir - sin - - - a - - - re - ye -
yi - ne - gön - lüm - - - sen - - - de - dir

I - Meclisinde nâil oldum
Ben bir kaşı kâreye
İliç bu dilden anlayan yok
Gelsin girsin areye

II - Hani benim kâre gözlüm
Merhem bulsun yâreye
Başım uğrattın belâya (cefâyâ)
Yinc gönlüm sendedir.

(TRT, TSM Arşivi, 2025)

Meclisinde Mayil Oldum İsimli THM Eserinin Notası

DERLEYEN
PLAKTAN

YÖRESİ
DİYARBAKIR
KİMDEN ALINDIĞI
CELAL GÜZELSES

MECLİSİNDE MAYIL OLDUM

NOTAYA ALAN
MEHMET ÖZBEK 1976

SÜRESİ 44

MECLİSİNDE MAYIL OLDUM BEN BİR KAŞI KARAYA
YOK MU TEBİB SEMTİNİZDE MERİHEM EDE YARAYA
BENİM BİR EFENDİM VARDIR MERHEM EDER YARAYA

Bağlantı { HANKİ DİRDİME YANAYIM DAĞLAR DİRDİM VAR BENİM.
ÇÖLLER DİRDİM VAR BENİM.
BAŞIMI SEVDAYA SALAN BİR AĞABEYİM VAR BENİM.
BİR PAŞA BEYİM VAR BENİM.

- 2 -

EVLERİNİN ÖNÜ ANAM KARA ÜZÜM ASMASI
BELİNE KUŞAK SAĞMIŞ ODA ACEM BASMASI
BURALARDA YAR SEVERLER O DA BEYLER YOSMASI
Bağlantı

(TRT THM Arşivi, 2025).

Tablo 36*Meclisinde Mayil Oldum İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Mahur	Zavil
Karar Sesi	Sol	Sol(rast)
Güçlüsü	Sol(ince)	Sol(gerdaniye)
Yedeni	Yok	Fa(Acem Aşiran)
Donanımı	Fa#	Fa#
Ses Değiştirici İşaretler	Yok	Do# Do ₄ Si ₄ Fa ₄
Seyir karakteri	İnici	İnici
Genişlemesi	Var	Var
Ses Aralığı	9 Ses	10 Ses
Pes Sesi	Sol	Fa(acem aşiran)
Tiz Sesi	La	La(muhayyer)

Tablo 36 Tablo incelendiğinde isimleri aynı olan Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “**Meclisinde Mail Oldum**” isimli eserlerin; dizi, ses değiştirici işaret, ses aralığı, pes ses özellikleri dışında tamamen aynı özellikler gösterdiği görülmektedir. Sanat müziğinde Zavil makam özelliğinde olan eser halk müziğinde Mahur makamındadır. Yine halk müziğinde yeden ses ve ses değiştirici işaret kullanılmamışken; sanat müziğinde kullanılmıştır. Donanım işaretlerinin de şekil olarak farklı, ses aralıklarında da tiz sesleri farklı özelliklerdedir.

Şekil 73

Mecnunum Leylamı Gördüm İsimli TSM Eserinin Notası

Rep.No:7542

UŞŞAK TÜRKÜ MECNUNUM LEYLÂMI GÖRDÜM

NİMSOFYAN

♩ 64

ARANAĞME

MÜZİK:AŞIK VEYSEL ŞATIROĞLU

MECNUNUM LEYLÂMI GÖRDÜM
BİR KERECE BAKTI GEÇTİ
NE SORDUM NE SÖYLEDİ
KAŞLARINI YIKTI GEÇTİ

SORAMADIM BİR ÇİFT SÖZÜ
AYMIYDI GÜNMÜYDÜ YÜZÜ
SANDIM Kİ ZÜMRE YILDIZI
ŞEVKİ BENİ YAKTI GEÇTİ

ATEŞİNDEN DURAMADIM
BEN BU SİRRA EREMEDİM
SEHER VAKTİ GÖREMEDİM
YILDIZ GİBİ AKTI GEÇTİ

BİLMEM HANGİ BURÇ YILDIZI
BU DERTLER YÂRELER BİZİ
GAMZEN OKU BÂZİ BÂZİ
YÂR SİNEME ÇAKTI GEÇTİ

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 74

Mecnunum Leylamı Gördüm İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No : 269
İNCELEME TARİHİ : 08.06.1973

YÖREŞİ
SİVAS-ŞARKIŞLA
KİMDEN ALINDIĞI
AŞIK VEYSEL

DERLEYEN
M.SARISÖZEN

MECNUNUM LEYLAMI GÖRDÜM

NOTAYA ALAN
M.SARISÖZEN

SAZ.....

5
AH - - - MÊC - NU-NUM - LEY - LÂ - MI-GÖR - DÜM - MEC - NU-NUM - LEY -

9
- LÂ - MI - GÖR - DÜM-BİR - KE - RE-CE - BAH - DI-GEÇ - Tİ SAZ.....

13
NE-SOR-DUM-NE-DE-SÖY-LE-Dİ - KAŞ-LA-RI - Nİ - YİM-DI-GEÇ - Dİ - - - -

19
- SAZ.....

23
SO-RA - MA - DIM - BİR - ÇİFT - SÖ - ZÜ - SO-RA - MA - DIM -

26
BİR - ÇİFT - SÖ - ZÜ - AY - MIY - DI-GÜN - MÜY - DÜ - YÜ - ZÜ SAZ.....

30
SAN-DİM-Kİ-ZÖH-RE-YİL-Dİ-Zİ - ŞAV-Kİ-BE-Nİ - YAH-DI-GEÇ - Dİ - - - -

36
- SAZ.....

Şekil 74. (Devamı)

MECNUNUM LEYLA MI GÖRDÜM

2

40 AH - - - A-TE - ŞİN-DEN - DU-RA - MA-DİM - A-TE - ŞİN-DEN - DU-RA - MA - DİM -

45 BEN-BU - SIR - RA - E - RE - ME - DİM - - - - SE-IER - VAK - Tİ -

49 GÖ-RE - ME - DİM - YIL - DIZ-Gİ-Bİ - AH-DI-GEÇ - Dİ - - - -

54 - SAZ.....

58 BİL - MEM - HAN - Gİ - BURÇ-YIL - DI - Zİ - BİL - MEM - HAN - Gİ -

61 BURÇ-YIL - DI - Zİ - BU-DERT - LER - YA - RE - LER - Bİ - Zİ SAZ.....

65 GAM-ZE-NOKUN-BA - Zİ-BA-Zİ - YAR-Sİ-NE-ME - ÇAH-DI-GEÇ - Dİ - - - -

71 - SAZ.....

75 AH - - - İZ-ZE - Tİ - DER - NE-HİK-ME-TİŞ - İZ-ZE - Tİ - DER - NE-HİK-ME - TİŞ -

80 U-YU - Rİ - KEN - GÖR - DÜM - BİR - DÜŞ SAZ..... ZÜ-LÜF - LE - RİN -

84 KE-MEN - DET-MİŞ - YAR-BOY-NU-MA - DAH-Dİ - GEÇ - Dİ

Merve E.

- 2 -

Şekil 74 (Devamı)

MECNUNUM LEYLAMI GÖRDÜM

3

- 2 -
SORAMADIM BİR ÇİFT SÖZÜ
AYMIYDI GÜNMÜYDÜ YÜZÜ
SANDIMKI ZÖHRE YILDIZI
ŞAVKI BENİ YAHDI GEÇTİ

- 3 -
ATEŞİNDEN DURAMADIM
BEN BU SIRRA EREMEDİM
SEHER VAKTİ GÖREMEDİM
YILDIZ GİBİ AHDI GEÇTİ

- 4 -
BİLMEM HANGİ BURÇ YILDIZI
BU DERTLER YARELER BİZİ
GAMZE OKUN BAZI BAZI
YAR SİNEME ÇAHDI GEÇTİ

- 5 -
İZZETİ DER NE HİKMET İŞ
UYUR İKEN GÖRDÜM BİR DÜŞ
ZÜLÜFLERİN KEMENDETMİŞ
YAR BOYNUMA DAHIDI GEÇTİ

- 3 -

(TRT THM Arşivi, 2025).

Tablo 37*Mecnunum Leylamı Gördüm İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Hüseyni	Uşşak
Karar Sesi	La	La(düghah)
Güçlüsü	Mi	Re(neva)
Yedeni	Sol	Yok
Donanımı	Si ₁ ²	Si ₄
Ses Değiştirici İşaretler	Yok	Yok
Seyir karakteri	Çıkıcı	Çıkıcı
Genişlemesi	Yok	Yok
Ses Aralığı	1 Oktav	7 Ses
Pes Sesi	Sol	La(düghah)
Tiz Sesi	Sol	Sol(gerdaniye)

Tablo 37 Tablo incelendiğinde isimleri aynı olan Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “**Mecnunum Leylamı Gördüm**” isimli eserlerin; karar sesi, ses değiştirici işaretleri ve tiz sesleri aynı özellikte olup; diğer özelliklerin farklılık gösterdiği görülmektedir. Sanat müziği Uşşak makamında iken halk müziği eseri Hüseyni makam dizisindedir. Makamsal özellikleri doğrultusunda güçlü sesleri de farklı olan eserlerde; sanat müziğinde yeden ses kullanılmamış; halk müziğinde kullanılmıştır. Donanım özellikleri de şekil olarak farklılık göstermiş, ses aralığı ile pes seste farklıdır. İsimleri aynı olan bu eserlerin farklı makamsal dizilerde olduğu görülmektedir.

Şekil 75

Sıra Sıra Sıniler İsimli TSM Eserinin Notası

Rep.No:10025

RAST TÜRKÜ SIRA SIRA SİNİLER

USÛLÜ :SOFYAN

♩ 80

ARANAĞME

SI-RA-SI - RA - SI - Nİ - LER - IIAS - TA - OLAN - İ - Nİ - LER -

AL-DI-GİT - Tİ - YÂ - Rİ - Mİ - DE-NİZ - DE - Kİ - GE-Mİ - LER - GE-Mİ - LER -

SA-NA-HİÇ - KI - YA - MAM - YAR - SE-Nİ-SE - VE - RİM-CAN - DAN -

BA-KIŞ-LA-RİN - PEK-YA-MAN - BE-NİM-DE-CİL-VE-Lİ - KA-NAR-YAM - KA-NAR-YAM -

SU-YA-Gİ - DE - RİM-SU - YA - EL - MA - YI - SO - YA - SO - YA -

KAL-DİR-YÂ - RİM - PE-ÇE - Nİ - GÖ-RE - YİM-DO - YA - DO - YA - YA - DO - YA -

KA-RAN - Fİ - LİM - BU - DA - MA - SA-FÂ - GEL - DİN - O-DA - MA -

İIA-Kİ - KAT - Lİ - YÂR-İ - SE - DÜ-NÜR - GÖNDER - BA-BA - NA - BA-BA - NA

SIRA SIRA SİNİLER
HASTA OLAN İNİLER
ALDI GİTTİ YÂRİM
DENİZDEKİ GEMİLER

SUYA GİDERİM SUYA
ELMAYI SOYA SOYA
KALDIR YÂRİM PEÇENİ
GÖREYİM DOYA DOYA

KARANFİLİM BUDAMA
SAFÂ GELDİN ODAMA
HAKİKATLİ YÂR OLSA
DÜNÜR GÖNDER BABAMA

SANA HİÇ KIYAMAM
YÂR SENİ SEVERİM CANDAN
BAKIŞLARIN PEK YAMAN
BENİM CİLVELİ KANARYAM

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 76

Sıra Sıra Siniler İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No: 2336

YÖRESİ
ÇANAKKALE
KİMDEN ALINDIĞI
ŞERİF ÇANKO

SIRA SIRA SİNİLER

SI-RA-SI - RA - SI - Nİ - LER - HAS - TA - O - LAN - İ - Nİ - LE - R -
- AL-DI-GİT - Tİ - YA - Rİ - Mİ - DE - NİZ - DE - Kİ - GE - Mİ - LER -
- SA-NA-IIIÇ - KI - YA - MAM - YAR - SE-Nİ-SE - Vİ - YOM - CAN - DA N -
- BA-KIŞ-LA - RIN - PEK - YA - MAN - BE-NİM - DE - CİL - VE-Lİ-KA-NA R-YAM Merve E.

- 1 -
SUYA GİDERİM SUYA
ELMAYI SOYA SOYA
KALDIR YARİM PEÇENİ
GÖREYİM DOYA, DOYA

- 2 -
KARANFİLİM BUDAMA
SAFA GELDİN ODAMA
HAKİKATLİ YAR İŞEN
DÜĞÜR GÖNDER BABAMA

(TRT THM Arşivi, 2025).

Tablo 38*Sıra Sıra Siniler İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Rast	Rast
Karar Sesi	Sol	Sol(rast)
Güçlüsü	Re	Re(neva)
Yedeni	Yok	Yok
Donanımı	Yok	Si ₄ Fa#
Ses Değiştirici İşaretler	Yok	Fa ₄
Seyir karakteri	Çıkıcı	Çıkıcı
Genişlemesi	Yok	Yok
Ses Aralığı	1 Oktav	1 Oktav
Pes Sesi	Sol	Sol(rast)
Tiz Sesi	Sol	Sol(gerdaniye)

Tablo 38 Tablo incelendiğinde aynı isimli Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “**Sıra Sıra Siniler**” isimli eserlerin; dizisi, karar sesi, güçlüsü, yedeni, seyir karakteri, genişleme özelliği ses aralığı ve pes-tiz sesleri aynı olup; donanım ve ses değiştirici işaretlerinde farklılık olduğu görülmektedir. Sanat müziği eserinde donanım ve ses değiştirici işaret kullanılmışken; halk müziği eserinde bu özelliklere yer verilmemiştir. Genel özellikleri itibariyle iki eserinde Rast makam dizisinde olduğu söylenebilir.

Şekil 77

Şafak Söktü Yine Sunam Uyanmaz İsimli TSM Eserinin Notası

GÜLİZÂR TÜRKÜ

Şafak Söktü Yine Sunam Uyanmaz

Usûlü: Nim Sofyan

(♩ = 100)

Söz : ---

Müzik: Haydar TELHÜNER

Süre: 2 ' 53 "

Aranağme...

6

11

I- SA FAK SÖK TÛ Yİ NE SU NAM U YAN MAZ (SAZ)
II- BUN CA Dİ YAR GEZ DİM GOZ LER RİN İ ÇİN ( )

15

HAS RET CE KEN GÖ NÛL DER DE DA YAN
Nİ YE KUS TUN BA NA EL SO ZU İ

18

1. 2.
MAZ (SAZ) MAZ (SAZ) CA ĞI Rİ RİM SU NAM SE ŞİM DU YUL
ÇİN ( ) ÇİN ( ) Dİ LE RİM SİZ LA SİN SE NİN DE İ

23

MAZ U YAN SU NAM U YAN DE RİN UY KU
ÇİN

27

1. 2. Bağlantı :
DAN (SAZ) DAN (SAZ) ÇEK Tİ ĞİM GÖ NÛL E LİN DEN
DAN (SAZ)

Şekil 77 (Devamı)

GÜLİZÂR TÜRKÜ
Şafak Söktü Yine Sunam Uyanmaz

Sayfa:2

31 (SAZ) U SAN DIM GURBET E LİN DEN (SAZ) HİÇ KİM SE BİL MEZHÂ LİM DEN

35 U YAN SU NAM DE RİN UY KU DAN (SAZ) DAN

D.C./ [SON]

Osman Nuri Edah

-I-

ŞAFAK SÖKTÜ YİNE SUNAM UYANMAZ
HASRET ÇEKEN GÖNÜL DERDE DAYANMAZ
ÇAĞIRIRIM SUNAM, SESİM DUYULMAZ
UYAN SUNAM UYAN DERİN UYKUDAN

Bağlantı:

ÇEKTİĞİM GÖNÜL ELİNDEN
USANDIM GURBET ELİNDEN
HİÇ KİMSE BİLMEZ HÂİMDEN
UYAN SUNAM UYAN DERİN UYKUDAN

-II-

BUNCA DİYAR GEZDİM GÖZLERİN İÇİN
NİYE KÜSTÜN BANA EL SÖZÜ İÇİN
DİLERİM SIZLASIN SENİN DE İÇİN
UYAN SUNAM UYAN DERİN UYKUDAN

Bağlantı:

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 78

Şafak Söktü Yine Sunam Uyanmaz İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No: 3163
İNCELEME TARİHİ: 09.04.1987

YÖRESİ
ERZURUM

KİMDEN ALINDIĞI
HAYDAR TELHÜNER

DERLEYEN
ALİ CANLI

DERLEME TARİHİ
18 NİSAN 1950

NOTAYA ALAN
ALİ CANLI

ŞAFAK SÖKTÜ GİNE SUNAM UYANMAZ

ŞA - FAK-SÖK - TÜ - Gİ - NE -
BUN - CA - Dİ - YAR - GEZ - DİM -

SU - NA - M - U - YAN - MA - Z - HAS - RE - Tİ - ÇE - KEN - GÖ - NÜL -
GÖZ - LE - Rİ - Nİ - ÇİN - Nİ - YE - KÜS - TÜN - BA - NA -

DER - DE - DA - YAN - MAZ - ÇA - ĞI - RI - RİM - SU - NA - M -
EL - SÖ - ZÜ - İ - ÇİN - Dİ - LE - Rİ - MAL - LAH - TAN -

SE - SİM - DU - YUL - MA - Z - U - YAN - SU - NAM - U - YA - N -
SİZ - LA - Sİ - Nİ - Çİ - N - U - YAN - SU - NAM - U - YA - N -

DE - RİN - UY - KU - DAN - ÇA - ĞI - RI - RİM - SU - NAM -
DE - RİN - UY - KU - DAN - Dİ - LE - Rİ - MAL - LAH - DAN -

SE - SİM - DU - YUL - MA - Z - U - YAN - SUN - AM - U - YA - N - DE - RİN - UY - KU - DAN -
SE - SİM - DU - YUL - MA - Z - U - YAN - SUN - AM - U - YA - N - DE - RİN - UY - KU - DAN -

Şekil 78 (Devamı)

ŞAFAK SÖKTÜ GİNE
SUNAM UYANMAZ

-2-

18

- ÇEK-Tİ-ĞİM-GÖ-NÜ-LE - Lİ - N-DEN - U-SAN-DİM-GUR-BE-TE-Lİ-N - DEN -
- ÇEK-Tİ-ĞİM-GÖ-NÜ-LE - Lİ - N-DEN - U-SAN-DİM-GUR-BE-TE-Lİ-N - DEN -

20

- HİÇ-KİM-SE-BİL-MEZ-İLA - LİMDEN - U-YAN - SU-NA___M-DE-RİN - UY-KU-DAN
- HİÇ-KİM-SE-BİL-MEZ-HA - LİMDEN - U-YAN - SU-NA___M-DE-RİN - UY-KU-DAN

Merve E.

I -
ŞAFAK SÖKTÜ GİNE SUNAM UYANMAZ
HASRET ÇEKEN GÖNÜL DERDE DAYANMAZ
ÇAĞIRIRIM SUNAM SESİM DUYULMAZ
UYAN SUNAM UYAN DERİN UYKUDAN

II -
BUNCA DİYAR GEZDİM GÖZLERİN İÇİN
NİYE KÜSTÜN BANA EL SÖZÜ İÇİN
DİLERİM ALLAHTAN SIZLASIN İÇİN
UYAN SUNAM UYAN DERİN UYKUDAN

BAĞLANTI:

ÇEKTİĞİM GÖNÜL ELİNDEN
USNADIM GURBET ELİNDEN
HİÇ KİMSE BİLMEZ HALİNDEN
UYAN SUNAM UYAN DERİN UYKUDAN

- 2 -

(TRT, THM Arşivi, 2025).

Tablo 39*Şafak Söktü Yine Sunam Uyanmaz İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Gerdaniye	Gerdaniye
Karar Sesi	La	La(dügah)
Güçlüsü	Mi	La(muhayyer)
Yedeni	Sol	Sol(rast)
Donanımı	Si ₁ ² Fa ³	Si ₁ Fa#
Ses Değiştirici İşaretler	Yok	Fa ₁
Seyir karakteri	İnici	İnici
Genişlemesi	Var	Var
Ses Aralığı	9 Ses	10 Ses
Pes Sesi	Sol	Sol(rast)
Tiz Sesi	La	Si(tiz buselik)

Tablo 39 Tablo incelendiğinde aynı isimli Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “Şafak Söktü Yine” isimli eserlerin; dizisi, makamı, karar sesi, yedeni, seyir karakteri, genişleme özelliği ve pes sesleri aynı olup; donanım ve ses değiştirici işaretlerin şekil özelliğinde farklılık olduğu görülmektedir. Sanat müziği eserinde ses değiştirici işaret kullanılmışken; halk müziği eserinde bu özelliğe yer verilmemiştir. Ses aralıkları da farklılık gösteren eserlerin pes sesleri aynı olup; tiz sesleri farklıdır. Genel özellikleri itibarıyla iki eserinde Gerdaniye makam dizisinde olduğu söylenebilir.

Şekil 79

Tıpır Tıpır Yürürsün İsimli TSM Eserinin Notası

Rep No:10673

ÇARIĞAH TÜRKÜ

TIPİR TIPİR YÜRÜRSÜN

♩ 92
Ağır

Sofyan Tı pır - tı - pır - yü rür - sün - sa - mur - kür - kü - sü - rür - sün a - man - a - man -

6

hey sen - bir - ri - cal - kızı - sını ni - çün - ya - yan - yü - rür - sün

11 (aranağme)

Merve E.

ĞÜFTE

Tıpır tıpır yürürsün;
Samur kürkü sürürsün;
Seb bir rical kızısin
Niçün yayan yürürsün.

Kiremitten su damlar;
Bir kız verin adamlar;
Bir kız bize çokmudur;
Köyünüzde yokmudur.

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 80

Tıpir Tıpir Yürürsün İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM No:302 - 08.06.1973

DERLEYEN
M.SARISÖZEN

YÖRESİ
KÜTAHYA

KİMDEN ALINDIĞI
ASIM DOĞAN

TIPIR TIPIR YÜRÜRSÜN

NOTAYA ALAN
M.SARISÖZEN

SÜRE:
1:06

TI - PIR - TI - PIR - YÜ - RÜR - SÜ - N - SA - MUR - SA - MUR -
Kİ - RE - Mİ - TE - SU - DAM - LAR - A - MAN - BİR - KIZ -

KÜR - KÜ - SÜ - RÜR - SÜN - SA - MUR - SA - MUR - KÜR - KÜ - SÜ - RÜ - R -
VE - RİN - A - DAM - LAR - A - MAN - BİR - KIZ - VE - RİN - A - DAM -

SÜN - SEN - BİR - VE - Zİ - R - Kİ - Zİ - Sİ - N -
LAR - BİR - KIZ - Bİ - ZE - ÇOK - MU - DÜR -

A-MAN - Nİ - ÇİN - YA - YAN - YÜ - RÜ - R - SÜN - A-MAN - Nİ - ÇİN - YA - YAN -
A-MAN - MEH - LE - NİZ - DE - YOK - MU - DÜR - A-MAN - MEH - LE - NİZ - DE -

YÜ - RÜ - R - SÜN - O - YA - Y - ŞEM - ME - NE - V - ŞEM -
YOK - MU - DÜR - O - YA - Y - ŞEM - ME - NE - V - ŞEM -

YO - RUL - DUM - BÖY - LE - İİE - RA - K - ŞAM - O - YA - Y - ŞEM -
YO - RUL - DUM - BÖY - LE - İİE - RA - K - ŞAM - O - YA - Y - ŞEM -

ME - NEV - ŞEM - YO - RUL - DUM - BÖY - LE - HE - RA - K - ŞAM
ME - NEV - ŞEM - YO - RUL - DUM - BÖY - LE - HE - RA - K - ŞAM

SON Merve E.

TIPIR TIPIR YÜRÜRSÜN
SAMUR SAMUR KÜRKÜ SÜRÜRSÜN
SEN BİR VEZİR KIZISIN
AMAN NİÇİN YAYAN YÜRÜRSÜN
OYAYŞEM MENEVŞEM
YORULDUM BÖYLE HER AKŞAM

2
KİREMİTE SU DAMLAR
AMAN BİR KIZ VERİN ADAMLAR
BİR KIZ BİZE ÇOKMUDUR
AMAN MEHLENİZDE YOKMUDUR
OYAYŞEM MENEVŞEM
YORULDUM BÖYLE HER AKŞAM

(TRT THM Arşivi, 2025).

Tablo 40*Tıpır Tıpır Yürürsün* isimli Eserlerin Makamsal Özellikleri

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Rast	Çargah
Karar Sesi	Sol	Do(çargah)
Güçlüsü	Re	Sol(gerdaniye)
Yedeni	Fa#	Yok
Donanımı	Yok	Yok
Ses Değiştirici İşaretler	Fa# Fa# ² Si ³	Yok
Seyir karakteri	Çıkıcı-İnici	Çıkıcı-İnici
Genişlemesi	Var	Yok
Ses Aralığı	9 ses	6 Ses
Pes Sesi	Fa	Do(çargah)
Tiz Sesi	Sol	La(muhayyer)

Tablo 40 Tablo incelendiğinde isimleri aynı olan Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “**Tıpır Tıpır Yürürsün**” isimli eserlerin; donanım ve seyir karakteri dışında tüm özelliklerin farklı olduğu gözlenmiştir. Sanat müziği eseri Çargah makam dizisindeyken halk müziği Rast makam dizisindedir. Bu haliyle karar sesi ve güçlü özelliği de mevcut oldukları makamların özelliğindedir. Yeden ses, ses değiştirici işaret ve genişleme özelliği sanat müziği eserinde kullanılmamışken; halk müziği eserinde kullanılmıştır. Ses aralıkları da farklılık gösteren eserlerin pes ve tiz seslerinde de ayrı özellikler gösterdiği görülmektedir.

Şekil 81

Yeşil Yaprak Arasında Kırmızı Gül Goncası İsimli TSM Eserinin Notası

Rep.No:11177

SABÂ TÜRKÜ

YEŞİL YAPRAK ARASINDA KIRMIZI GÜL GONCASI

♩ 190 CURCUNA

MÜZİK ve SÖZ: ANONİM

1. YE-ŞİL - YAP - RAK - A-RA - SIN - DA - KIR - MI - Zİ - GÜL -
2. YE-ŞİL - YAP - RAK - A-RA - SIN - DA - KIR - MI - Zİ - GÜL -
(SAZ.....)

GON - CE - Sİ - - - - - NE - RE - LER - DE -
HÂ - Rİ - VAR - - - - - YA - NAK - LA - Rİ -

ME-KÂN - KUR - MUŞ - GÖN - LÜ - MÜN - EĞ - LEN - CE - Sİ -
Â - LEV - ÂL - MIŞ - Sİ - NE - SIN - DE - NÂ - Rİ - VAR -

LEN - CE - Sİ - - - - - YA - RİN - DE - YİN -
NÂ - Rİ - VAR - - - - - YA - RİN - SO - RUN -

NAZ - Lİ - YÂ - RE - AY - Rİ - LİK SON - GE - CE - Sİ -
EL - Â - LE - ME - Kİ - MİN - BÖY LE - YA - Rİ - VAR -
(SÖZ.....)

(1,2) VAL - LA - Hİ - DOST - BİL - LÂ - Hİ - DOST -
(SAZ.....)

(1,2) O - NA - KUR - BAN - CAN - DÂ - İM -

(1,2) VAL - LÂ - Hİ - DOST - BİL - LÂ - Hİ - DOST - YÜ - RE - ÇİM - DEN - KAN - Gİ - DER SON
GÖ - ZÜM - GÖR - DÜ - GÖN - LÜM - SEV - Dİ - YAR - YO - LU - NA - CAN - Gİ - DER D.C.

1
YEŞİL YAPRAK ARASINDA KIRMIZI GÜL GONCESİ
NERELERDE MEKÂN KURMUŞ GÖNLÜMÜN EĞLENÇESİ
VARIN DEYİN NAZLI YÂRE AYRILIK SON GECEŞİ
VALLÂHİ DOST BİLLÂHİ DOST ONA KURBAN CAN DÂİM
VALLÂHİ DOST BİLLÂHİ DOST YÜREĞİMDEN KAN GİDER
GÖZÜM GÖRDÜ GÖNLÜM SEVDİ YAR YOLUNA CAN GİDER

2
YEŞİL YAPRAK ARASINDA KIRMIZI GÜL HÂRİ VAR
YANAKLARI ALEV ALMIŞ, SİNESİNDE NÂRİ VAR
VARIN SORUN ELÂLEME KİMİN BÖYLE YÂRİ VAR
VALLÂHİ DOST BİLLÂHİ DOST ONA KURBAN CAN DÂİM
VALLÂHİ DOST BİLLÂHİ DOST YÜREĞİMDEN KAN GİDER
GÖZÜM GÖRDÜ GÖNLÜM SEVDİ YAR YOLUNA CAN GİDER

(TRT, TSM Arşivi, 2025).

Şekil 82

Yeşil Yaprak Arasında İsimli THM Eserinin Notası

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINI ARI
THM REPERTUAR SIRA No: 2834
İNCELEM TARİHİ : 21.02.1986

YÖRESİ
KIRŞEHİR

KİMDEN ALINDIĞI
EMMİ FAYDACI OSMAN DİNCİ
AHMET AKVAŞ

SÜRESİ

96

DERLEYEN
ANK.DEV.KONS.

DERLEME TARİHİ
14.08.1945

YEŞİL YAPRAK ARASINDA

YE-ŞİL-YAP-RAK - A - RA-SIN - KIR-MI - Zİ - GÜL-GO - N-CA - Sİ - A-MA
YÜ-CE - YÜ - CE - DA - Ğ-BA-ŞIN - A - RA-MAK-TAN-GE - Lİ-RİM-A-MA

N - NE-RE-LE - RE - Gİ - T - Tİ - GEL - ME Z -
N - Yİ-TİR-DİM - NA - Z-Lİ - YA-Rİ - Mİ -

GÖN-LÜ-MÜN - EĞ - LE - N-CE - Sİ - A - MA N -
AĞ - LA-MAK - TAN - GE - Lİ-RİM-A - MA N -

VAY-NE-RE - YE - Gİ - T-Tİ-GE L-MEZ-GÖN-LÜ-MÜN-EĞ - LE - N-CE-Sİ-A - MA
Yİ - TİR-DİM-NAZ - Lİ - YA-Rİ - Mİ - AĞ - LA-MAK-TAN-GE - Lİ-Rİ-MA-MA

N - GEÇ-GÜ-ZEL - KAR - Şİ - M-DA-DUR - MA -
N - İF - LAH-OL - MAZ - BE - N-BU-DERT-TEN -

YA-KAR-A - TE - Şİ - N-BE-Nİ - A - MA N -
ÇE-KE-ÇE - KE - Ö - LÜ-RÜ-MA-MA N -

E - RO - LAN - ME - Y - DA - NA - Çİ - K - Sİ - N -

KİM-SA-RAR - GÜ - ZE - L - SE - Nİ - A - MA N -

-E -- RO - - LAN- MEY -- DA - - NA -- Çİ - K - SIN- §

KİM-SA-RAR - GÜ - ZE - L - SE - Nİ - A - MA N

Merve E.

(TRT, THM Arşivi, 2025).

Tablo 41*Yeşil Yaprak Arasında İsimli Eserlerin Makamsal Özellikleri*

MAKAMSAL ÖZELLİKLER	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Dizisi	Mahur	Saba
Karar Sesi	Sol	La(dügah)
Güçlüsü	Re	Do(çargah)
Yedeni	Yok	Sol(rast)
Donanımı	Fa#	Si ₄ Re ₅
Ses Değiştirici İşaretler	Fa ₄	Yok
Seyir karakteri	İnici-Çıkıcı	İnici-Çıkıcı
Genişlemesi	Var	Yok
Ses Aralığı	9 Ses	1 Oktav
Pes Sesi	Sol	Sol(rast)
Tiz Sesi	La	Sol(gerdaniye)

Tablo 41 Tablo incelendiğinde aynı isimli Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziği “Yeşil Yaprak Arasında” isimli eserlerin; seyir karakteri ve pes sesi dışında tüm özelliklerinin farklı olduğu görülmektedir. Sanat müziği eseri Saba makam dizisindeyken halk müziği eseri Mahur makam dizisindedir. Bu haliyle eserlerin karar sesi güçlüsü mevcut oldukları makamların özelliklerindedir. Sanat müziğinde yeden ses kullanılmışken halk müziğinde yeden ses kullanılmamıştır yine sanat müziğinde genişleme ve ses değiştirici işaret kullanılmışken halk müziğinde bu özelliklere yer verilmemiştir. Donanım işaretlerinin yeri ve şekli de farklı olan eserlerin, pes sesleri aynı özellik gösterirken yine tiz seslerinde de farklılık olduğu görülmüştür.

Tablo 42*İsimleri Aynı Olan Türk Müziği Eserlerin Makamsal Özellikleri*

Sıra No	TSM Rep. No	THM Rep. No	Eser Adı	TSM Makamı	THM Makamı
1	121	2171	Ağlama Yâr Ağlama	Hüseyni	Hüseyni
2	309	4506	Al Alma Allanıptı Al Alma Allanıpdı	Rast	Rast
3	401	485	Altın Tasta Gül Kuruttum	Acem Kürdi	Acem Kürdi
4	7200	929	Aman Avcı Vurma Meni Amman Avcı Vurma Beni	Segah	Nihavend
5	503	2428	Araz Üste Buz Üste-Tello	Nihavend	Çargah
6	850	4117	Avlu Deliğinden Boyun Gösterir	Gerdaniye	Gülizar

Tablo 42 (Devamı)

7	853	4119	Ayağına Giymiş Sedef Nalini	Eviç	Eviç
8	12306	916	Ayva Dibi Serin Olur Yatmaya	Hicaz Huzi	Segah
9	1053	1343	Bahçe Duvarı Aştım Bahçe Dıvarını Aşdım	Tahir	Muhayyer
10	1072	4115	Bahçeye Bar Diyemem	Zavil	Zavil
11	1375	3954	Ben Giderken Ekinleri Gök idi Ben Giderken Ekinleri Göğüdü	Tahir	Uşşak
12	1383	231	Ben Havada Uçar İdim	Eviç Huzi	Tahir
13	1848	4290	Bir Dalda İki Kiraz	Saba	Hicaz
14	2424	971	Bizim Dağlar Meşelidir Meşeli	Karcıgar	Karcıgar
15	2572	426	Bulut Gelir Seher ile	Gerdaniye	Gerdaniye
16	2673	1380	Bülbüller Ötüyor Seher Vaktidir	Mahur	Mahur
17	2997	4104	Çıkayım Gideyim Urmeli'ne	Hüseyini	Hüseyini
18	3097	501	Çubuğum Yok Yol Üstüne Uzatam	Muhayyer Kürdi	Muhayyer Kürdi
19	3674	2456	Düriyem'in Güğümleri Kalaylı	Hüzzam	Segah
20	19083	3870	Eski Libas Gibi	Hüzzam	Gerdaniye
21	12304	761	Ferayidir Kızın Adı Feraye	Nikriz	Nikriz
22	4455	2058	Fincanı Taştan Oyarlar	Nişaburek	Mahur
23	4862	252	Gemilerde Talim Var	Hicaz	Hicaz
24	4867	451	Genç Osman	Nişabur	Nişabur
25	4896	537	Gönül Gurbet Ele Varma Gideceğim Gurbet Eldir	Muhayyer	Muhayyer
26	5640	664	Gül Kuruttum	Hicazkar	Hicazkar
27	13305	2479	Ham Meyveyi Kopardılar Çamlığın Başında Tüter Bir Tütün	Acem-Kürdi	Kürdi
28	101	1436	İki Dilber Söyleşirler	Acem	Acem
29	3309	2168	İğdir'in Al Alması Deryada Deryalıklar	Nihavend	Nihavend
30	6730	1110	İstanbul'dan Üsküdar'a Yol Gider	Muhayyer	Hüseyini
31	6795	337	İzmir'in Kavakları	Segah	Segah
32	6859	845	Kahve Yemen'den Gelir	Nikriz	Rast
33	20331	93	Karadeniz Gümbür Gümbür Gümeler	Karcıgar	Karcıgar
34	7189	1923	Kız Pınarbaşı'nda Testi Doldurur	Muhayyer Kürdi	Hüseyini
35	7406	590	Lofçanın Ardında Kaya Lofçalı	Uşşak	Uşşak
36	7527	2201	Meclisinde Mail Oldum Meclisinde Mayıl Oldum	Zavil	Mahur
37	7542	269	Mecnunum Leylâ'mı Gördüm	Uşşak	Hüseyini
38	10025	2336	Sıra Sıra Siniler	Rast	Rast
39	10346	3163	Şafak Söktü Yine	Gerdaniye	Gerdaniye
40	10673	302	Tıpır Tıpır Yürürsün	Çargah	Rast
41	11177	2834	Yeşil Yaprak Arasında	Saba	Mahur

Tablo 42 de, Çalışmaya konu olan, TRT, THM ve TSM repertuvarında kayıt altına alınmış Türk Müziğinde aynı isimli 82 eserin makam dizileri sunulmuştur. Çalışma kapsamında her makamdan 2 eser çalışması amaçlanarak elde edilen sonuçlarda; Türk müziğinde türkü formunda toplam 25 farklı makam bulgusuna, bu eserlerden, 22 tanesinin halk müziği ve sanat müziği türlerinin aynı makamsal dizide olduğu; 60 tane eserin her iki türde de farklı makamsal dizide oldukları tespit edilmiştir.

Bu eserlerden, Hüseyini, Karcıgar ve Rast makam dizisinde olan ikişer eserin halk müziği ve sanat müziği türlerinin aynı makamsal dizide olduğu,

Acem, Acem Kürdi, Eviç, Gerdaniye, Hicaz, Hicazkar, Mahur, Muhayyer, Muhayyer Kürdi, Nihavend, Nikriz, Nişabur, Segah, Uşşak ve Zavil makam dizisinde olan birer eserin halk müziği ve sanat müziği türlerinin aynı makamsal dizide olduğu,

Çargah, Eviç, Gerdaniye, Gülizar, Hicaz, Kürdi, Muhayyer, Muhayyer Kürdi, Nihavend, Nikriz, Nişaburek, Segah, Uşşak, Tahir ve Zavil makamlarından seçilen birer eserin de halk müziği ve sanat müziği türlerinin farklı makamsal dizide oldukları görülmektedir.

Acem, Çargah, Gülizar, Hicazkar, Kürdi, Nişabur, Nişaburek makamlarında birer eser olduğundan bu makamlarda tek eser örneği ile çalışılmıştır.

Bu durum aynı isme sahip eserlerin bazı örneklerinde türler arasında benzer makamsal özellik gösterirken; bazı örneklerinde ise farklılıklar olduğu görülmektedir.

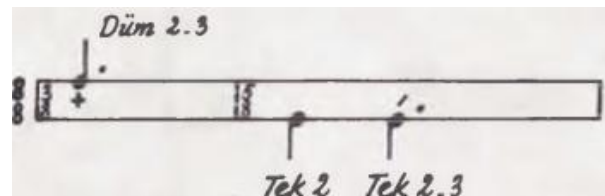
İkinci Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar

İkinci alt problemin çözümüne yönelik, çalışmada belirlenen Türk müziğinde türkü formundaki isimleri aynı olan 82 eserin usul özelliklerinin belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılmış ve özellikler tablo olarak gösterilerek yorumlanmıştır.

Tablo 43

Ağlama Yar Ağlama İsimli Eserlerin Usul Özellikleri

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	4/4	8/8(Müsemmen)
Düzümü	2+2	3+2+3

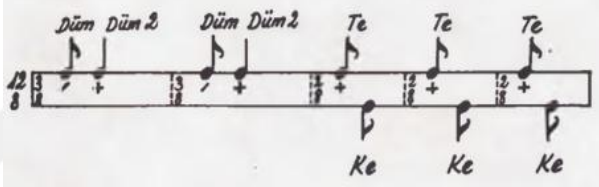
(Özkan, 2016).

Tablo 43 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “**Ağlama Yar Ağlama**” isimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin farklı olduğu; Sanat müziğinde sekiz zamanlı (müsemmen) küçük usul yapısında olan eser, halk müziğinde dört zamanlı ana usul özelliğinde olduğu, bu bağlamda düzum yapılarının farklı kalıplarda, olduğu görülmektedir.

Tablo 44

Al Alma Allanıptı ve Al Alma Allanıpdı İsimli Eserlerin Usul Özellikleri

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	12/8-15/8	12/8
Düzümü	3+3+3+3 3+3+3+3+3	3+3+3+3

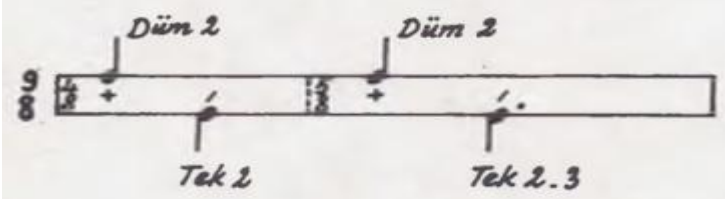
(Özkan, 2016).

Tablo 44 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “**Al Alma Allanıptı**” isimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin kısmen aynı olduğu görülmektedir. İki eserde de on iki zamanlı usul kullanılmışken; halk müziğinde on beş zamanlı karma usul özelliğinin de kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 45

Altın Tasta Gül Kuruttum İsimli Eserlerin Usul Özellikleri

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	9/8	9/8(Aksak)
Düzümü	2+2+2+3	2+2+2+3

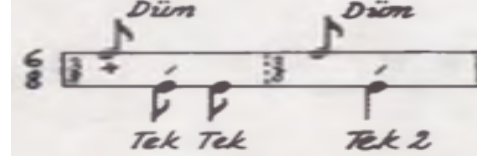

(Özkan, 2016).

Tablo 45 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “**Altın Tasta Gül Kuruttum**” isimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin birebir aynı özelliklerde olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde dokuz zamanlı usul yapısında olan eser, halk müziğinde birleşik usul yapısında olduğu görülmektedir.

Tablo 46*Amman Avcı Vurma Beni ve Amman Avcı Vurma Meni İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	6/8-12/8	6/8(yürük semai)
Düzümü	3+3 3+3+3+3	3+3

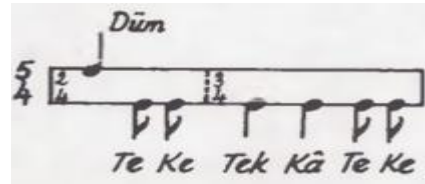

(Özkan, 2016).

Tablo 46 incelendiğinde Türk halk müziğinde “**Amman Avcı Vurma Meni**” ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “**Amman Avcı Vurma Beni**” İsimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin birebir aynı özelliklerde olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde altı zamanlı usul yapısında olan eser, halk müziğinde birleşik zamanlı usul yapısında olduğu görülmektedir. Ayrıca halk müziğinde güfte bölümünün on iki zamanlı karma usul ile yapıldığı bu haliyle de güfte kısmının 3+3+3+3 düzumünde olduğu görülmektedir.

Tablo 47*Araz Üste Buz Üste-Tello İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	6/8	5/4(Türk Aksağı)
Düzümü	3+3	2+3

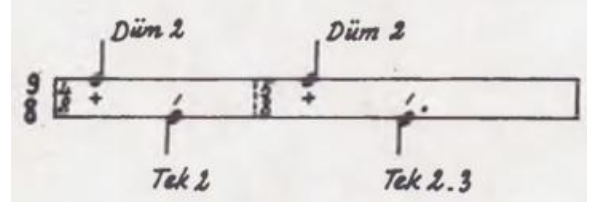

(Özkan, 2016).

Tablo 47 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “**Araz Üste Buz Üste**” ve “**Tello**” İsimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin farklı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde beş zamanlı Türk Aksağı usul yapısında olan eser, halk müziğinde birleşik zamanlı usul yapısında olduğu görülmektedir. Bu haliyle düzum yapıları farklılık göstermektedir.

Tablo 48*Avlu deliğinden Boyun Gösterir İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	9/8	9/8(Aksak)
Düzümü	2+2+2+3	2+2+2+3

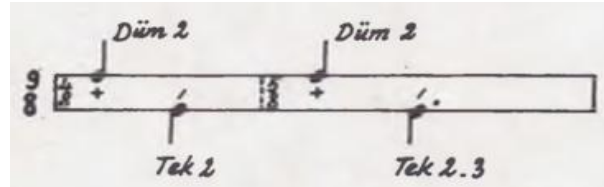

(Özkan, 2016).

Tablo 48 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “Avlu deliğinden Boyun Gösterir” isimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin birebir aynı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde dokuz zamanlı usul yapısında olan eser, halk müziğinde birleşik usul yapısında olduğu görülmektedir.

Tablo 49*Ayağına Giymiş Sedef Nalini İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	9/8	9/8(Aksak)
Düzümü	2+2+2+3	2+2+2+3

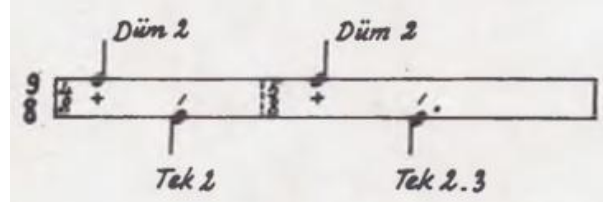

(Özkan, 2016).

Tablo 49 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “Ayağına Giymiş Sedef Nalini” isimli. eserlerin usul ve düzum özelliklerinin birebir aynı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde dokuz zamanlı usul yapısında olan eser, halk müziğinde birleşik usul yapısında olduğu görülmektedir.

Tablo 50*Ayva Dibi Serin Olur Yatmaya İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	9/8	9/8(Aksak)
Düzümü	2+2+2+3	2+2+2+3

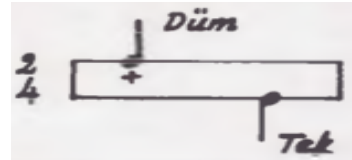

(Özkan, 2016).

Tablo 50 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “**Ayva Dibi Serin Olur Yatmaya**” İsimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin birebir aynı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde dokuz zamanlı usul yapısında olan eser, halk müziğinde birleşik usul yapısında olduğu görülmektedir.

Tablo 51*Bahçe Duvarını Aştım ve Bahçe Duvarını Aştım İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	4/4	2/4
Düzümü	2+2	1+1

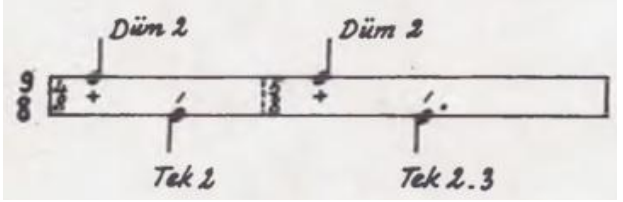

(Özkan, 2016).

Tablo 51 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “**Bahçe Duvarını Aştım**” İsimli eserin usul ve düzum özelliklerinin farklı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde iki zamanlı nim sofyan usul yapısında olan eser, halk müziğinde ana usul yapısında olduğu görülmektedir. Bu haliyle düzum yapıları da farklılık göstermektedir.

Tablo 52*Bahçeye Bar Diyemem İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	9/8	9/8(Aksak)
Düzümü	2+2+2+3	2+2+2+3

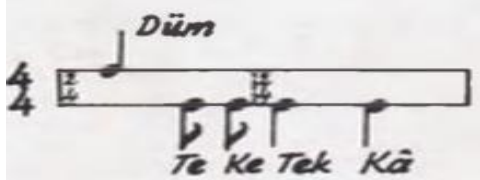

(Özkan, 2016).

Tablo 52 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “Bahçeye Bar Diyemem” İsimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin birebir aynı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde dokuz zamanlı aksak usul yapısında olan eser, halk müziğinde birleşik usuller sınıfında yer almaktadır.

Tablo 53*Ben Giderken Ekinleri Gök İdi ve Ben Giderken Ekinleri Göğüdü İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	4/4	4/4(sofyan)
Düzümü	2+2	2+2

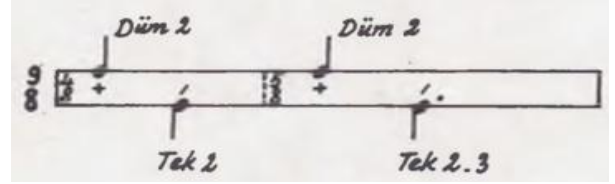

(Özkan, 2016).

Tablo 53 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “Ben Giderken Ekinleri Gök İdi” İsimli eserin usul ve düzum özelliklerinin aynı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde dört zamanlı sofyan usul grubunda olan eser, halk müziğinde ana usuller grubunda yer aldığı görülmektedir.

Tablo 54*Ben Havada Uçar İdim İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	9/8	9/8(Aksak)
Düzümü	2+2+2+3	2+2+2+3

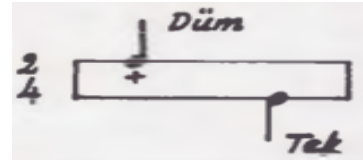

(Özkan, 2016).

Tablo 54 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “**Ben Havada Uçar İdim**” İsimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin birebir aynı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde dokuz zamanlı aksak usul yapısında olan eser, halk müziğinde birleşik usuller sınıfında yer almaktadır.

Tablo 55*Bir Dalda İki Kiraz İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	4/4	2/4
Düzümü	2+2	1+1

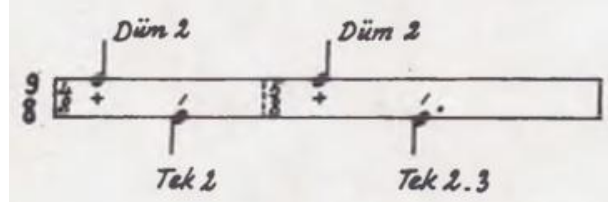

(Özkan, 2016).

Tablo 55 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “**Bir Dalda İki Kiraz**” İsimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin farklı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde iki zamanlı nim sofyen usul grubunda olan eser, halk müziğinde ana usuller grubunda yer aldığı görülmektedir. Bu haliyle düzum yapıları da farklılık göstermektedir.

Tablo 56*Bizim Dağlar Meşelidir Meşeli İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	9/8	9/8(Aksak)
Düzümü	2+2+2+3	2+2+2+3

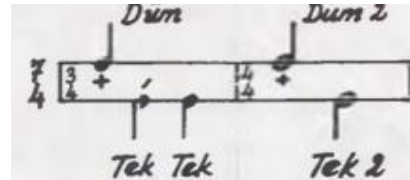

(Özkan, 2016).

Tablo 56 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “**Bizim Dağlar Meşelidir Meşeli**” isimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin birebir aynı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde dokuz zamanlı aksak usul yapısında olan eser, halk müziğinde birleşik usuller sınıfında yer almaktadır.

Tablo 57*Bulut Gelir Seher İle İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	7/8	7/4(Devr-i Hindi)
Düzümü	2+2+3	3+2+2

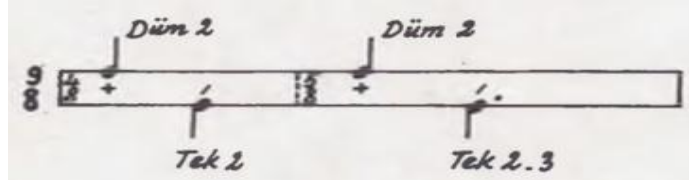
(Özkan, 2016).

Tablo 57 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “**Bulut Gelir Seher İle**” isimli eserin usul ve düzum özelliklerinin farklı olduğu görülmektedir. Sanat müziği eseri yedi zamanlı devr-i hindi usul özelliğindedir; halk müziği eseri yedi zamanlı birleşik usul yapısındadır. Zaman birimleri aynı eserlerin nota değerlerinin farklı olduğu, bu haliyle düzum yapılarının da farklı olduğu görülmektedir.

Tablo 58*Bülbüller Ötüyor Seher Vaktidir İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	9/8	9/8(Aksak)
Düzümü	2+2+2+3	2+2+2+3

(Özkan, 2016).

Tablo 58 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “Bülbüller Ötüyor Seher Vaktidir” İsimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin birebir aynı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde dokuz zamanlı aksak usul yapısında olan eser, halk müziğinde birleşik usuller sınıfında yer almaktadır.

Tablo 59*Çıkayım Gideyim Urum Eline İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	4/4	4/4(sofyan)
Düzümü	2+2	2+2

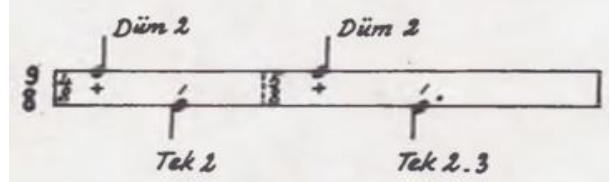

(Özkan, 2016).

Tablo 59 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “Çıkayım Gideyim Urum Eline” İsimli eserin usul ve düzum özelliklerinin birebir aynı özelliklerde olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde dokuz zamanlı aksak usul yapısında olan eser, halk müziğinde karma usuller sınıfında yer almaktadır.

Tablo 60*Çubuğum Yok Yol Üstüne Uzatam İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	2/4-9/8	9/8(Aksak)
Düzümü	(1+1)-(2+2+2+3)	2+2+2+3

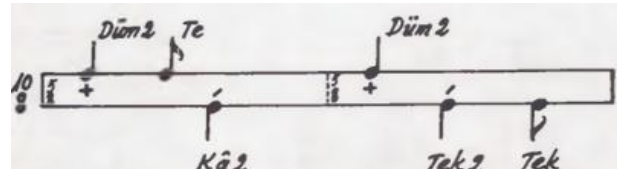

(Özkan, 2016).

Tablo 60 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “Çubuğum Yok Yol Üstüne Uzatam” İsimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin kısmen aynı olduğu görülmektedir. Türk halk müziğinde giriş güfte bölümünde eserin iki zamanlı ana usul yapısında olduğu devamında dokuz zamanlı (aksak) usulle devam edildiği görülmekte; Bu haliyle halk müziğinde düzum özelliğinin de değişiklik gösterdiği görülmektedir.

Tablo 61*Deryada Deryalıklar-Iğdır'ın Al Alması İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	6/4	10/8(curcuna)
Düzümü	3+3	3+2+2+3

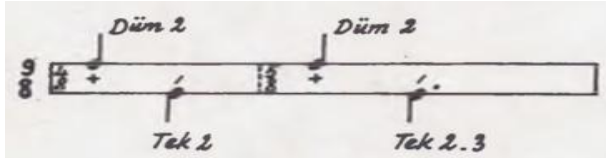

(Özkan, 2016).

Tablo 61 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “Deryada Deryalıklar-Iğdır'ın Al Alması” İsimli eserin usul ve düzum özelliklerinin farklı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde on zamanlı curcuna usul yapısında olan eser, halk müziğinde altı zamanlı birleşik usul özelliğinde olup, düzum yapısının da bu özelliklerle farklılık gösterdiği görülmektedir.

Tablo 62*Düriye'min Güğümleri Kalaylı İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	9/8	9/8(Aksak)
Düzümü	2+2+2+3	2+2+2+3

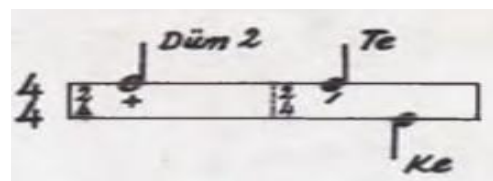

(Özkan, 2016).

Tablo 62 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “Düriye'min Güğümleri Kalaylı” İsimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin birebir aynı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde dokuz zamanlı aksak usul yapısında olan eser, halk müziğinde birleşik usuller sınıfında yer almaktadır.

Tablo 63*Eski Libas Gibi Aşığın Gönlü İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	5/8	4/4(sofyan)
Düzümü	2+3	2+2

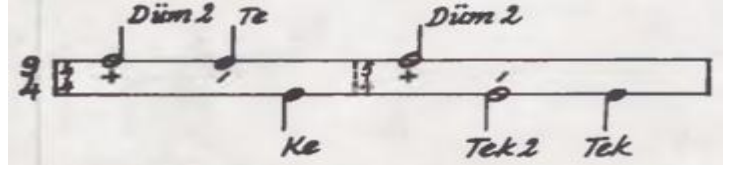

(Özkan, 2016).

Tablo 63 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “Eski Libas Gibi Aşığın Gönlü” İsimli eserin usul ve düzum özelliklerinin farklı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde dört zamanlı (sofyan) usulünde olan eser, halk müziğinde beş zamanlı birleşik usul özelliğindedir. Bu haliyle eserlerin düzum yapıları da farklılık gösterdiği görülmektedir.

Tablo 64*Ferayidir Kızın Adı Ferayi İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	9/4	9/4(Ağır Aksak)
Düzümü	(2+2+2+3)	(2+2+2+3)

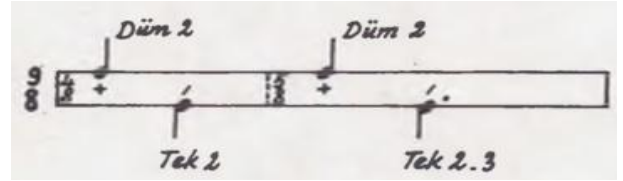

(Özkan, 2016).

Tablo 64 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “**Ferayidir Kızın Adı Ferayi**” İsimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin aynı olduğu görülmektedir. dokuz zamanlı aksak usul yapısında olan eser, halk müziğinde birleşik usuller sınıfında yer almaktadır.

Tablo 65*Fincanı Taştan Oyarlar İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	9/8	9/8(Aksak)
Düzümü	2+2+2+3	2+2+2+3

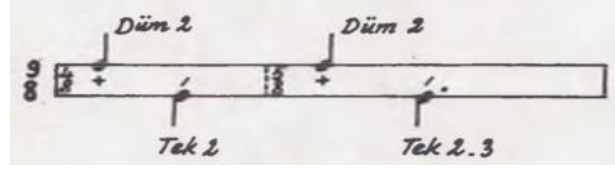

(Özkan, 2016).

Tablo 65 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “**Fincanı Taştan Oyarlar**” İsimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin birebir aynı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde dokuz zamanlı aksak usul yapısında olan eser, halk müziğinde birleşik usuller sınıfında yer almaktadır.

Tablo 66*Gemilerde Talim Var İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	9/8	9/8(Aksak)
Düzümü	2+2+2+3	2+2+2+3

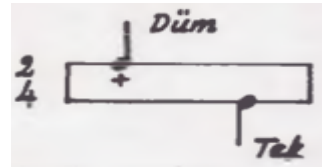

(Özkan, 2016).

Tablo 66 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “**Gemilerde Talim Var**” İsimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin birebir aynı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde dokuz zamanlı aksak usul yapısında olan eser, halk müziğinde birleşik usuller sınıfında yer almaktadır.

Tablo 67*Genç Osman İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	2/4	2/4(nim sofyan)
Düzümü	1+1	1+1

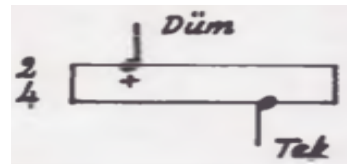

(Özkan, 2016).

Tablo 67 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “**Genç Osman**” İsimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin birebir aynı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde iki zamanlı nim sofyan usul yapısında olan eser, halk müziğinde ana usuller sınıfında yer almaktadır.

Tablo 68*Gideceğim Gurbet Eldir ve Gönül Gurbet Ele Varma İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	2/4	2/4(nim sofyan)
Düzümü	1+1	1+1

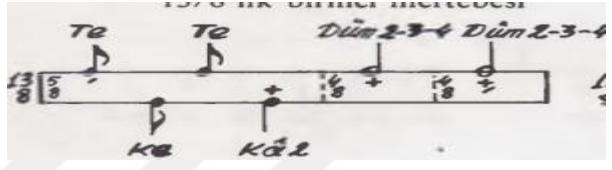
(Özkan, 2016).

Tablo 68 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “**Gideceğim Gurbet Eldir**” isimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin birebir aynı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde iki zamanlı nim sofyan usul yapısında olan eserin, halk müziğinde ana usuller sınıfında yer aldığı görülmektedir.

Tablo 69

Gül Kuruttum isimli Eserlerin Usul Özellikleri

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	11/8	13/8(Şarkı Devr-i Revanı)
Düzümü	3+2+2+2+2	3+2+2+2+2+2

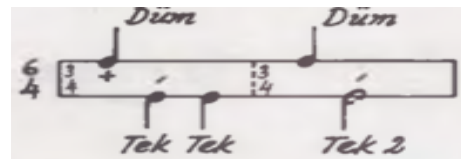
(Özkan, 2016).

Tablo 69 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “**Gül Kuruttum**” isimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin farklı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde on üç zamanlı (devr-i revanı şarkı) usul yapısında olan eser, halk müziğinde on bir zamanlı karma usul yapısındadır. Bu haliyle de eserlerin düzum yapıları farklılık göstermektedir.

Tablo 70

Ham Meyvayı Kopardılar-Çamlığın Başında Tüter Bir Tütün isimli Eserlerin Usul Özellikleri

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	6/4-4/4-5/4	4/4(sofyan)
Düzümü	3+3-2+2-3+2	2+2

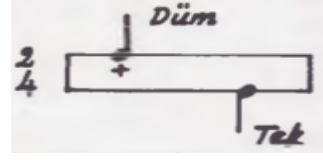

(Özkan, 2016).

Tablo 70 incelendiğinde THM ve TSM de isimleri aynı olan “**Ham Meyvayı Kopardılar-Çamlığın Başında Tüter Bir Tütün**” isimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin kısmen aynı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde dört zamanlı sofyan usul kalıbında olan eser; halk müziğinde dört, beş ve altı zamanlı. Ana usul ve birleşik usul kalıplarında şekillendiği görülmektedir.

Tablo 71*İki Dilber Söyleşirler İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	2/4	2/4(nim sofyan)
Düzümü	1+1	1+1

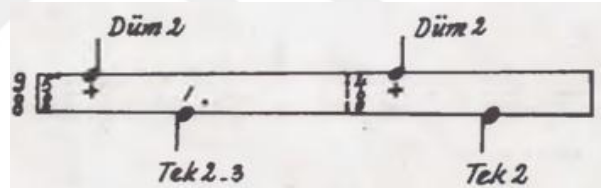

(Özkan, 2016).

Tablo 71 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “İki Dilber Söyleşirler” İsimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin birebir aynı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde iki zamanlı nim sofyan usul yapısında olan eser, halk müziğinde ana usuller sınıfında yer almaktadır.

Tablo 72*İstanbul’dan Üsküdar’a Yol Gider İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	9/8	9/8(Raks Aksağı)
Düzümü	2+3+2+2	2+3+2+2

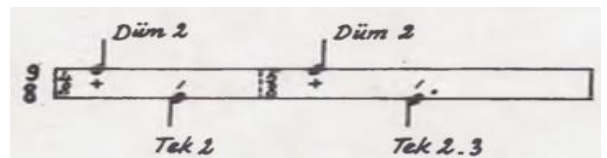

(Özkan, 2016).

Tablo 72 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “İstanbul’dan Üsküdar’a Yol Gider” İsimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin birebir aynı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde dokuz zamanlı aksak usul yapısında olan eser, halk müziğinde birleşik usuller sınıfında yer almaktadır.

Tablo 73*İzmir’in Kavakları İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	9/8	9/8(Aksak)
Düzümü	2+2+2+3	2+2+2+3

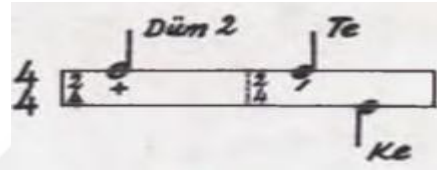
(Özkan, 2016).

Tablo 73 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “İzmir’in Kavakları” isimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin birebir aynı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde dokuz zamanlı aksak usul yapısında olan eser, halk müziğinde birleşik usuller sınıfında yer almaktadır.

Tablo 74

Kahve Yemenden Gelir İsimli Eserlerin Usul Özellikleri

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	9/8	4/4(sofyan)
Düzümü	2+2+2+3	2+2

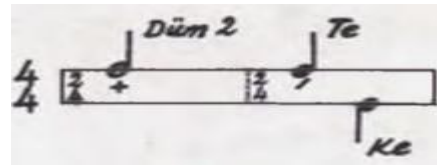
(Özkan, 2016).

Tablo 74 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “Kahve Yemenden Gelir” isimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin farklı özelliklerde olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde dört zamanlı sofyan usul yapısında olan eser, halk müziğinde birleşik usuller sınıfında yer almaktadır.

Tablo 75

Karadeniz Gümbür Gümbür Gümeler İsimli Eserlerin Usul Özellikleri

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	4/4	4/4(sofyan)
Düzümü	2+2	2+2

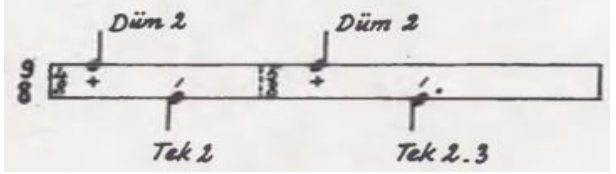
(Özkan, 2016).

Tablo 75 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “Karadeniz Gümbür Gümbür Gümeler” isimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin birebir aynı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde dört zamanlı sofyan usul yapısında olan eser, halk müziğinde dört zamanlı usuller sınıfında yer almaktadır.

Tablo 76*Kız Pınar Başında Aman Testi Doldurur İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	9/8	9/8(Aksak)
Düzümü	2+2+2+3	2+2+2+3

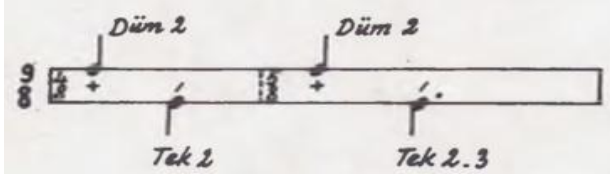

(Özkan, 2016).

Tablo 76 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “**Kız Pınar Başında Aman Testi Doldurur**” isimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin birebir aynı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde dokuz zamanlı aksak usul yapısında olan eser, halk müziğinde birleşik usuller sınıfında yer almaktadır.

Tablo 77*Lofça'nın Ardında Kaya İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	9/8	9/8(Aksak)
Düzümü	2+2+2+3	2+2+2+3

(Özkan, 2016).

Tablo 77 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “**Lofça'nın Ardında Kaya**” isimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin birebir aynı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde dokuz zamanlı aksak usul yapısında olan eser, halk müziğinde birleşik usuller sınıfında yer almaktadır.

Tablo 78*Meclisinde Mayıl Oldum İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

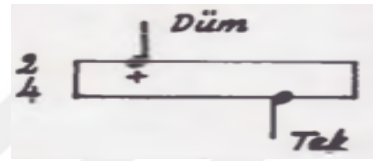
USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	10/8	7/8(Devr-i Hindi)
Düzümü	2+3+2+3	2+3+2

Tablo 78 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “**Meclisinde Mayıl Oldum**” isimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin farklı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde yedi zamanlı (Devr-i hindi) usul yapısında olan eser halk müziğinde on zamanlı karma usul yapısında olduğu; bu haliyle düzum yapılarının da farklı özelliklerde olduğu görülmektedir.

Tablo 79

Mecnunum Leylamı Gördüm İsimli Eserlerin Usul Özellikleri

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	2/4	2/4(nim sofyan)
Düzümü	1+1	1+1

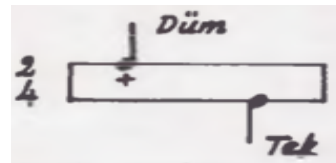
(Özkan, 2016).

Tablo 79 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “**Mecnunum Leylamı Gördüm**” İsimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin birebir aynı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde iki zamanlı nim sofyan usul yapısında olan eser, halk müziğinde iki zamanlı ana usuller sınıfında yer aldığı görülmektedir.

Tablo 80

Sıra Sıra Siniler İsimli Eserlerin Usul Özellikleri

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	4/4	2/4(nim sofyan)
Düzümü	2+2	1+1

(Özkan, 2016).

Tablo 80 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “**Sıra Sıra Siniler**” İsimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin farklı özelliklerde olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde iki zamanlı nim sofyan usul yapısında olan eser, halk müziğinde dört zamanlı ana usuller sınıfında yer aldığı görülmektedir.

Tablo 81*Şafak Söktü Yine Sunam Uyanmaz İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	4/4	2/4(nim sofyan)
Düzümü	2+2	1+1

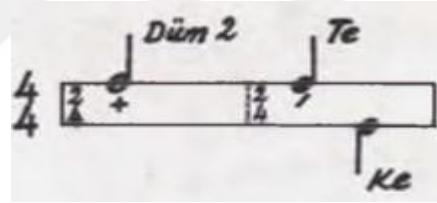

(Özkan, 2016).

Tablo 81 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “Şafak Söktü Yine Sunam Uyanmaz” isimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin farklı özelliklerde olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde iki zamanlı (nim sofyan) usul yapısında olan eser, halk müziğinde dört zamanlı ana usuller sınıfında yer aldığı görülmektedir.

Tablo 82*Tıpır Tıpır Yürürsün İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	2/4	4/4(sofyan)
Düzümü	1+1	2+2

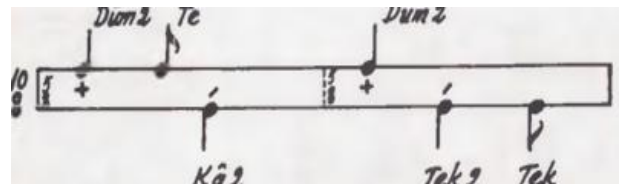

(Özkan, 2016).

Tablo 82 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “Tıpır Tıpır Yürürsün” isimli eserin usul ve düzum özelliklerinin farklı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde dört zamanlı sofyan usul yapısında olan eser, halk müziğinde iki zamanlı ana usuller sınıfında yer aldığı görülmektedir.

Tablo 83*Yeşil Yaprak Arasında İsimli Eserlerin Usul Özellikleri*

USUL ÖZELLİKLERİ	TÜRK HALK MÜZİĞİ	TÜRK SANAT MÜZİĞİ
Usulü	7/4-4/4	10/8(curcuna)
Düzümü	(3+2+2)-(2+2)	2+3+2+3

(Özkan, 2016).

Tablo 83 incelendiğinde Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinde isimleri aynı olan “Yeşil Yaprak Arasında” isimli eserlerin usul ve düzum özelliklerinin farklı olduğu görülmektedir. Sanat müziğinde on zamanlı curcuna usul yapısında olan eser, halk müziğinde iki zamanlı ana usul ve yedi zamanlı birleşik usul sınıfında yer aldığı görülmektedir.

Tablo 84

İsimleri Aynı Olan Türk Müziği Eserlerin Usul Özellikleri

Sıra No	TSM Rep. No	THM Rep. No	Eser Adı	TSM Usul	TSM Düzüümü	THM Ritm	THM Düzüümü
1	121	2171	Ağlama Yâr Ağlama	Müsemmen8/8	3+2+3	4/4	2+2
2	309	4506	Al Alma Allanıptı	12/8	3+3+3+3	12/8 15/8	3+3+3+3- 3+3+3+3+3
3	401	485	Altın Tasta Gül Kuruttum	Aksak 9/8	2+2+2+3	9/8	2+2+2+3
4	7200	929	Aman Avcı Vurma Meni	6/8 Yürük Semai	3+3	6/8	3+3
5	503	2428	Araz Üste Buz Üste	5/4 Türk Aksağı	2+3	6/8	3+3
6	850	4117	Avlu Deliğinden Boyun Gösterir	Aksak 9/8	2+2+2+3	9/8	2+2+2+3
7	853	4119	Ayağına Giymiş Sedef Nalini	Aksak 9/8	2+2+2+3	9/8	2+2+2+3
8	12306	916	Ayva Dibi Serin Olur Yatmaya	Aksak 9/8	2+2+2+3	9/8	2+2+2+3
9	1053	1343	Bahçe Duvarı Aştım	Nim Sofyan 2/4	1+1	4/4	2+2
10	1072	4115	Bahçeye Bar Diyemem	Aksak 9/8	2+2+2+3	9/8	2+2+2+3
11	1375	3954	Ben Giderken Ekinleri Gök idi	Sofyan 4/4	2+2	4/4	2+2
12	1383	231	Ben Havada Uçar İdim	Aksak 9/8	2+2+2+3	9/8	2+2+2+3
13	1848	4290	Bir Dalda İki Kiraz	Nim Sofyan 2/4	1+1	4/4	2+2
14	2424	971	Bizim Dağlar	Aksak 9/8	2+2+2+3	9/8	2+2+2+3
15	2572	426	Bulut Gelir Seher ile	Devr-i Hindi 7/4	3+2+2	7/8	2+2+3
16	2673	1380	Bülbüller Ötüyor Seher Vaktidir	Aksak 9/8	2+2+2+3	9/8	2+2+2+3
17	2997	4104	Çıkayım Gideyim Ur Rumeli'ne	Sofyan 4/4	2+2	4/4	2+2
18	3097	501	Çubuğum Yok Yol Üstüne Uzatam	Aksak 9/8	2+2+2+3	2/4 9/8	1+1 2+2+2+3
19	3674	2456	Düriyem'in Güğümleri Kalaylı	Aksak 9/8	2+2+2+3	9/8	2+2+2+3

Tablo 84 (Devamı)

20	19083	3870	Eski Libas Gibi	Sofyan 4/4	2+2	5/8	2+3
21	12304	761	Ferayidir Kızın Adı Feraye	Ağır Aksak 9/4	2+2+2+3	9/4	2+2+2+3
22	4455	2058	Fincanı Taştan Oyarlar	Aksak 9/8	2+2+2+3	9/8	2+2+2+3
23	4862	252	Gemilerde Talim Var	Aksak 9/8	2+2+2+3	9/8	2+2+2+3
24	4867	451	Genç Osman	Nim Sofyan 2/4	1+1	2/4	1+1
25	4896	537	Gönül Gurbet Ele Varma	Nim Sofyan 2/4	1+1	2/4	1+1
26	5640	664	Gül Kuruttum	Şarkı Devr-i Revamı 13/8	3+2+2+2+2	11/8	3+2+2+2+2
27	13305	2479	Ham Meyveyi Kopardılar	Sofyan 4/4	2+2	6/4 4/4	3+3 2+2
28	101	1436	İki Dilber Söyleşirler	Nim Sofyan 2/4	1+1	2/4	1+1
29	3309	2168	İğdirin Al Alması	Curcuna 10/8	3+2+2+3	6/4	3+3
30	6730	1110	İstanbuldan Üsküdarı Yol Gider	Aksak 9/8	2+3+2+2	9/8	2+3+2+2
31	6795	337	İzmir'in Kavakları	Aksak 9/8	2+2+2+3	9/8	2+2+2+3
32	6859	845	Kahve Yemen'den Gelir	Sofyan 4/4	2+2	9/8	2+2+2+3
33	20331	93	Karadeniz Gümbür Gümbür Gümeler	Sofyan 4/4	2+2	2/4	1+1
34	7189	1923	Kız Pınarbaşı'nda Testi Doldurur	Aksak 9/8	2+2+2+3	9/8	2+2+2+3
35	7406	590	Lofçanın Ardında Kaya	Aksak 9/8	2+2+2+3	9/8	2+2+2+3
36	7527	2201	Meclisinde Mail Oldum	Devr-i Hindi 7/8	3+2+2	10/8	2+3+2+3
37	7542	269	Mecnunum Leylâ'mı Gördüm	Nim Sofyan 2/4	1+1	2/4	1+1
38	10025	2336	Sıra Sıra Siniler	Nim Sofyan 2/4	1+1	4/4	2+2
39	10346	3163	Şafak Söktü Yine	Nim Sofyan 2/4	1+1	4/4	2+2
40	10673	302	Tipir Tipir Yürürsün	Sofyan 4/4	2+2	2/4	1+1
41	11177	2834	Yeşil Yaprak Arasında	Curcuna 10/8	2+3+2+3	7/4 4/4	3+2+2 2+2

Tablo 84'de çalışma kapsamında incelenen TRT, THM ve TSM repertuarında kayıt altına alınmış Türk Müziğinde türkü formundaki aynı isimli 82 eserin usul ve düzum özellikleri sunulmuştur. İnceleme sonuçlarına göre Türk müziğinde bu eserlerin otuz üç tanesi 9/8

usulünde, on altı tanesi 4/4, on beş tanesi 2/4, üç tanesi 6/8, 10/8 usulünde, iki tanesi 6/4, 7/4, 9/4 ve 7/8 ve 12/8 usulünde, birer eserin 5/4, 5/8, 8/8, 11/8, 13/8 ve 15/8 usul yapısında olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgulardan yola çıkarak Türk Müziğinde isimleri aynı olan eserlerde dokuz zamanlı, iki zamanlı ve dört zamanlı usullerin yaygın olduğu görülmüştür, diğer usullerin yaygın olmadığı tespit edilmiştir.

Yine bu eserlerin usul özelliklerini düzum olarak incelediğimizde, (2+2+2+3) düzumün otuz üç tane, (2+2) düzumün on altı tane, (1+1) düzumün on beş tane, (3+3), düzumün beş tane, (3+2+2) düzumün üç tane, (2+3), (2+3+2+2), (2+3+2+3), (3+3+3+3) düzumlerinin iki tane, (3+2+3), (2+2+3), (2+3+2), (3+2+2+2+2), (3+2+2+3), (3+2+2+2+2+2), (3+3+3+3+3) düzumlerinde ise birer tane olduğu; tespit edilmiştir. Bunların THM ve TSM de (2+2+2+3), (2+2), (1+1) usul düzumlerinin yaygın; diğer düzumlerin ise az kullanılan usuller olduğu sonucuna varılmıştır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde, araştırma sürecinde toplanan verilerin çözümlemesine dayalı olarak ulaşılan sonuçlar ile bu sonuçlara bağlı olarak geliştirilen önerilere yer verilmiştir. Bulgular, araştırmanın temel amacı ve alt sorularıyla ilişkilendirilerek kapsamlı bir değerlendirme yapılmış; elde edilen çıkarımlar doğrultusunda literatüre katkı sunabilecek nitelikte öneriler ortaya konmuştur.

Sonuçlar

Birinci alt probleme yönelik sonuçlar.

Yapılan makamsal analizde halk müziği eserlerinin sanat müziği makamlarına (karar sesi, seyir karakteri, koma vb. unsurlar bakımından) tam manasıyla karşılık gelmediği tespit edilmiştir.

Çalışmada incelenen TRT, THM ve TSM repertuvarında kayıt altına alınmış, Türk müziğinde aynı isimli 82 eser bulunmaktadır. Bu eserlerin 25 farklı makamda olduğu tespit edilmiş; her makamdan 2 eser seçilerek nota örnekleri incelenmiştir. İnceleme sonucunda, 82 eserden 22'sinin halk müziği ve sanat müziği türlerinde aynı makamsal diziyi paylaştığı, 60 eserin ise farklı makamsal dizilerde yer aldığı görülmüştür.

Bu eserlerden, Hüseyini, Karcıgar ve Rast makam dizisinde olan ikişer eserin halk müziği ve sanat müziği türlerinin aynı makamsal dizide olduğu,

Acem, Acem Kürdi, Eviç, Gerdaniye, Hicaz, Hicazkar, Mahur, Muhayyer, Muhayyer Kürdi, Nihavend, Nikriz, Nişabur, Segah, Uşşak ve Zavil makam dizisinde olan birer eserin halk müziği ve sanat müziği türlerinin aynı makamsal dizide olduğu,

Yine Çargah, Eviç, Gerdaniye, Gülizar, Hicaz, Kürdi, Muhayyer, Muhayyer Kürdi, Nihavend, Nikriz, Nişaburek, Segah, Uşşak, Tahir ve Zavil makamlarından seçilen birer eserin halk müziği ve sanat müziği türlerinin farklı makamsal dizide oldukları görülmektedir. Bu durum aynı isme sahip eserlerin bazı örneklerinde türler arasında benzer makamsal özellik gösterirken; bazı örneklerinde ise farklılıklar olduğu görülmektedir.

Acem, Acem Kürdi, Çargah, Gülizar, Hicazkar, Kürdi, Nişabur ve Nişaburek makamlarında türkü formunda bir eser olduğundan, bu makamlarda tek eser çalışması yapılmıştır.

Bu bulgulardan anlaşılacağı üzere Türk Müziğinde incelenen eserlerde Hüseyini ve Rast makamının yaygın olduğu; Gülizar, Kürdi Nişaburek makamlarının yaygın olmadığı belirlenmiştir.

Mahur, Hicaz, Karcıgar, Muhayyer Kürdi ve Segah gibi basit (temel) makamların da türkü formunda genellikle icra edildiği görülse de bileşik (mürekkep) ve göçürülmüş (şed) makamlarda da eserler olduğu sonucuna varılmıştır.

İkinci alt probleme yönelik sonuçlar.

Türk müziğinde bulunan türkü formundaki aynı isimli olan eserlerin karşılıkları belirlenirken, bazı eserlerdeki usul özelliklerinin THM 'deki karşılıklarının TSM' de bulunmadığı; TSM' deki karşılıkları belirlenirken bazı eserlerdeki usul özelliklerinin de THM' de bulunmadığı tespit edilmiştir. İnceleme sonuçlarına göre; TSM' deki 13/8'lik usulün THM de karşılığı olmadığına, 13/8' in THM de usul adıyla değil, tavır, oyun türü, ya da yöresel isimle tanımlandığı düşünülmektedir.

Yapılan usul analizi neticesinde TRT, TSM - THM repertuvarında türkü formundaki isimleri aynı olan eserlerin usul özellikleri incelenmiştir. Bu sonuçlara göre incelenen 82 eserin ritim/usul özelliklerinde otuz üç tanesi 9/8 usulünde, on altı tanesi 4/4, on beş tanesi 2/4, üç tanesi 6/8, 10/8 usulünde, iki tanesi 6/4, 7/4, 9/4 ve 7/8 ve 12/8 usulünde, birer eserin 5/4, 5/8, 8/8, 11/8, 13/8 ve 15/8 usul yapısında olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgulardan yola çıkarak Türk Müziğinde isimleri aynı olan eserlerde dokuz zamanlı, iki zamanlı ve dört zamanlı usullerin yaygın olduğu görülmüştür, diğer usullerin yaygın olmadığı tespit edilmiştir.

Yine bu eserlerin usul özelliklerini düzum olarak incelediğimizde, (2+2+2+3) düzumün otuz üç tane, (2+2) düzumün on altı tane, (1+1) düzumün on beş tane, (3+3), düzumün beş tane, (3+2+2) düzumün üç tane, (2+3), (2+3+2+2), (2+3+2+3), (3+3+3+3) düzumlerinin iki tane, (3+2+3), (2+2+3), (2+3+2), (3+2+2+3), (3+2+2+2+2), (3+2+2+2+2+2), (3+3+3+3+3), düzumlerinde ise birer tane olduğu; tespit edilmiştir. Bunların THM ve TSM de (2+2+2+3), (2+2), (1+1) usul düzumlerinin yaygın; diğer düzumlerin ise az kullanılan usuller olduğu sonucuna varılmıştır.

Sonuç olarak, Türk Müziğinin iki temel türü olan THM ve TSM, ortak köklerden beslenmekte ve her ikisi de tek sesli yapıda icra edilmektedir. Bu iki müzik türü, birçok benzer yön taşısa da müziksel kavramlar açısından kendi bünyelerinde bazı kavramsal ayrılıklar barındırır. Bu ayrılıklardan biri de makam ve usul kavramlarının tanımlanma biçimi olduğu, özellikle Türk Sanat Müziği alanında yeterli sayıda yazılı kaynağın bulunmaması, bu müzik türünün ulusal ve uluslararası düzeyde tanınırlığını ve gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir.

Benzer şekilde, Türk Halk Müziği konusunda da kapsamlı bir terminolojinin oluşturulamamış olması, kavramsal belirsizliklere ve karışıklıklara yol açması sonucuna varılmıştır.

Öneriler

Elde edilen analiz sonuçlarına dayanarak geliştirilen öneriler şu şekildedir;

- THM’de makam ve usullerin adlandırılama nedenleri üzerine düşünülerek, bu alanda daha kapsamlı araştırmalar yapılması; özellikle THM makam ve usul sistemlerinin ayrıntılı biçimde incelenmesi,
- Bu ayrımlardan biri de usullerin adlandırılması ve açıklanmasıyla ilgilidir. TSM’de her bir usulün özgün bir isimle tanımlanırken (örneğin Sofyan, Aksak, Curcuna gibi), THM’de ise usuller isimlendirilmemiş, daha çok sayısal ve ritmik değerlerle ifade edilmiştir. THM ve TSM usul yapılarını birlikte ele alınmasının eğitim-öğretim birliği açısından önemli olacağı; Türk Müziğinde ortak bir usul kuramı için bilimsel ve akademik çalışmalar yürütülmesi,
- Türk Halk Müziğinde türlere yönelik yapılan sınıflandırmalarda ortak ve sabit bir sistemin bulunmadığı; sınıflandırmaların çoğunlukla kişisel yaklaşımlar doğrultusunda şekillendiği gözlemlenmektedir. Bu durum, Türk Halk Müziği açısından ulusal düzeyde standart bir tür ayrımının henüz oluşturulmadığını, sabit bir yaklaşımın oluşturulması gerektiği,
- Al Alma Allanıptı isimli TSM eserinin usulde belirtilen 12/8 lik ölçü ilk porte ölçüsü ile uyuşmamakta; bu haliyle olabilecek diğer durumlarla ilgili; TRT repertuvarında yer alan ve tezin örneklemini oluşturan Türk müziğinde aynı ismi taşıyan türkü formundaki eserlerin nota yazımlarındaki ciddi hatalar ve farklılıklar neticesinde söz konusu eserlerin tekrardan ele alınıp usul rakamlarının yeniden düzenlenerek nota yazımlarının sağlanması, gerek icracılar gerek araştırmacılar gerekse de eğitimciler açısından yararlı olacağı,
- İnceleme dışında kalan eserlerin, makam ve usul yönünden başka araştırmacılar tarafından detaylı çalışılabileceği önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Acıpayamlı, O. (1978). *Halkbilim Terimleri Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Akdoğan, O. (1993). *Türk Musikisi Nazariyatı Dersleri*. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Arat, S. (2001). *Türk Halk Müziğinde Derleme*. (Tez No. 107341). [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Avcı, M. (2021). Bestenin anlam dünyası: Yaratma, hatırlama, bulma ve keşfetme ekseninde müzik üretimi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(48), 54–78.
- Aydın, Y. (2011). *Türk Beşleri*. Ansiklopedisi Yayınları.
- Bayburtlu, S. (2016). Erzurum Yöresi Müziklerinin Kültürel Özelliği. *International Journal of Cultural and Social Studies*. (266)
- Behar, C. (2015). *Osmanlı/Türk Müsıkîsinin Kısa Tarihi*. Yapı Kredi Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Büyükyıldız, H. Z. (2009). *Türk Halk Müziği*. Papatya Yayıncılık.
- Çobanoğlu, Ö. (2010). “Türkü” olgusu bağlamında ‘türkü’ ve ‘şarkı’ terimlerinin etimolojisini yeniden tanımlama denemesi. *Türk Yurdu*, Ocak (269), 46–49.
- Dağlı, T. (2019). *Türk Sanat Müziği Ses Eğitimi Türkü Formu Kullanımına Dair Uzman Görüşlerinin İncelenmesi*. (Tez No. 563108). Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Konya). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Dizdaroğlu, H. (1969). *Halk Şiirinde Türler*. Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Emekli, N. (2011). *Farabi’den Günümüze Türk Musikisi*. Akademi Basın-Yayın.
- Emnalar, A. (1998). *Türk Halk Müziği ve Nazariyatı*. Ege Üniversitesi Basımevi.
- Gerçek, İ. H. (2023). *Türk Musikisinde Makam Bilgisi ve Tatbiki*. (2. Baskı). Kaplan, F. B. ve Akmedmedoğlu N. (Ed.). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Gökçe, E. (1982). *Eğin Türküleri*. Yaba Yayınları.
- Gültaş, S. (2003). *Vurgu ve Vurgulamaları ile Türk Müsıkîsinde Prozodi*. Kurtiş Matbaacılık.
- Karadeniz, M. E. (1965). *Türk Musikisinin Nazariye Esasları*. İş Bankası.
- Karakaya, F. E. (2023). *Türk Müziği*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel.
- Kutluğ, Y. (2000). *Türk Musikisinde Makamlar*. Yapı Kredi Yayınları.
- Küçükbezirci, S. (2006). *Merkez türküleri*. Konya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü.
- Oransoy, G. (1990). Makam kelimesinin sekiz küğsel anlamı. *Belleten Türk Kültür Araştırmaları*.
- Özbek, M. (1982). *Türk halk müziği el kitabı: Terimler sözlüğü*. Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- Özkan, İ. H. (2016). *Türk Müsıkîsi Nazariyatı ve Usûlleri*. (15. Basım). Ötüken.

- Öztuna, Y. (1990). *Büyük Türk musikisi ansiklopedisi: Cilt I*. Kültür Bakanlığı.
- Öztuna, Y. (2000). *Türk Musikisi Kavram ve Terimler Ansiklopedisi*. Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- Pelikoğlu, M. C., & Sümbüllü, H. T. (2008). GTHM ve GTSM türkü formundaki eserlerin dizileri bakımından makamsal benzerlikleri. Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Dergisi. <http://dergipark.org.tr/en/download/article-file/28974>
- Pelikoğlu, M. C. (2012). *Geleneksel Türk halk müziği eserlerinin makamsal açıdan adlandırılması* [Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi]. Atatürk Üniversitesi Tez Merkezi.
- Pelikoğlu, M. C., & Efe, S. (2022). Bayburt yöresi sözsüz halk oyunu ezgilerinin makamsal ve ritimsel özellikleri. İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi, 8(2), 224–238. <http://doi.org/10.22252/ijca.1225605>
- Salgar, M. F. (2017). *Türk Müziğinde Makamlar, Usûller ve Seyir Örnekleri*. Ötüken.
- Tanrıkorur, C. (2004). Türk Müzik Kimliği. Dergâh Yayınları.
- Tanrıkorur, C. (2005). *Osmanlı Dönemi Türk Musikisi* (2. Baskı) İstanbul Dergah Yayınları.
- Tıraşçı, M. (2017). *Türk Mûsikîsi Nazariyatı Tarihi*. (1. Baskı). Kayıhan Yayınları.
- Titon, J.T. (2009). *Worlds of Music*. Canada Pre-PressPMG.
- Tura, Y. (1997). *Türk Halk Müziğinde Karşılaşılan Ezgi Çizgilerinin İncelenmesi ve Sınıflandırılması*. V. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi, Kültür ve Turizm Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Türk Dil Kurumu (TDK). (1988). *Türkçe sözlük*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Uçan, A. (2000). Geçmişten Günümüze Günümüzden Geleceğe Türk Müzik Kültürü, Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan A. (1994) *İnsan ve Müzik*, İnsan ve Sanat Eğitimi. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Yeğin, A., Badıllı, A., İsmail, H., & Çalım, İ. (1992). *İ.Ü. Devlet Konservatuvarı arşivi Osmanlıca-Türkçe ansiklopedik büyük lügat*. İstanbul: İ.Ü. Devlet Konservatuvarı Yayınları.
- Yener, S. (2001). *Türk Halk Müziğinde Dizeler ve İsimlendirilmesi*. G. Ay (Ed.), Müzikte 2000 Sempozyumu içinde (s. 67-76). Kültür Bakanlığı.
- Zeren, M. A. (1997). *Müzik Fiziği*. Pan Yayıncılık.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı:	Merve ERKAN
Doğum Yeri ve Tarihi	
Eğitim Durumu	
Bildiği Yabancı Diller:	İngilizce
İş Deneyimleri	
İletişim	
E-Posta	